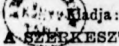

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: Felső szerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az okosak.

Budapest, szeptember 26.

(v.) Mostanában szörnyen grasszálnak az okosak. Rájuk ismersz könnyen, komor járásukról, a homlokukon borongó gondfelhőről s a szokottnál is nagyobb képükről. Léptenyomon beléjük botlik az ember, annyira hemzseg tőlük a közélet porondja. Ott kóvályognak egyre körülöttünk, az oktalanok és izgágák körül, s lesik, mikor akad egy higgadtabb percünk, amikor belénk lövelhetnek leszűrt bölcsességüket. Karon ragadják az embert s beavatott arccal mondogatják, minden szótogat külön-külön erősen megnyomva, hogy ezt az oktalan harcot ideje lesz már abbahagyni. S ha mosolyogva fogadod, vagy kutyába se veszed a banális tanácsot, hát akkor azzal állnak elő, hogy okos ember létedre rád biznának egy nagyon nagy és nagyon komoly titkot. És hiába szabódsz, hiába nem vagy kíváncsi, titokzatosan elcipelnek valamely csöndesebb zugba, ott nagyot hunyorognak és susogják: „Nem lesz ennek jó vége!” Nem-e? Az okos és beavatott barát megütközik hitetlenségeden s füledhez hajolva, suttogni kezd megint: „Haj, haj, nagy baj lesz belőle.” Hát aztán? De már ez a tamaszkodás végképp lesujtja a beavatott és okos barátot. Aggodalmasan körültekint, nem leskelődik-e profán fül a rádbizandó státustitokra, aztán szavadat veszi, hogy még a haláloságyadon se ketyogod ki s végül siri hangon ezt rebegi: „Megharagszik a korona.” S azzal otthagya a faképnél, elsiet másokat csillapítani.

De már én utána iramodom az okos és beavatott barátának, megfogom a kabátja ujját s így szólok hozzá:

— Micsoda? A korona még csak ezen-tul akar megharagudni? A korona haragja olyasvalami, amin még innen vagyunk? Hát akkor Chlopyt hová tegyük? Az a hadiparancs szerelmeslevél volt talán, melyben a legfőbb hadur megvallotta e nemzetnek lángoló vonzalmát a magyar törvényhozás és a magyar alkotmány iránt? S a királyi kézirat a korona túlradó rokonszenvének s hozzánk való nagylelkű ragaszkodásának lett légyen kifejezése? És végül a Koerbernek adott császári felhatalmazás amolyan szerelmi zálogul volt-e nekünk szánva, aminővel szerelmes házastársak nászuk évfordulóján egymást meg-lepik? Ha így nyilatkozik meg a szeretet, kell-e még tartanunk a haragtól? S érdemes-e esetleg fájdalmas rezignációk árán is elhárítani azt a haragot, ha így fest a harag be-állta előtt még zavartalan szeretet?

Egyébiránt mi ijesztő van a korona elkedveltenedésében a nemzetre nézve? Semmi-estere sem több, mint a koronára nézve, ha a nemzet kedveltenedik el. S ha nem gondolta meg a korona, mikor a Chlopyban kelt *billet doux* alá odairta a nevét, hogy a magyar alkotmánynak ez a példátlan megtáma-

dása és még messzebbmenő megfenyítése mekkora jogos keserűséget fog a magyar nemzet szívéből kiváltani, mért bibelődjék a nemzet azzal a gonddal, hogy jogos keserűségének kitérésai, alkotmánya felbolygatott életösztonének védekezései, megsebzett önértetének tiltakozásai kellemes vagy kellemetlen fogadtatásra találnak-e majd a koronánál? Avagy inszINUÁLHATÓ-e a magyar nemzetnek a béketűrés olyatén mértéke, hogy megrugatván, fel se sziszzenjen, hátha üttetvén, az orcáját is tartsa oda, megsebzettvén, ráadásul még jármot is kérjen a nyakára s bilincset a kezére? Mi az, ami rábírijon min-ket erre a nagylelkűsége, mely rosszabb a nemzeti gyávaságnál, mely egyenesen a nemzet öngyilkosságát jelentené?

Nagylelkűek akkor voltunk, midőn Kö-nigrätz után nem éltünk azzal az alkalommal, melylyel a végzet megkínált, s elfogadtuk ugyanazt a kiegyezést, melynek alkuja még az abszolút császári hatalom katasztrófa előtt jött létre. Ekkora nagylelkűség elég egy évszázadra; pedig azóta még csak negyedfél évtized telt el, további hatvanöt esztendőre tehát méltán érezhetjük hazánkat felmentettnek továbbmenő nagylelkűségi kötelezettségek alól. Ellenben igenis jogunk van már most megvizsgálni, mivel viszonzózták a magyar nemzet e gavallérságát. Honorálták-e legelőbb azzal, hogy behajtván rajtuk minden akkor vállalt ob-ligót, kiszolgáltatták a világosan kikötött ellen-értékeket? A paritás, amelyet a dualizmus előfeltételül jelöl meg a kiegyezési törvény, végre van-e hajtvá? A diplomáciában és a konzuli karban szolgál-e annyi magyar, mint osztrák? Köteles-e a monárkia külügyi képviseletének minden alkalmazottja a magyar állam hivatalos nyelvét épp olyan mértékben tudni, mint az osztrák államét? A közös had-sereg magyar csapataiban kifejezésre jut-e a magyar állami jelleg, amint kifejezésre jut az osztrák államiság jellege a lajtántuli csapatokban? Van-e annyi magyar tiszt, mint osztrák a hadseregben? A közös hi-vatalok fele részének Budapest-e a székhelye? A véderő központi intézményei egyenlő mértékben oszlanak-e meg a monárkiát alkotó két állam között? Ha e kérdések mindegyikére jó lélekkel igen a felelet, akkor megvan a paritás és akkor gavallérságunk fejében leg-alább korrektséget kaptunk viszontszolgáltatul. De isten a tanunk, hogy a paritás e felte-leinek egyikéből sem valósult meg egyetlen fikarcnyi sem. A közös szervezet főhatóságai egytől-egyig Bécsben vannak, osztrák maradt a diplomácia, osztrák a konzuli kar, leg-osztrákabb a hadsereg. Vagyis: a kiegyezés után is változatlan maradt a régi állapot, csupán az elnevezése módosult. A kutya ugyanaz maradt, csak a nyakravalója változott.

A királyi kézirat, a korona hozzánk való szerelmének e második emanációja, a civil-

Chlopy az állítólagos felségjogokat oly címen követeli, hogy a korona rajtavolt, hogy a kiegyezésben foglalt kötelezettségek teljesíttessenek. Hát igen, rajta volt — félig. Rajta volt *velünk szemben*. És velünk szemben *teljes sikerrel*. Magyarország megadta a kiegyezésnek, a monárkiának, Ausztriának mindazt, amivel a Deák Ferenc alkuja értelmében nekik tartozott. De ami nekünk járt ki ugyanezen alku erejénél fogva: a valódi dualizmus és a paritás végrehajtása, azzal adósunk maradt az uralkodó is, a monárkia is, Ausztria is. Ma is az vagyunk vol-taképp, ami 1867 előtt voltunk: *ama nagy egészenek*, az *összbirodalomnak bekebelezett része*, osztrák tartomány valamicskével széle-sebb önkormányzattal, mint a jelentékenyebb lajtántuli provinciák. Az igazi nagylelkűség nem vár viszonzásul nagylelkűséget. Többet hát annál, amit a kiegyezés számunkra bizto-sított. Nem illet remélnünk, nem is remél-tünk. De bennmaradni egy kötésben, amely-nek minden terhet vállaltuk, de amelyben a számunkra biztosított jogokból minket kinul-láztak: ekkora számaráságot egy épeszü, ekkora szolgálékűséget egy szabad nemzetől képtelenség feltenni.

S ha forradalmároknak mondanak ben-nünket, amiért jogainkat reklamáljuk, vajjon ez eltántoríthatja-e a nemzetet a sajátmaga iránt való köteleesség teljesítésétől? Forradalom-ról akkor lehet beszélni, ha valamely nemzet *erőszakkal* is olyan dolgokat akar magá-nak kivívni, amikre *törvényes jussa nincsen*. S még ilyen törekvéseknél is a forradalom csakis a nyílt erőszak igénybevételénél kez-dődik. Ám a mi esetünkben erőszakkal egy-előre csupán Chlopyban fenyegetőztek, tehát felülről. Ellenben alul békésen folyik le az egész küzdelem: a parlamentben a házszabály korlátai közt, a törvényhatóságokban és köz-ségekben a törvényes autonómia jogos elent-állási eszközeinek felhasználásával. Sehol rend-zavarás, sehol tüntetés, a fegyveres hatalom közbelépésére sehol semmi alkalom. A forra-dalom *külső* jellege tehát hiányzik. Még in-kább a *belső*; mert hiszen a nemzet nem követel olyast, ami tulmegy jogán, hanem törvényes jussának teljesítését követeli csupán.

S ha ezért neheztelni találna a korona, nos hát akkor magunkra kell vennünk ezt a keresztet is. Nem mondjuk, hogy könnyű szívvel törődünk bele, de beletörődünk, abban a reményben, hogy út a kölcsönös megértés órája, ha majd eloszlik a mesterséges köd-felleg, amelyet trón és nemzet közé bocsáj-tottak s a kölcsönös megértést nyomon követi majd a megengesztelődés. Ám addig is el-szántan őrt állunk jogaink mellett, amelyeket Chlopyban a hadsereg javára, a Reichsrath-ban pedig Ausztria javára próbáltak kisajá-ritani. Senkinek a neheztelése meg nem ren-díti bennünk ezt a mi eltökéltségünket, még a koronáé sem.

Volt már idő — nem egy év, nem is

kettő, hanem az esztendőök fájdalmasan hosszú sora — mikor minden jogaink élvezetétől elütve, tünnünk kellett mindenféle nehezteletet, meg is sinylettük, igaz. De nem csak mi sinylettük meg. És nem mi a legerősebben s a legfájdalmasabban. Bármekkora volt az elnyomatás, ez a föld ép s a rajta élő nép magyar maradt. Ám nem maradt ép a minket elnyomó hatalom, s nem maradt osztrák mindaz, amire az osztrák nyomás akkoriban ránehezedett. Bércink nem omlottak össze, völgyeink nem temetődk be, talajunk továbbra is megtermette az acélos buzát, folyóinkban nem apadt el a víz, anyáink tovább is szülték gyermekeiket s a földdarab lakóiban tovább is lüktetett a magyar vér, csirázott a magyar gondolat, fakadt a magyar érzés, feszült a magyar dac és szívós életét tovább élte a magyar reménykedés. A vége aztán mi lett? Az, hogy az abszolút hatalom lerakta fegyvereit a magyar nemzet joga előtt, a porkoláb kért és kapott kegyelmet rabjától. Ezen a nagy iskolán ment végig a magyar nemzet. És ezt a kemény leckét megtanulta, ó nagyon jól tanulta meg.

Az okosak és beavatottak sötét státusztikán tehát nem döbbenünk meg. Jöjjön, aminek jönnie kell: ez a nemzet sem el nem adja, sem fel nem adja törvénybe iktatott jogait. Nekik persze az kellene, hogy igazodjunk az ő példájuk után s nyugodjunk bele abba az elégtételbe, amelyet ők elfogadtak. Az okosak és beavatottak összecsuódtak egy pártterkeztelre s kimondták egy szívvél, egy lélekkel, hogy a hadiparancs dolgát nem cészerü feszegetni s ennél fogva napirendre térnek fölötte. Napirendre tértek a királyi kézirat felett is. Napirendre tértek a Koerber impertinens fellépése felett is. Ennyi napirendretér: — így vélekedtek — elegendő szatiszfakció lesz a nemzet számára, mert ha zsebrevágunk mindent, akkor nem haragszik a korona, s a korona elmaradt haragjánál kell-e ragyogóbb elégtétel a magyar nemzet számára? Ezt mondták ők ki egyhangu pártbatározattal. Kimondták ugyanaznap estéjén, amely nap délelőttjén gróf Apponyi Albert, az okosak és beavatottak e legki-

válóbbja, meggyőnta, hogy gondolkozni kell előbb a kormányelnöknek a hadiparancsnézve tett nyilatkozatán, mert egyszeri hallásra nem tudja magának megkonstruálni az okokat, amelyek alapján a kormány kijelentését helyeselhetné. Estig nyilván megkonstruálta magának ezen okokat. Talán, hogy nyomuk ne vesszen, rá is vezette őket ama felirat-tervezetre, amelyet napokon át a kezében lobogtatott s amelyről hívei ugyancsak napokon át azt híresztelték, hogy a nemzeti önérzet tiltakozása fog belőle a trón felé harsogni s hogy tehát már eleve hazaárulónak kell bélyegezni a többség ama tagjait, akik e felirat elfogadása helyett esetleg beérnek egy puszta pártbatározattal. Mennyi biztatás volt e rejtelmes felirat lobogtatásában s a körülötte repkedő híresztelésekben a nemzet igazaiért felbuzduló közvélemény részére! S a végén hová lett ez a felirat? Elnyelte az Arkusz. Eltűnt a többségi pártpolitika telhetetlen sülyesztőjében. És lett belőle egy nagy meglapulás, egy szégyenletes lenyelés, az elégtételről való lemondásnak elégtétel gyanánt való magasztalása. Egyhangulag napirendre tértek minden fölött. Tehát megjegyzés nélkül vették tudomásul, hogy a nemzeti jog a fejedelmi prerogatívák területére hurcoltatott át, hogy a magyar állam törvényhozása a nemzeti véderő nyelvéről nem intézkedhet s hogy az osztrák kormány szabja meg ezen-tul, a magyar országgyűlésnek mekkora terjedelmű a jogköre a hadsereg kérdéseiben. Mindezt megjegyzés nélkül, tiltakozás nélkül tudomásul vették. S ezzel lemondtak alkotmányunk érinthetlenségéről, állami szuverenitásunk teljességéről, leglényegesebb nemzeti jogainkról. S mindezt azért, hogy meg ne nehezteljen a korona.

Nem is az okosak ők hát. Hanem az okosabbak. Az okosabb tudniillik mindig enged.

De a nemzet nem fog engedni. Nevezék bár oktalannak, hajthatatlan marad. Az 1867-iki kiegyezésről, amelyet csak a mi rovasunkra hajtottak végre, a nemzet visszavonul a Deák Ferenc 1861-iki feliratának álláspontjára. Ezek a feliratok mindenki szá-

mára hozzáférhető. Deák Ferenc nem felejtette őket a zsebében. Talán volt ő akkor olyan beavatott, mint a mostani beavatottak. De a világért nem akart olyan okos lenni, mint azok, akik mostanában okosak és okosabbak. Inkább vállalta s az országgal is vállaltatta a király nehezteletének veszedelmét, mint a jogfeladást, amelyre hazánkat a hatalom csábította.

A válság.

Budapest, szeptember 26.

Ugy látszik: a minisztertanácsban obstrukció tört ki. Harmadik napja tart a tanácskozás egy átmeneti kormány programjának megállapítása dolgában s még el fog tartani másik három napig. Hatnapos minisztertanács — ez obstrukció. De nem is esoda, mert hiszen most van ellenzék is a miniszterek sorában.

A mai napon hirté vált úgyan, hogy sikerült a régi kabinet egyes tagjainak ellenzését megöröni s most már marad a régi kabinet, még Tomasiés is, de ez a hír abszolút nem pályázik hitelesség szempontjából a szentírás megbízhatóságára. Egy kis kétség annál is inkább fér hozzá, mert azt félhivatalosan is megerősítik, hogy az új kormány programjának megvitátása még el-tart vagy három napig, már pedig az új kormány programjának minősége fogja csak eldöntetni, hogy a húzódozó régi miniszterek vállalkják-e, ha csak átmeneti jelleggel is, az újabb megbízatást. Az tehát majd csak hétfőn vagy kedden fog eldőlni, hogy megmarad-e az egész régi kabinet vagy sem. S ezzel összesség az a félhivatalos híradás, hogy Khuen csak szerdán járul a korona elé s csak akkor teszi meg javaslatát a szakminiszterek kinevezése iránt. Igaz, hogy a szabadelpárt hétfői értekezlete s a képviselőházna keddre már összehívott ülése elégséges ok volna, hogy a miniszterelnök kedd estig Budapeston maradjon, de ha az a régi kabinet csakugyan megmaradna s ha maradása nem függne éppen a megvitátás alatt levő kormányprogramtól, akkor mi sem volna könnyebb, mint a hétfői konferencián már a megalakított új kabinet élén megjelenni. Még a keddi ülés is másként alakulhatna, ha azon már az új kormány bemutatkozhatnék. Nyilvánvaló tehát, hogy Khuen csak azért halasztotta szerdára előterjesztéseit, mert szerda előtt még nem lesz előterjeszténivalója.

Két intézkedés azonban már történt a hszadalmis miniszteri tanácskozásokból kifolyólag. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, mint

volt szüksége rá, tekintélyt adott neki; mert a tudomány is adhat tekintélyt, ha csak élni nem kell belőle. Az ő ideges, kissé megnyult arca is olyan komor és kelletlen, mint a többieké. Elvi ellensége ugyan a páros viaskodásoknak — legalább abba a hirbe keveredett s a kisvárosok népe mindent biztosan tud — most mégse bujhatott ki a megbízatás alól s ő még talán öntudatosabban érezte a többinél is, hogy itt most vértörvényesszékre gyűltek össze s az egyiknek vagy a másiknak a halálítéletét fogják kimondani. Ahogy a piaci szöbészéd a fülébe jutott, ki tudja, igaz ítéletet keresve, nem kockára jut-e egy harmadik fej is? Tudtak ezt mindnyájan s nehezebb szívvel talán még sosesem ült széket becsületbírósgá.

Az alakulás formáságai után behivaták a két urat, az ezredes-elnök határozott kívánságára, egyszerre mind a kettőt. Dulló Gábornak adták meg elsőnek a szót.

Ez meghajította fejét a bíróságnak. Széles homlokáról a napégette, barna árbráton végig fekte angol tapaszték sávolya húzódtól le, nem szégyenkezve, inkább szinte hivalkodva, mintha a maga igazának bizonyosságát hozta volna el. Az arca hideg, a hangja kimért volt, amig beszélt.

— Szerdán reggel vadászni mentünk. Ugy beszéltek mag, hogy hét órákor reggel indulunk Oszváld Károly kastélyából. Én megkéstem.

— Hogy történhetett az? — szót közbe az ezredes.

— Már nem tudom, az ebem is rakoncátlanodott, a lovasszal is veszekedtem, hogy nem azt a lovat fogta be, amit parancsoltam. Ki is kellett ereselni őket, mert a rudas kapkodta a fejét a ködől. Már nem tudom. Csak tudom, hogy elkéstem. De mivelhogy a ház előtt kellett elmennem, mégis leszálltam. Erős köd volt s nem

lehetett látni három lépésnyire. Hátha mégis ott találom még őket. A házban különben is otthon voltam, beléphettem bátran. Az üveges folyosón találtam az asszonyt, Oszváldnét. Az behitt egy pohár pálinkára, én bementem.

— Hova?

— A szobába, — felelt Dulló s vállat vont. — Az asszony járt-kélt ide is, oda is, mert dolga volt. Közben beszélgettünk, én néha utána is mentem. Jó barátság volt közöttünk. Nem tudom, meddig voltam ott. Csakhogy egyszer beront Oszváld s a korbácsával végigvág az arcomon.

Nagy, széles kezén megmozdultak az ujjak, mintha föl akarta volna emelni őket mutatóra, de nem volt mutatásra szükség.

— Velem volt a puskám, ott nyomban lelőhettem volna, azt hiszem, az asszony miatt nem tettem. De le is üttem volna! — S most már fölemelte összeszorított, hatalmas öklét.

— Válladon volt a puska? — kérdezte valaki.

— A puska?... Nem, letettem a beszélgetés közben, hanem a kezem ügyében volt. — Akkor szó nélkül elmentem, — folytatta tovább Dulló — s provokáltattam. Megtagadta azzal, hogy ő már volt elégtétel. — Dulló vállat vont. — Vett! Vett! Én azt hiszem, haki engem megütött, annak kötelessége feltétel nélkül a pisztolyom alá állni. Ha nem tudom az ütést a vérrel lemossi, én szívesen meghalok. Nem is tudom, mert vagyonk itt, ehhez a jogomhoz, hogy öljek vagy haljak, kétség se fér.

— Van még valami mondanivalód? — kérdezte az ezredes.

— Nekem nincs.

Az ezredes végigtékintett bírótársai néma arcán és szót: — Oszváld!

Most ez állott föl. A közepesen talán egy gondolattal kisebb termet, de tömzsi, erős; kopá-

TÁRCA

A veridikt.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Szántó Kálmán.

A megyei kaszinó egyik elzárt oldalszobájában együttlétek a becsületbírók. Az ajtót két kékkabátos, sárgarézgombos inas őrizte, borotvált arcukon hivatalos merevség, összefont karjuk csupa mozdulatlan: avatatlan fülbé nem volt szabad a benn folyó tanácskozásból egy hangnak se eljutni.

Kifent bajszu, magyaros képű huszározades a bíróság elnöke, Vozáry János. Maga is a megyei családokból való; már régen tábornok lehetne, ha nem sajnálta volna ezt a szép, hegyes-völgyes vármegyét föléserelni valamelyik ausztriai hercegség székhelyével; de inkább megmaradt a barna kun fiúk ezredesének, mint egész armádia német tábornokának. A bíróság tagjai — hatan vannak — mind becsületben megöregedett urai a megyének, barna-piros táblabíró-arcok, déd- meg ükunokái azoknak, akik már évszázak óta uralkodtak a megyén, józanul és bölcsen, okosan és belátásosan. És nemzedékről nemzedékre se tettek egyebet. A Corpus Jurisból, a faj szeretetéből, a röghöz való ragaszkodásból kitellett minden bölcsességük. Tán az egyetlen Rozvány Albert a kivétel köztük: külső országokat járt valamikor s onnan ládászámra küldette a könyveket maga után. Tisztásgot se vállalt soha, hanem a könyveit bujta, a paraszti munkát pedig, noha kétezer hold után neki is az adta a kenyeret, szinte megvetette. De a tudományoskodása, éppen mert nem

belügyminiszter, az összes törvényhatóságokhoz s közvetve az összes községekhez is körrendeletet intézett, melyben figyelmezteti őket, hogy az önkéntes adófizetéseik elfogadásának megtöltésére vonatkozó határozatok törvénybe ütköznek s ennél fogva az ilyen határozatokat a belügyminiszter meg fogja semmisíteni. S ugyancsak a belügyminiszter közbenjárására vezethető vissza, hogy a vármegyék személyes felelősség terhe alatt kötelezik a községi adóhivatalokat az állami adók behajtására s az önkéntes adófizetések elfogadására. Pestvármegye alispánja már intézkedett is, hogy a félegyházi határozatot sürgősen terjeszszék fel a vármegyéhez, mely azt október 12-én már tárgyalni fogja, hogy a vármegye döntése utját vágja a félegyházi példát követésének. Az alispán utasította az illető községi közegeket, hogy hagyják egyelőre figyelmen kívül a törvénytelen határozatot s személyes felelősség terhe alatt teljesítsék tovább is a kötelezettségüket, mint eddig. A belügyminiszter ezzel a figyelmeztetéssel elejét szeretné venni az immár országosan mutatkozó adó-megtágadás terjedésének. Másrészt ugyancsak a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértve sürgősen intézkedett, hogy a virilisták névjegyzékének összedállítását se tagadhassák meg. Minthogy a törvényhatóságok a tavalyi kimutatás alapján nem voltak hajlandók a névjegyzékeket kigazítani, a pénzügyminiszter utasította az adóhivatalokat, hogy a kész idei kimutatásokat küldjék meg a törvényhatóságoknak, viszont a belügyminiszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy nincs ellene kifogása, ha a névjegyzékeket az idei kimutatások alapján igazítják ki. A kettős intézkedésből is kitetszik, mennyire megremítette a kormányt az ország nemzeti felbuzdulása. Az anyagi erőforrásokból szeretné menteni a menthetőt s nem veszi észre, hogy azokban a határozatokban nem az adó-megtágadás a fontosabb, hanem a nemzeti közvéleménynek erős és országos megnyilatkozása.

Míg a kormány ilyenformán a maga megalakulásán, programjának megvitálásán s a nemzeti felbuzdulás gátak közé szorításán fáradozik: a szabadelvűpártban körülbelül ugyanez a processzus folyik. A szabadelvűpárt is szeretne végre megalakulni, ezért katonai programon dolgozik, még pedig a nemzeti felbuzdulás gátak közé szorításával. Maga a megalakulás aránylag a legkisebb feladat ma már. Mert ha összeforrni nem is tud, de kimenni se igen akar a volt nemzetipártiak gárdája. Oh ez a veszedelem nem fenyegeti már a szabadelvűpártot, sőt egy maliciózus ószabadelvű ügy jellemezte ma a helyzetet, hogy nem az a problema most, hogyan tartsuk meg Apponyiék, mert bottal se lehet azokat többé kiverni! Ez persze inkább

malicia, mint igazság, de a jelek mégis azt mutatják, hogy a szabadelvűpárt egységét a hétfői konferencia sem fogja megőlni. Semmiestre sem. A volt nemzetipártiak el vannak szánva, hogy a leghősiebb ellentét után is benn fognak maradni. Az összes fegyvereiket ehhez képest preparálták. A puskáikból kivették a töltést, a szuronyaiknak letörték a hegyét, a kardjaikat fűrészszé csorbították. Nem követelnék már törvényes garanciát a magyar vezényleti nyelv dolgában, nem verik már a mellüket, hogy a koronának el kell ismernie a magyar vezényleti nyelvhez való törvényes jogunkat, nem hangoztatják, hogy a törvényhozásnak kell állást foglalnia — oh nem. *A lex Tisza mintájára egy lex Apponyiánét* eszednek csak. Kegyeskedjék a pártunk nyilatkozására törvényhozás helyett. Tessék az elvet fenntartani, egy kicsit legalább. A törvény lakatja helyett egy párnilyatkozat cérnaszállával erősitsek meg azt a jogot, melyet a korona egyszerűen megtagadt. És az ószabadelvűeknek megesezt a szívük rajtuk s ha nem is hajlandók odáig elmenni, hogy a párttározatban elvi fenntartással éljenek, de meg fogják említeni a magyar vezényleti nyelvet. Ahol a határozat eljut a kényes pontra, beleveszik, hogy a párt a magyar vezényleti nyelv kérdéseivel foglalkozni nem tartja célszerűnek. Ha ugy mondanák, hogy a párt hangsúlyozza a magyar vezényleti nyelvhez való jogunkat, de ezzel most foglalkozni nem tartja célszerűnek, — ezt még lehetne egy kis jó-akarattal elvi fenntartásnak nevezni. De ennyiről nincs szó. Mindössze az volna a határozatban, hogy célszerűségi szempontokból kihatítja a párt programjából a magyar vezényleti nyelv kérdését — és Apponyiék, úgy mondják, már ezzel is betrík.

Egy fiatal magyar milliomosról beszélék, hogy mikor néhány száz egyetemi hallgató helyett letette a hiányzó tandíját, egyszerre az egész országból megostromolták a kéréstők. A sok között egyszer egy fátalos hölgy is jelentkezett. Nem volt fiatal. Meglétszolt rajta, hogy *réyóta* keresi a boldogságot. S a hölgy így szólt:

— Tíz év óta szeretjük egymást vőlegényemmel, aki tiszt. És tíz év óta nem vehet el, mert nem tudja letenni a kauciót. Életünk boldogságát alapíthatná meg, ha adna tizenötözer forintot.

A milliomos egy pillanatra hallgatott. Aztán nagy emberismerettel válaszolt:

— *Tizenötözer forint, nagysád, egy kicsit mégis sok volna. De tíz forintot szívesen adok.*

A hölgy összeszorította ajkait és — *elfogadta a tíz forintot.*

Oh az az emberismerő szabadelvűpárt! Milyen bátran meri megkínálni a maga fátyolos

hölgyét tíz forinttal. Nem sértődik ez meg — elfogadja.

Elfogadja. Elárulta ezt a *Hazánk* már tegnap. S elárulja még inkább ma. Ugyanaz a Bébé, aki legkedvesebb apródja Apponyinak s aki tegnap helyette csak egy kis elvi fenntartást instált, ma már taktikával még többet is elárul. Elárulja ugyanis, hogy Apponyiék elhalasztották a „vagy-vagy” hősies fülvetését a gazdasági program megállapításának idejéig. Ez azt jelenti, hogy a katonai kérdésekben nem fognak kivonulni, hanem kitölik az exodus határidőjét akkorára, ha majd a gazdasági programra nézve kell a pártnak egységes megállapodásra jutnia. Hát ez igazán a legkedvesebb fordulat. Tegnapig ügyvelgel se lehetett őket meglátni. Apponyi Bébéje, röstelkedvén, hogy Apponyiék a Chlopy-konferencián nem akartak hősi halállal meghalni, a türelmetlen nézőközönségnek sietve jelentette ki, hogy a hősi halál egy felvonással később, a hétfői konferencián fog bekövetkezni. De Apponyiék hétfőn se akarnak meghalni. A Bébé tehát röstelkedve bár, de újabb halasztást jelent be: a hősi halálban nem a katonai konferencián, hanem majd a gazdasági program megvitásánál lesz alkalmuk gyönyörködni a publikumnak. De mikor lesz a gazdasági program megvitása? És mért lett az egyszerre a fontosabbik terminus? Mért kell azt a kivonulást mindig kitolni? Mért nem mondják egyszerűen, hogy a kivonulásra nincs is szükség? Mert a publikum Apponyiékkel szemben csak a kivonulásra kíváncsi, ók is mindig csak a kivonulással való fenyegetés révén keresték a szimpatiaikat, ez volt az erejük, az érdekességük — most pedig még ezt a legkisebb ígéretüket se váltják be. De még próbálkoznak vele, hátha hisz nekik a közönség, hátha elhiszi, hogy komolyan ki akarnak vonulni, csak később, mindig később. De már nem hisznek nekik. Ók benn vannak és benn fognak maradni...

Koerber ellen.

A kormány maga nem tartotta szükségesnek, hogy Koerber osztrák miniszterelnöknek a Reichsrathban mondtott beszédére a választ sürgősen és határozottan megadja. A kormány félhivatalosa azonban megragadja az alkalmat, mikor Koerber és Khuen viszonyára vonatkozólag egy újság hírtől kél ma megafonia s e cáfolat keretében mégis talál egy-két szót a Koerber-féle nyilatkozatok elítélésére. Szelid szavak a goromba támadások ellenében, de mégis csak valami.

A Magyar Nemzet írja ma este:

A lapok tarka politikai hírei között találkozunk ma azzal a mende-mondával, hogy gróf Khuen-Héderváry magyar és Koerber osztrák miniszterelnök között állítólag teljes

— Es utólag? Mondhatta utólag? Volt joga mondanía?

— Az urak itt azért ülnek, hogy itéletet mondjanak, hogy becsületes ember vagyok. En tudom, hogy becsületes ember vagyok.

— Oszvöld Károly, tudnád bizonyítani állítástodot? — folytatta Rozvány az inkviziciót.

— A feleségem bizonyíthatná, és — kész is bizonyítani.

— Dulló, kivánod, hogy megidézjük az asszonyt?

— Hogy idézhessük meg az asszonyt? — szölt közbe valaki.

— Ha az asszonyok egyenlő jogokat követelnek — és a Rozvány éles hangja szinte sikoltott, — akkor vállaljanak egyenlő kötelezettségeket is. Utóvégre itt nem gyerekekjéről van szó.

— En nem kivánom a megidézést, — szölt közbe Dulló komoran.

— De akkor hinnünk is kell Oszvöld szavainak!

— És még akkor se kivánom!

ÉS ezé megmagruk maradtak a bírák, itéletet hozni. Eppen leszállott az alkonyat.

S a lomha téli nap már bontogatni kezdte ólmos szárnyait, a füstös, alacsony szobában, a Deák Ferenc olajba festett képe alatt még mindig tanakodtak, hányták-vetették: három ember közül igazságosan ki küldjenek a halálba: a férjet, az udvarlót, vagy — az asszonyt?

szodó homlokán a ritkás szálak erősen szétkültek, apró, villogó szemei gyölköződő tüzeben égtek, éles vágásu ajkai elszántan voltak leszorítva. Rossz ember, legalább is vadember hírében állott, akinél nem maradt meg a eseléd. Még a feleségét is verte, legalább úgy beszélték. Fiatal, szép leányt vett el, aki alighanem a jó módért ment leginkább hozzá Nagyon nyugodt próbált lenni, de beszédközben azért a fogai mégis összesikordultak, akaratlanul is.

— Egészen úgy volt, amint az urak hallották. En csak egy pár részlettel toldhatom meg, az majd megmagyarázza, hogy én mért tértem ki ez elől a kihívás elől. A segédeknek nem mondtam meg, de itt, nektek, elmondom. Tudják az urak, vadászember nem szívesen fordul meg felülről, de nekem akkor vissza kellett, vissza kellett fordulnom. Dulló Gábor kocsiját ott találtam a házam előtt. Nem időttem meg rajta, mert vártam is a vadászatra s nem is volt ritka vendég nálam.

Nem látott senki, hogy jöttem s észrevétlenül nyitottam be a feleségem szobájába. A kilincs-zördülésre valamiféle neszt hallottam belülről. Jól észrevettem, mert előntött rá a vér. Mire az ajtót kinyitottam, a feleségem hozzám ugrott s a nyakamba esett, nagykiáltozva: — Az ég küldött, Gábor! Ez az ember!... Többet nem mondtott, de én megértettem a helyzetet. Közemben volt a fonatos vadászostorom s azzal teljes erőmből végigvágtam

Dulló Gábor képén. Nem tagadom el, ott van a helye. Es én elutasítottam a kihívását, pedig apróbb dolgokért is eleget kockáztattam az életemet; de aki védtelen, magányos asszonyra erőszakosan rátör, azt az embert én megfenyitem, de elégtételt nem adok neki...

Azzal leült, mint akinek nincs több szava.

A bírák fülébe már eljutott szóbeszédből ez a hír, mégis, mikor ilyen keményen ejtve hallották, belesápadtak.

Magának Dulló Gábornak a hideg area is mintha megreszkedett volna a hallatára.

Csend következett, korai megszálak sugarai táncoltak az ablaküvegeken, megültek a bírák komoly arcán s fennakadtak a Deák Ferenc olajba festett képén, mely a szoba falát ékesítette. Mintha csak mondták volna: No, bölcs ember, itt mutasd ki a bölcseséged!

Végre is megszólalt az elnök, Dullóhoz intézve a szót:

— Mondta azt az asszony?

— Az egész pillanat műve volt, — felelt ez tompán, — az asszony, láttam, odfufoit az urak, tán át is karolta, de szót én nem hallottam.

Ismét csend lett.

— Mondhatta ezt az asszony? — süvöltött végig a levegőn a Rozvány Albert harsány hangja. — Mondhatta az asszony?

— En csak azt felelhetem, amit tudok. En nem hallottam.

Törvényesen védett

Bob-csemege

név alatt egy olyan finom gyümölcs-hashajtó jött forgalomba, mely úgy felntöknél, mint gyermekeknél egy „állandóan rendszerezett” kellemes székletéltel idéz elő. A gyomort tisztítja és erősit. Fővárosi orvosok nagy előszeretettel rendelik székrekedésnél chronikus esetekben is, miután hatása biztos, fájdalomak nem okoz és teljesen ártalmatlan. Elvezetes ize által kiszorítja az összes külföldi hashajtókat. Nagyon ajánlják olyan egyéneknek, kik meg akarnak szabadulni a sokféle hashajtó állandó bevetéltől. — Egy teljes doboz ára 80 fillér. Postán csak öt doboz megé 4 kor-ért bértment. Egyedül készíti FERENYI BÉLA gyógyszerész Budapest, VII., Károly körút 5. szám. — Kapható a gyógyszerárakban.

Főraktárak: Lux Mihály, Mazonium-körút 77, Dr. Egger Leo, Váci-körút 17, Török József, Király-utca és Andrássy-út, Kapitánykeresztény A. Koropost-út 38. szám Fodor J., Marokkó-utca és Király-utca, Gara és Roth, József-körút 74., Málmár és Moser, Koronaharang-utca, Korandó Sándor, Széchenyi-utca, Szécsi Lajos, Andrássy-út 78. Nagybanl főraktár: Fodor Márton, Király-utca 41. és Váci-körút 10., Fodor J. „Sas drogéria” Koropost-út.

személyes feszültség állana fenn, s ennek okát elgyuttal az hozatik fel, hogy gróf Khuen-Héderváry jól tudja, miszerint a legutóbbi horvátországi zavargások az osztrák kormány oldaláról inszenáltak. Ezt a mendedmondát kötelesek vagyunk minden részletében megafoljni. Izléstelenség feltételezni, hogy két állam vezető politikusa egymás személyes érintkezésébe, még az esetleges politikai nézeteltérések esetén is, a különbözőteket átvigye. Az érdekek, melyek egy Magyarország, mint Ausztria kormányelnökének gondozására rá vannak bízva, egymáshoz való viszonyunknak ilyen felfogását már eleve kizárják. Azzal a váddal pedig, mintha a horvátországi zavargások felidézésében az osztrák kormánynak bárminő része volna, Magyarország kompetens faktorai sohasem éltek, mert ez a tényeket egyáltalán nem is felel meg.

A való tényeknek megfelelőleg annyit azonban el kell ismernünk, hogy dr. Koerber osztrák miniszterelnöknek legutóbbi nyilatkozatai, melyeket a Reichsrath előtt a katonai kérdésekről előadott, nemcsak az ellenzéknek, de a szabad-élvüpartnak körében is hazafias aggodalmakat ébresztettek. A higgadt politikuskok elismerik ugyan, hogy az osztrák kormányelnöknek mindenkor joga van s ezuttal is joga volt nyilatkozni, éppen a 67-es törvény alapján, ám ugyancsak e törvény alapján nem zárható az el annak a konstataciójától, hogy az osztrák miniszterelnök nyilatkozatai precizitás szempontjából talán a törvényes hozzászólási jog határára túlmentek. A 67-es törvény világosan és határozottan körülírja azokat a pontokat, melyekben a hadseregre nézve az egyenlő elvek szerint való eljárás célszerűsége mindkét minisztérium együttes megállapodását írja elő. Viszont azonban körülírja azokat a pontokat is, melyek egyedül és kizárólag a magyar nemzet és a magyar király ügyét képezik. Ebből a szempontból tartják aggályosnak az osztrák kormányelnöki székéből elhangzott nyilatkozatokat és a felfogástól a törvény dispoziციának ismeretében a szabad-élvüpart irányadó férfai sem zárkoznak el.

Igazán megható, hogy az irányadó férfiak sem zárkoznak el e felfogástól. És még sokkal meghatóbb, hogy a miniszterelnök urnak háromszor huszonnegy órára volt szüksége, míg végre rájött, hogy legalább a nyilvánosság kizárásával megjelenő félhivatalos utján annyit mégis illenék kijelenteni, hogy „az osztrák miniszterelnök nyilatkozatai a precizitás szempontjából talán a törvényes hozzászólási jog határára túlmentek.”

A hozzászólási jog határára!

Minden határon túlment. Magyarul azt úgy mondják: plusquam. diszidóság.

A legújabb terminus.

A Hazánk ma esti számában a következők meglepő sorokat találják:

Ma a hangulat a szabad-élvüpartban elég békés, minden jobb érzesű férfiú azon dolgozik, hogy a kibontakozás alapjait valahogyan megtalálják. Szomorú tünet ezzel szemben, hogy egyes intrikus csoportok még e nehéz időben sem az ország békéjének helyreállításán, hanem azon fáradoznak, hogy Apponyiékot valahogyan kiszorítsák a pártból s maguk maradjanak a gazdák. E végből — hír szerint — közgazdasági kérdések felvetésével kívánják Apponyiékot sarokba szorítani, nem gondolván meg, hogy ha Apponyiék kilépnék, akkor ez a párt felrobban és semmiféle asztalás sem restaurálhatja.

Mi a manó! Hát az intrikusok közgazdasági kérdések felvetésével akarják Apponyiékot sarokba és kiszorítani? És mi folyton azt hittük, hogy a nemzeti kérdések miatt kell a szegényeknek kiszorítani. De vallomás vagyon e sorokban. Ha most már az intrikusok a közgazdasági ellentéteket tolják előre, akkor a katonai ellentétek elsimultak! Nos, akkor vivát! Egy pár nappal, héttel vagy esztendővel megint kitolódott a kivonulás terminusa.

Lengyel és Rigó.

A függetlenségi párt Budapesten időző tagjai a Balaton-kövérhez hosszú asztala körül ma megbeszéltek a mentelmi bizottságnak Lengyel Zoltánra és Rigó Ferencre vonatkozó jelentéseit. Ami a Lengyel-esetre vonatkozó jelentést illeti, a képviselők úgy vélekednek, hogy miután a hatá-

rozat egyhangú s ahhoz a mentelmi bizottság ellenzéki tagjai is hozzájárultak, Lengyel Zoltán eleget is fog tenni a határozatnak: megköveti a képviselőházat. Rigó Ferenc esete azonban egészen más. Már a mentelmi bizottság ellenzéki tagjai is hangsúlyozták, hogy Rigó Ferenc nem sértette meg a miniszterelnök mentelmi jogát, a függetlenségi képviselők azonban úgy fordítják meg a kérdést, hogy ha Rigó Ferenc egy pár esztendőre is nyugodtan elmondott szóval megsértette a miniszterelnök mentelmi jogát, akkor mennyivel inkább áll ez azokra a szabad-élvüparti és néppárti képviselőkre, akik brutális hangon, ököllel fenyegetőzve, percekig támadták Barabás Bélát, aki mint képviselő közbeszólási-jogával élt! Az ellenzék éppen ezért el van tüköelve, hogy Rigó Ferencnek nem engedi meg a Ház megkövetését, ellenben megtorlástként maga fogja bejelenteni a mentelmi esetet gróf Andrássy Tivadart és Perczel Dezsőt ellen.

Két körrendelet.

A hivatalos lap holnapi száma közli a belügy-miniszter körrendeletét valamennyi törvényhatósághoz, hogy az önkéntes adófizetéseket el nem fogadására vonatkozó határozatok törvénybe ütköznek s azokat mint legfelsőbb fórum meg fogja semmisíteni. Ez a körrendelet így szól:

Tudomásomra jutott, hogy egyes törvényhatósági joggal felruházott városok olyan határozatot hoztak, amelylyel közegeiket a közönség részéről önként eszközölt adófizetése elfogadásától eltiltják — illetőleg, hogy egyes vármegyék a községek előljáróit ily értelmű eljárásra utasítják.

Hogy a költségvetésnélküli állapot folytán már is nehéz helyzetbe jutott közgazdasági viszonyok további, esetleg államhittelünk veszélyeztetésére is alkalmas megrázkódtatásoktól megóvassanak, tekintettel arra, hogy az önkéntes adófizetéseket elfogadásának megtagadása nemcsak minden törvényes alapot nélkülöz, de az ily értelmű törvényhatósági határozatok egyenesen törvénybe ütköznek is, mert az 1883. XLIV. törvények 39. §-a szerint az adók beszedésére kötelezett szervek által a részletfizetések „feltétlenül” elfogadandók, az 1886. XXI. törvények 20. §-a pedig az önkéntesen fizetett adók elfogadására semminemű rendelkezést nem tartalmaz, hanem csupán a meg nem szavazott adóknak behajtására vonatkozik, már most szükségesnek tartom a Cimet figyelmeztetni, hogy minden, netán hozandó ilyen határozatot az 1886. XXI. törvények 10. §-ban foglalt joggal fogva meg fogok semmisíteni.

Budapest, 1903. szeptember 26.

Gróf Khuen-Héderváry s. k.

A Belügyi Közlöny legközelebbi száma a legtöbb adót fizetők névjegyzékének kiigazítása tárgyában újabb körrendeletet közöl, mely a városi és megyei törvényhatóságokhoz van intézve. Ebben a körrendeletben a belügyminiszter tudatja, hogy a virilisták jövő évre érvényes névjegyzékének kiigazítása tárgyában legutóbb kiadott körrendeletének célzata kizárólag csak az volt, hogy az ex-lex állapot a törvényhatósági bizottságok és községi képviselőtestületek jövő évre szóló megalakításánál akadályt ne teremtsen. Miután most országsszerte be vannak fejezve az egyes adók kivetésének előmunkálatai, a belügyminiszternek nincs kifogása az ellen, hogy az 1903. évi Ad 76.061. sz. a. körrendeletben foglaltaktól eltérve, a folyó évi adókivetési előmunkálatok alapján történik a virilisták névjegyzékének kiigazítása. Mert az adókivetési előmunkálati anyagok ilyen előbél való felhasználása az 1886. évi XXI. t. c. 25. §-ában foglalt rendelkezéseknek is sokkal inkább megfelel.

A kiegyezés jubileuma.

A Deutsches Volksblatt e címmel: 1867. szeptember 26. meghuzza a halálharangot a kiegyezés felett. Az osztrák parlament — írja a lap — hozzá teljesen méltó módon üli meg harminchattodik évfordulóját annak, hogy az osztrák és a magyar kiegyezési küldöttség aláírta a kiegyezésről szóló zárójegyzéknyvet. Szomorú évforduló, gyászos jubileum. Akkor azt hirdették, hogy a kiegyezés az örökkévalóságra teremtett alkotás, ma már szétmállott, romba dől.

A szabad-élvüpartból.

A szabad-élvüpart helyiségében ma is élénk élet uralkodott. A régi minisztérium, melyet oly találoan neveztek el kékszakkú minisztériumnak, ma is megjelent a párthívek körében, bár vala-

menyőknek keddig vagy szerdákig kell várniok végleges megerősítésükkel, mert hír szerint gróf Khuen-Héderváry Károly csak szerdán utazik Bécsbe, hogy a koronának a kabinet tagjainak kinevezésére nézve javaslatot tegyen. A ma esti politikai beszélgetések az előkészület alatt álló értekezlet dolgai körül forogtak. Tegnap már attól a reménytől duzzadtak a keblek, hogy a hétfői értekezleteken megbeszélendő katonai kérdések programja már készen is van. Am ma megint kiderült, hogy a szabad-élvüpart ilyen gyorsasága a program kidolgozásában nagyon vermes és a szabad-élvüpart tradíciójához méltatlan várakozás volna. Nem. A program nem kész. A hétfői értekezleten csak azt a bizottságot választják meg, amely a program fölött tőprengeni fog. Egyelőre tehát csak annyi bizonyos és félhivatalosan csak annyi van megerősítve, hogy a szabad-élvüpart hétfőn hat órákor csakugyan megtartja értekezletét.

A függetlenségi táborból.

Kossuth Ferenc ma délután Solta utazott. Párthíveinek egy része azonban a fővárosban időzik s készen várja a további fejleményeket. A párt helyiségeiben ma este is élénk volt az élet s főleg arról a kormányrendeletéről beszéltek, amely ma jelent meg s amely az 1883. XLIV. törvényekre való hivatkozással elrendeli, hogy a községeknek a részletes adófizetéseket el kell fogadni.

A tegnapi minisztertanácsban fözte ki a kormány ezt a rendeletet, melylyel meg akarta akadályozni a passzív rezisztencia egyik hatalmas fegyverének használatát. Uglátszik, ez a fegyver is visszafelé fog elcsúszni s semmiesetre sem csökkeni az amugy is tulon-tul félhalmozott törvénytelenségek száma. Egyik kiváló ellenzéki politikus fejtegetései alapján ismertetjük az egész pártnak erre vonatkozó álláspontját.

— A magyar törvénytár — így magyarázták a dolgot — egyetlenegy olyan intézkedést sem tartalmaz, hogy az önkéntes adófizetéseket el kell fogadni. A közadók kezeléséről szóló törvény 39. szakasza, melyre a kormány támaszkodik, az évi adónak fizetési részleteit szabályozza csupán. Ezzel összefügg az a rendelkezés, hogy részletfizetések elfogadandók, de semmi köze az önkéntes fölajánlásához. Az 1867. X. törvény szerint törvényhozási megszavazás nélkül még csak kivetni sem szabad az adót. Egyébként bárhogy magyarázzák is a közadók kezeléséről szóló törvényt, megdönhethet, hogy úgy az egész, mint a részletek befizethetőségének törvényes és elengedhetetlen előfeltétele az, hogy a törvényhozásnak meg kell szavaznia az adót.

A függetlenségi párt tagjai sokat foglalkoztak a Barabás Béla ügyével is. Ez alkalommal szóba került egy esti lap azon híre is, mely szerint Barabásnak mindaddig vonakodnak elégtételt adni, amíg szavait vissza nem vonja. Ennek a hírek ugyan nem adtak hitelt, de föltételezve ezt az esetet, egyik párttag a következő, nagyon találó megjegyzést tette:

— Struchly kapitány kapott elégtételt.

Egyébként megállapodtak abban, hogy a keddi ülésen be fogják jelenteni Barabás Béla mentelmi jogának megsértését, mert a naplóból konstatálják, hogy Barabás felé többen ezt is kiáltották:

— Ki kell dobni!

Erre pedig már van egy szelidebb precedens. Mit is mondott Rigó Ferenc? Csak ennyit: — Menjen ki innen, atyafi!

Barabás Béla ügye.

Barabás Béla segédei ma provokálták gróf Andrássy Tivadart és Perczel Dezsőt, a képviselőház volt elnökét. Kubik Béla és Tóth János, Barabás segédei tehát nem kértek lovagias elégtételt mindazoktól, akik a tegnapi ülésen hazáruulónak nevezték Barabást, hanem csak attól a két képviselőtől, akik személyes inzultussal éltek Barabás ellen. Fölfogásuk az, hogy a magyar történelmében

FÉNYKÉPÉSZETI MŰKEDVELŐKNEK

Kiittő nényképészeti szalon- és utazó apparátusok új, felvilágosított pillanatú kézi-apparátusok

MOLL A. császári és királyi udvari szállítónál, BECS, Tuchlauben 9. sz.

Kívánatra nagy képes árjegyzék.

Ezen üzletág alapítottát 1854-ben.

nem egy eset volt, amikor bátor hazafiakat hazaárulóknak neveztek s a magyar történelem nagyon fenkelt alakjait, akik minden magyar ember lelkében oltárt emeltek maguknak, az aulikus szolgálatkészség hazaárulóknak bélyegzte. Ilyen sorban vannak a Rákócziak, Thköliek és Beresényiek is s ha a hazaárulóknak bélyegzett Rákócziak nevének dicsőségén ezáltal nem esett csorbára, nem esik csorbára a Barabás Bélán sem. E főfogás vezette a segédekét, amikor ma elindultak, hogy csak gróf Andrássy Tivadartól és Perczel Dezsőtől kérjenek elégtételt. Andrássytól azért, mert a gróf, a képviselőházi napló tanúsága szerint, ezt kiáltotta:

— A képviselő ur már egyszer hazudott! Barabás hazur! Hazaáruló gazember!

Perczel Dezsőtől azért kértek elégtételt, mert ezt mondta:

— Aljasság!

A két segéd elsősorban Andrássy és Perczel lakására ment, de egyiket sem talált otthon, mert mindkettő elutazott ma a fővárosból. A segédek levelet hagytak hátra, melyben lovagias elégtételt kérnek.

E hírekkel kapcsolatban egy estilap azt írja, hogy a szabadelvűpartban az a főfogás, hogy a kihívottak mindaddig nem adnak elégtételt Barabás Bélának, míg a királyszerű szavakat vissza nem vonja. Ez a hír épp oly téves, mint a főfogás, mely benne megnyilatkozik. Kizártnak kell tartanunk, hogy akár Perczel Dezső, akár gróf Andrássy Tivadar a lovagias elégtételadás kérdésén arra akarná fölhasználni, hogy vaktól politikai nyilatkozatot erőszakolna ki. Kizártnak tartjuk azért is, mert bizony abban, hogy nem akadnának olyan segédek, akik tisztán bocsúlbeli kérdések keretében akarnának politikai kijelentéseket erejüktől megfosztani vagy azoknak más értelmezést adni.

Egyébként úgy vagyunk értesülve, hogy Barabás a keddi ülésen ebben az ügyben föl fog szólalni, s meg fogja magyarázni, hogy szavaival ugyanazt akarta kifejezni, amit a magyar alkotmány is kifejez, hogy tudniillik a nemzet és királyi közti viszony nem nyúszik a vak és korlátlan bizalmon, hanem szabályozva és korlátozva van törvényeink által.

Manifesztáció a Saskörben.

A belvárosi Saskör a nyári szünetek után ma este tartotta az első társas összejövetelét, amelyen a tagok közül mintegy háromszázán jelentek meg. Nagy örömet kelteit Barabás Béla országgyűlési képviselő — mint új saskörbeli tag — megjelentése, aki szűnni nem akaró viharos éljenzéssel és tapsal fogadtak. Nagy óvációban részesítették a kör elnökét: Polónyi Gézát is.

A lakomán Polónyi Géza emelt először szót, örömmel jelentve, hogy új tagul Barabás Béla képviselő is belépett. (Zajos éljenzés)

Magyarország ma — ugymond — messze jövődöre kiható történelmi időköt él. Csodálatos, hogy ugyanakkor, amikorra az ország Deák Ferenc születése századik évfordulóját készül megünni, azt látjuk, hogy ugyanazok a férfiak, akik 37 évig úgyszólván kizárólag élvezték Deák Ferenc akaratát s a gyümölcsöket, ma mintegy letélik sirjának virágait. Csodálatos, hogy Deák Ferenc koporsóánál, ez ellen a cselekedet ellen az a 48-as és függetlenségi párt örökösök, amely különben az ő politikáját azelőtt is helytelenítette és most sem helyesli. Annak a pártnak pedig, amely magát az ő jogutódjának valja, az a létező föladat jutott, hogy a művét nem államalkotó, hanem fércmunkának állítsa, amelyről le kell mondani. Ezzel szemben a függetlenségi párt azt vitatja, hogy van ugyan sok hibája a kiegyezési törvénynek, de még abban is biztosítva van az ország igazsága, amely non fejedelmi ajándék, hanem amit a nemzet legyverrel és vérrel szerzett meg. (Lekes éljenzés.) Ne adja az ég hogy a balvégzet a monarchia fejedelemünk agr korában következze be. Pedig Ausztria németisége a nagy Németország felé tekint. A 67 előtti Ausztriát könnyű volt fömtartani de az alkotmányos Ausztria széthullott, mert benne a németiség kisebbségben van. Tehát beállott az a történelmi helyzet, a midőn a faji többség leszorítja a faji kisebbséget. És az osztrákok nem tudnak belenyugodni abba, hogy a németeknek jogai és aspirációi vannak. Az osztrák németiség válságos nyelvitöréssel gyászolja a mi nemzetünket, s o van elmélet állítanak föl mintha a 67-iki törvény afféle közös hadsereget alkotott volna, amelynek a dolga sem a magyar, sem az osztrák törvény többé be nem szóthatna, hanem amely alá van rendezve a császár akaratának. Fájdalom, ez nem nemzeti hadsereg, hanem pretorianus-csapat, amely senkit sem képes megvédeni. A mi küzdelemünk mert jogos, csak győzelemre végződhetik. De míg ennyi az a küzdelem, mennyi erőt emészt ez meg! És látom, a nemzetet nem harcol együtt az a rend, amely hibozományokban dúsalkodik. Ma is csak a nép küzd a nemzeti jogokért. El vagyunk száruva a küzdelemre, de családok az aki azt hiszi hogy erőszakozz akarunk folytatni. Nem! Mi egyedül a törvényre és jogra támaszkodunk. (Zajos éljenzés. Taps.) És reméljük, hogy maga a király is be fogja látni, hogy hülsen, álnok tanácsosai akarják kárát a díszütőnek és a magyar nemzetnek, amely mindig hű és őntelődöz volt a trónért. (Hosszantartó lelkes éljenzés. Taps.) Beszéde további folyamán kárhöz-

tatja a fővárosi szabadelvűpartot, mely ebben a válságos időben milyen halgat. De van vigasztaló jelenség is: az, hogy a küzdelemben a magyar nemzet nem marad egyedül. Ime, a csón és lengyel képviselők megmutatták a birodalmi gyűlésen, hogy az árulárnak nem nyújtanak kezét s akarják újat állítani a magyarok jogai érvényesülésének. Magasztos példája ez a nemzetek testvértesülésének. Indítványozza, hogy Placék és Daszynski birodalmi képviselőkhöz a következő francia nyelvi táviratot küldjék:

A jogtörő és gőgös osztrák németiség elleni nemzeti küzdelemben a budapesti Saskör melegen üdvözli a cseh és lengyel nemzetek derék képviselőit. Együtt leszünk az a kőtmanyos harcban és együtt az elmaradhatatlan győzelemben.

A Saskör nevében: Polónyi Géza elnök.

A Saskör tagjai riadó éljenzéssel hozzájárultak a távirat szövegéhez.

Polónyi után Eulenberg Salamon és Szalai Mihály mondott leikesítő beszédet s aztán Barabás Béla szólt, kijelentve, hogy őt nem ejti kétségbe a keserű harc; egyenesen az utján, a nemzeti függetlenség zászlajával előre. (Éljenzés. Taps.) De a harc szomoró tanúságot mutat, hogy a nemzeti képviselők többsége célszerűtől indított politikát folytat. Nekünk, függetlenségieknek nem szabad csüggednünk, még a tejedelemmel szemben sem, mert manapság már a tejedelmeknek kell a népek akaratát teljesíteniük s nem megfordítva. Küszönet és hála azoknak, akik a nemzet igazáért harcolnak. Mi, — így végezte, — ezért fogunk küzdeni s ha ezt tesszük, együtt is fogunk győzni. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

Beszélték még Boross Soma, Dobrovizky Ágost és mások. A társaság a késő éjjeli órákig együtt maradt.

Az osztrák-magyar bank cáfolata.

Az osztrák-magyar bank főtanácsa mai ülésén csaknem kizárólag a pénzpolitika helyzetével és a kamatláb kérdéssel foglalkozott. A tanácskozás alapja Pranger vezértitkár jelentése volt a bank- és a pénzpolitika helyzetéről.

Ez a jelentés mindenekelőtt konstatálja, hogy a meglehetősen nagy ostentációval terjesztett nézet, mintha a magyar vidék tömegesebben venné igénybe a bank hitelt, helytelen. Az utolsó hetekben összesen 768 millió koronával nagyobb hitelt nyújtott a bank, ebből 515 millió korona Bécsre és az osztrák fiókokra és csak 253 millió korona esik Budapestre és a magyar fiókokra. Magyarországon különösen a vidékeken nagyon feltűnő pénzhiányosság van, minek oka az, hogy a parasztlakosság a tavalyi és az idei kedvező aratás értékesítéséből oly jelentékeny összegeket szolgáltat be betűlt a vidéki pénzintézetekbe, hogy az utóbbiak alig fordulnak az Osztrák-Magyar Bankhoz szükségleteik fedezése végett, azonkívül az ugynevezett kívándorlási pénzek is feltűnően nagyobb mértékben folynak be az országba, úgy, hogy ennek következtében különösen a felsőmagyarországi pénzintézetek oly jelentékeny betétek felett rendelkeznek, hogy ezen vidékekről sem támasztanak különösebb igényeket a bank irányában.

A főtanács a jelentés után, amely legkompetensebb cáfolata a magyar pénzviszonyokról terjesztett osztrák rágalmaknak, elhatározta, hogy a kamatláb tölemelésétől ezutal eltekint, de ha a viszonyok belátható időben megváltoznak, a főtanács rendkívüli ülésre hivatik össze.

Érdekes, hogy a félhivatalosok a vezértitkár ez érdekes jelentését teljesen agyonhallgatták. Pedig elsősorban nekik volna kötelességük a legszélesebb publicitást biztosítani annak, hogy a külföld az osztrák rágalmakkal szemben tisztán lássa az ország pénzügyi helyzetét. De a gazdasági veszedelmet jósoló bolseket dezavualni nem szabad. Elismerés illeti a jegybank vezértitkárát, hogy meg merete mondani az igazat és ha akar, hanem is, egy sokat forgatott fegyvert kiesavart a kormány kezébe.

Miket mondott Daszynski?

Az osztrák képviselőház tegnapi ülésén Daszynski képviselő hatalmas beszéde alkalmat ad némi összehasonlításra a között, hogy milyen türelemmel, milyen méltósággal és milyen parlamentáris érzékkel hallgatják a demokrácia egyik legultrább képviselőjének fejtogetéseit a reakcionárius Ausztriában és milyen őrgöngy lojalitási rohammal, milyen egtervő üvöltéssel fogadják egy függetlenségi érzelmű, de monarchista magyar képviselőnek közbeszólását a liberális Magyarországon. Daszynski beszédéből, mert amugy is szűret idején járunk, leszűrletünk egy tökélet. Nem is bor, de cetetnél marobb az, amit Daszynski a dualizmusról, a tróörökösökről, a militarizmusról, a hadsereg ügyeinél legfőbb intézőről és Koerber miniszteréről mondott. Ime néhány szemelvény:

— Nem akarok az uralkodó személyes viszonyaival foglalkozni, de lehetséges-e, hogy a huszadik

században minden érdekünket, minden eszményünket és történelmünket egy ember személyéhez csatoljuk? — És ha az uralkodó személye minden ére-nyekkel ékeskednek is, mégis halandó ember ő is.

— A császár személyéhez fűzzék hát a polgárok a birodalom és a népek fönnmaradásának minden reményességét? Miféle szociális törvény az, amely olyan programot szab élénk, amely egy embernek műő szervezetében testesül meg? Vagy olyan egyetemes volt-e az a személyiség, hogy program lehetett volna? Nincs-e mögöttünk Bach rendőri uralmánknak 11 éve? Nem láttuk-e a közelmúltban a magyarországi bitófákat? Nem-e a kiömölt vért Bécs, Prága és Lemberg utcáin, nem láttuk-e ezután az alkotmányi típusoknak egész gyűjteményét? 1859 után mindent szentesítettek, először az autonóm rendszert, aztán centralisták lettek, aztán megint mások, 1867-ben végre dualisták, liberálisok.

— Ha a polgárok csak arra válnak, hogy a tálaló lakások szerepét játszzák, akkor a népek, amelyeknek egészen más érdekei vannak, akik fejlődésüket menetet nem akarják fékezni, ki fogják válogatni a maguk képviselőit és a mai képviselők szidalmak közt és gyalázatosan fogják elhagyni belyüket.

— Ausztra a nemzetek szeretete nélkül, a nép ragaszkodása nélkül. Mimiattunk nyíltan kimondom, ez a régi Ausztria meggyebbedhe, egyetlen könnyet se fogunk hullatni ez után a szörnyesülött után.

Azt akarják, hogy a hadsereg legyen a monárchia legerősebb védősáncra, hogy a hadsereg ragaszson össze bennünket, hogy állítsa helyre a rendet, akár-mibe kerül is. Jaj annak az államnak, amelyben a hadsereg a széthuzó elemek egyetlen ragasztó anyaga! Hát mi csoda ez a hadsereg? Ki meri mondani, hogy ez a hadsereg az ő népének barátja? Csak a német polgári osztályban van elég szemtelenség ilyet mondani sőt azt binni, hogy a németiség nemzeti támasza a kaszárnya-udvarok nyelve.

— Némely ur, aki ünnepélyesen figyelemzet bennünket, hogy ne gyűjök be a kaszárnyákba a politákt, ugyanezekben a kaszárnyákban annyit politizál, amennyi neki tetszik. Nem veszélyes-e a birodalom fönnállására és a nemzet jogaira, ha a fegyvertes hatalom gyűlölettel viseltetik minden nemzetiség népe iránt? Hat mit tett ez a hadsereg, hogy megnyerje szeretetünket és bizalmunkat? A többségi pártok kezében semmi más nem volt, mint a korona tekintélyének kifejtésére használható eszköz a nép ellen. Soha sem hallottuk, hogy ez a hadsereget a nemzetek vagy a nép jogainak védelmére használták volna.

— A moloch diktál, a moloch kormányoz és Koerber parizoz.

— A hadiparancsot miniszter nem ellenjegyezte, hanem a kamarilla valamelyik intrikusa vagy sugója, Beck vagy más, az mindegy.

— A hadügyi kormány azért adta ki ezt a parancsot, hogy megbüntesse a magyarokat. Az volt a pokoli terv, hogy a katonaságot a politikusra uszítsák és ezt részben el is érték. Nem a legnagyobb demagógia-e az, amit a hadvezetőség elkövetett?

Ezeket és ehhez hasonlókat mondott Daszynski. Figyelemmel, esöndben hallgatták. Sem gazembernek, sem hazaárulóknak nem mondták. Még csak megrovásra sem ítölték. Hát ez a különbség a reakcionárius Ausztria és a szabadelvíen demokratikus magyar kormánypart között.

KÜLFÖLD

A cár Bécsben. A cár szerdán kora délelőtt érkezik Bécsbe. Azon hajlamánál fogva, hogy nem szereti a lármás nyilvánosságot s hogy talán félti is az egészségét holmi megbizhatatlan anarchistáktól, a bécsi nép nem igen fogja élvezni jelenlétét. Ünneplés bevonulás nem lesz, mert a nyugati pályaudvarból egyenesen Schönbrunnba hajtat. Ott sem lesznek valami nagy ünneplések s az ebéd alkalmával az uralkodók nem fogják felköszönteni egymást. Másnap királyunkkal együtt Mürzstegben megy, hol a világ zajától elvonulva fog áldozni a vadászlat gyönyöreinek.

Ennek dacára az egész világ figyelme a mürzstegi pagonyra irányul, hol Goluchowski és Lamsdorff is összejönnek, hogy a macedon zavarok lecsendesítésére alkalmas közös eljárásban megállapodjanak. Orosz részről még semmisen hallatszik arról, hogy Lamsdorff mily javaslatokkal megy Bécsbe. Valószínű, hogy elvben megállapodtak abban, hogy a tavasszal Törökország elé terjesztett reformokat nem bővítik ki, hanem végleges keresztülvételre vonatkozólag fognak közös eljárásban megegyezni. Ausztria-Magyarország Oroszországtól várja az erre vonatkozó javaslatokat. A két hatalom fegyvertes közbélelése teljesen kizártnak látszik.

Királyunk római útja. Mondanunk sem kell, hogy nem elhatározott dologról, hanem csak elvről van szó, arról, hogy az új pápa alatt ugy alakult-e a viszonyok, hogy királyunk végrehalálásra visszaadhassa nem is ennek az olasz királynak, hanem Umbertoónak a bécsi látogatását. Az olaszokat mód felett elkeseríti, hogy királyunk nem az egységes olasz királyság fővárosában akarja az olasz királyt meglátogatni, hanem valami más olasz városban, amibe viszont az olasz udvar nem megy bele. Ha ellenben Rómába látogat el, akkor a pápát is meg kellene látogatnia, aki azonban nem fogad oly katolikus fejedelmet, aki előbb a Kvirinálba néz be. A világ azt hitte, hogy az új pápa tul fogja magát tenni ezen a merev szemponton, míg végre most kiderült, hogy a Vatikánban győzött az intranzigens irányzat. Rómából és Párisból egyhangulag megerősítik azt a hirt, hogy a pápa *Loubet* elnököt ennek legközelebbi látogatása alatt nem fogja fogadni. Ha *Loubet*-et, a katolikus Franciaország fejt nem fogadja, akkor nem fogadná királyunkat se s így eloszlik az olaszoknak az a reménye, hogy királyunk hamarosan ellátogasson Rómába.

Az ujoncjavaslat Ausztriában.

Budapest, szeptember 26.

Az osztrák képviselőház ma elintézte az ujoncjavaslatot. *Koerber* a cseheknek köszönheti e pillanatnyi sikert, akik a harmadévesekre és tartományülésekre való tekintettel ma már nem támasztottak akadályt *Derschatta* sürgősségi indítványának tárgyalása ellen. Ez az indítvány tudvaleg azelőtt, hogy az ujoncjavaslat azonnal tárgyalás alá vették. Ez meg is történt és az érdemleces vita során a kormányjavaslat a Skene-féle indítvány értelmeben fogadtatott el és ehhez képest a ház csak a múlt évi ujonccallományt szavazta meg.

Bécs, szeptember 26.

Déli 1/2-kor nyílt meg a képviselőház mai ülése. A beérkezett irományok között van *Gross* és *Társainak* interpellációja, amelyben az ellen ülteknek, hogy a Magyarországon elhelyezett csapattelek szükségleteit *kizárólag magyar ékeknél* szerzik be. Kérdik, hajlandó-e az osztrák honvédelmi miniszter intézkedni, hogy magyar kereskedőknek ez az előnyben részesítése megszűnjék.

Az ülés elején *Stein* tiltakozik az ellen, hogy az inségjavaslatokat az illető bizottság intézze el és azt kívánja, hogy a Háznak legkésőbb hétfőig új inségjavaslatot terjeszzenek elő. mert a 14. § után megszavazott segélyek egyáltalán nem engedők.

A ház ezután érdemileg elfogadja *Placek* indítványát, mely a harmadévesek visszatartására vonatkozó rendelt. hatályon kívül helyezésére vonatkozik és átér *Derschatta* képviselő sürgősségi indítványának, valamint a kormánytól benyújtott új ujoncjavaslat egyidejűleg való tárgyalására, idevonna *Schuhmeyer*nek a régi ujonccallomány besorozására vonatkozó sürgősségi indítványát is.

Fernerstorfer tiltakozik a két éves szolgálat behozatalára vonatkozó szociáldemokrata sürgősségi indítvány kihagyása ellen.

Kaiser alelnök kijelenti, hogy csak tartalmilag szoros összefüggésben álló indítványok tárgyalhatók egyidejűleg.

Derschatta megindokolja indítványának sürgősségét és kifejezést ad azon általános felháborodásnak, amelyet a hadügyminiszterium rendelete előidézett, kijelentve, hogy az ujoncjavaslat sürgős tárgyalását nem azért indítványozták, mert azok a pártok, amelyek a javaslatot beadták, beleegyeznek annak érdembeli tartalmába, hanem hogy lehetővé tegyék a harmadéveseknek szabadságát, valamint az ujoncok besorozását a törvényhozás útján.

Schuhmeyer a szociáldemokrata sürgősségi indítvány megokolásában a követeléseket monnja: Évek óta nem szűt már törvényjavaslat olyan visszataszítást, mint az ujoncjavaslat. Az az ellentét, melyet a magyarok az ujoncjavaslatl szemben kitéjtettek, előttünk csak rokonszenves lehet. Azért, mert a magyarok bátrak voltak, a mi polgárságunk pedig gyáva és gyenge, a kormány most az osztrák polgárságot még meg is fenyíti. A hadügyminiszter rendeltéről szólvá, szónok azt mondja, hogy az többet használja a szociáldemokratáknak, mint a pártvezérek összes beszédei. A chlopyi hadiparancs annyit nyomt se hagy, mint a kő, amelyet a vízbe dobnak. A magyar függetlenségi párt bátorságáért, amelylyel a hadiparancs ellen a királyhoz feliratot intézett, megérdemli, hogy kalapot emeljenek előtte. Azok, akik a hadiparancsot és a gróf *Khuenbush* intézti királyi kéziratot védik, sokkal kevésbé hazafisak, mint azok, akik támadják. Szónok beszéde végén még egyszer hevesen megtagadja a hadvezetőséget és indítványát visszavonja.

Dr. Sebalk (nagynémet képviselő) a hadügyminiszternek a harmadévesek visszatartására kibocsátott rendelete felett való felháborodását fejezi ki és tiltakozik azon felleve ellen, mintha a Ház megszavazná a felemelt ujonclétszámot, míg Magyarország az illető javaslatot visszavonták. *Vajjon Magyarország kutyái vagyunk-e, hogy kötelesek vagyunk apportívont?* A kormányjavaslat a képviselőkkel szemben elkövetett nagy iróltság. Szólvó ezután foglalkozik a magyarországi eseményekkel és a magyar pártok követeléseivel. Az önálló hadsereg, amelyet ott követelnek, valószággal létezik a honvéd-hadseregen. Az egyetlen, ami ezt a közös hadsereget összeköti, az Ausztria ellen való gyűlölet. Még gróf *Apponyi* Albert is, ki mérsékelt államférfi Magyarországának lépésére lépésre való önállósulásának útjára mutatott. Ha a magyarok ma a magyar vezényszót követik, úgy ez csak természetesen következzék a nékik adott engedményeknek. Ma már tiszta sor, hogy Magyarország azon követelése, hogy önálló hadsereget kapjon, elég erős arra, hogy megvalósuljon. Csak az a kérdés, hogy ez mikor fog megtörténni. Ezen körülmények közt megfogható, hogy Ausztriában mindenképpen a Magyarországtól való megszabadulásra óhajtoznak. A mi osztrák hazánk, mely oly gazdagon tel van ruházva a természet adományaival, szomorú gazdasági körülmények között teng, míg Magyarország példáulan felvirágzást mutat. Ezt csak a viszonyok közössége teremthette meg. Leginkább a németeknek van okuk az elvárást kívánni, akiknek testvéreit Magyarországba üldözik, tehát az önálló osztrák hadseregre kell törekedni és minden gondosságunkat Ausztriára fordítani. Szólvó hazafiai szívében ezt óhajja. A kormány a népképviselőtől mindent kívánhat, ami az osztrák hadsereg kialakítására szükséges és mindazt meg fogja kapni. Ne tegye azon kifogást, hogy a Németországgal való szövetség követeli az egységes hadsereget. Akkor is tehetőségünkben álland a Németországgal való szövetség, ha önálló osztrák hadseregünk volna. Sőt szorosabb csatlakozást követelünk a német birodalomhoz és üdvözöljük a magyarországi eseményeket, mint első lépést a Magyarországtól való elválás felé. Szólvó végül kijelenti, hogy az ujonclétszám ellen szavaz.

Gróf *Serényi* hangsúlyozza, hogy a nagyhatalmi állás fenntartása mind a két államfél érdekében áll. Csak egy nagy, egységes monarchiában találja meg minden népűrs a szükséges oltalmat nemzeti sajátosságainak fenntartására. Egyébként az elnemzetietlenítés veszedelmének volnánk kiítve. A szónok azt óhajja, hogy az uralkodónak a hadsereg egységére és közösségére vonatkozó atyai szeretetteljes szavai a monarchia minden részében megnyugtatólag és megerősítőleg hassanak.

Gróf *Dieduschy* megjegyzi, hogy minden párt, mely az ujoncjalek létrejöttét meghusítja, annak a szemrehányásnak teszi ki magát, hogy ürtégt szolgálta a 14. §-ra. A hadsereg nemcsak a nagyhatalmi állás szempontjából, hanem a belső béke biztosítékaképp is szükséges.

Báró *Morsey* kiemeli, hogy a képviselőház kötelessége mindent megtenni, hogy az ártatlan harmadévesek mielőbb hazatérhessenek. Hangsúlyozza a felemelt ujoncjalek szükségét és azután a magyar válság okait fejtegeti, mely csak a magyar képviselőház elnökének magyartartása következtében nyert oly nagy jelentőséget. Kritizálja a függetlenségi párt ka'onai programjának egyes követeléseit és kifejti a hadsereg egységének és közösségének jelentőségét, emlékeztetve a német császár szavaira, aki nem csupán a pompás osztrák ezredekre, hanem a hadsereg intakt harcoképes szerkezetének fenntartására is utalt szövetségi viszonyunk és az európai helyzet szempontjából. A magyaroknak a nemzeti hadsereg megakotására irányuló törekvése odalyukad ki, hogy a többi néptörzseket nemzetsegükükből kivétkeztessék. Párkülönbség nélkül mindenkinek egyet kell értenie abban, hogy semminek sem szabad történnie, ami akár csak a jövőben is veszélyeztetné a hadsereg egységét.

Miután *Kubit* lengye ül beszélt, a vitát berekesztették, ami ellen a cseh radikálisok zajosan tiltakoznak. A cseh radikálisok folytonos larmája közt kezd meg *Axmann* vezérszónok tejetéseit. Foglalkozik a magyarországi eseményekkel, amelyeket politikai gyalázatosságoknak nevez és amelyeknek előbb-utóbb a polgár háborúra kell vezetniük Magyarországon. A hadiparancs megváltó szó volt A hadseregnek egységének kell maradnia, mint a haza védőbástyája a kielé való harcban és a belső béke oltalmában. Nem szabad engedményeket tenni nemzeti tekintetben, mert különben a hadsereg és a birodalom sőt-szakadása ekerülhetetlenül válik.

Iro vezérszónok kijelenti, hogy a sürgősség ellen és az indítvány érdeme ellen is fog szavazni. Sajnálja, hogy az inségjavaslatokat nem tárgyalják sürgősen éppúgy, mint az ujoncjavaslatot. A szava-

zásnál *Derschatta* indítványának sürgőssége megkapja a szükséges kétharmad-többséget. Az ezután következő érdemleges vitában gróf *Dieduschy* indítványt nyújt be, melylyel a kormány felhatalmazatik, hogy a hadsereg és a haditengerészet ujoncjalekéből az 1908. február 26-iki törvényvel megszavazott ujoncok közül 59.024 ujoncot besoroztasson. A felemelt ujoncjalek besorozására néve az engedély megadása fenntartatik a törvényhozásnak.

Ezt az indítványt elogadták és a többiekkel együtt mindahárom olvasásán megszavazták, míg az összes módosító, illetőleg pótdindítványokat elvetették. A ház ezután áttért az inségjavaslatok tárgyalására.

Bécs, szeptember 26.

A *Slavische Correspondenz* jelenti, hogy *Herold* képviselő az országgyűlési cseh klub elnökével távirati uton tudatta, hogy a cseh szob alista képviselőknak a képviselőházban való fellépése, mely a cseh nép ügyét rontja, olyan fájdalmas izgalomba hozta, hogy mandátumáról lemond.

Bécs, szeptember 26.

Mint a cs. k. távirati iroda hiteles forrásból értesül, a cs. és k. hadügyminiszteriumnak a harmadéves legénységnek Ausztriában való szabadságolására vonatkozó intézkedései legközelebb várhatók.

A macedóniai forrongás.

Budapest, szeptember 26.

Ausztria-Magyarország és Oroszország újabb lépése, úgy látszik, észre térítette Bulgáriát, s talán meg is mentette *Ferdinánd* bolgár fejedelmet, akinek helyzete utóbbi időben mind folyamatosabb lett a háborút követelő bolgár fővárosban. Szólvó azt jelenti, hogy *Ferdinánd* azzal a kéressel fordult *Goluehowski* grófhhoz, engedje meg, hogy gróf *Lamsdorff* orosz külügyminiszterrel való találkozás alkalmából egy bizalmas emberét küldhessen Bécsbe.

A *canterburyi* érsekkel együtt a minap több angol püspök fölszólat az angol kormánytól a törökök kegyetlenkedései ellen. Erre a levélre tegnap felett *Balfour*, kijelentvén, hogy teljesen osztja a remület és felháborodás érzéseit, melyeket a dolgoknak Európa délkeleti részében való állása idéz elő.

Érti a kívánságot, hogy nyilvános népgyűlésen vagy más uton nyilvánosan kifejezést adjanak a rossz kedvnek, melyet az elmut események, sa nos, igazoltak. Ha a porta alkalmazta volna és az érdekelt népek őszintén elfogadták volna a osztrák-magyarorszag reformtervezetét, megkimálhatték volna a világot az ijedelemről, melynek így tanuja volt. *Balfour* hozzateszi, hogy míg a porta rendesen kerülő és vákarakozó magatartást szokott tanusítani, a torradalmárok felelőssége válsággal nagy, mert merészen az erőszak munkájába fogtak, hogy erőszakot idézzenek elő. A legjobb reményesség a bonyolult ügy megoldására Ausztria-Magyarország és Oroszország folyton tartó összműködése, támogatva a berlini szerződés többi szignatárius hatalmától. E két hatalomnak összehasonlíthatatlan befolyása van a Balkánon uralkodó ellentétes erőkre és egy hatalom vagy csoport sem tudná e föladatot oly hatásosan beülni, egyáltalában semminő hatalom sem tudná keresztülvinni, ha Ausztria-Magyarország és Oroszország egymással szemben bizmatankodnának vagy ellenségeskednének. Ez olyan ügy, melyben a két hatalom a cselekvésre erősebb mint három és amelyben valóban a faktorok számának minden növelése az eredmény meglehető kisebbedését vonná maga után. *Balfour* levele válasz ama sorokra, amelyekben *canterbury* érseke az anglikán egyház tagjainak növekedő aggodalmát fejezte ki, hogy semmitéle intézkedést sem müsszasszanak el, melylyel a macedón lakosság szenvedéseit apaszthatnák.

A *Daily Chronicle* és a *Daily News* kivételével az összes lapok helyeslik *Balfour* miniszterelnöknek a *canterburyi* érsekhez intézet levelét. De még a *Times* is megjegyzi, hogy a hatalmak közbelépése a Balkánon valamely formában előbb-utóbb ekerülhetelensz.

Konstantinápoly, szeptember 26.

Tegnap az osztrák-magyar és orosz nagykövetség részéről a portánál azt a kijelentést tették, hogy a hatalmak ragaszkodni fognak eljárásuk programjához és magatartásuktól nem fognak eltérni.

Konstantinápoly, szeptember 25.

Ma egy iradét tettek közzé *Törökország* és *Bulgária* meggyőzését illetőleg a három európai világot pacifikációnak eszközei tekintetében. A feltételek még nem ismeretesek. Az egyik feltétel azonban az, hogy közös bizottságot alakítsanak *Hilmi* basa főlelgyelő elnökletével. A bizottság

már megalakult, de egybeállítása nem felel meg Bulgária kívánásának. A bizottság tagja *Hulusi* bej szaloniki községtanácsi elnök, egy görög, egy bolgár, egy oláh, egy szerb és a monasztiri és úszkubi vilajetek közigazgatási tanácsainak tagjai.

HIREK

Utazik a cár.

Mi történt? Amerre elzúg a vonat
Őrök sora áll sűrűn sorfalat.
Talán gyilkos jön, vagy rablóserög,
Vagy ellenség hordája közeleg?
A sok órség, katona kire vár?
Utazik a cár!

Mi történt? Téren, úton, útfelen
Szuronyerdő áll fénylőn, mereven!
Lovak patkója dübörög az éjben,
Órség a hidon, erdők sűrűjében.
Az emberek közt kémekek ezre jár,
Utazik a cár!

Mi történt? Amerre elzúg a vonat,
Sóhajtas, hörgés, könnypaták fakad.
Millió kéz vad öklöbe szorul,
Millió átok vad zápora hull.
Millió szolga vajjon mire vár?
... Utazik a cár!

P. A.

A rektor ur nyilatkozott.

A rektor ur nyilatkozott.
És a nyilatkozatának egy határozott
érdeme van: nyílt és leplezetlen.
— Aki szegény, az ne jöjjön az
egyetemre!

De minthogy valahová mennie kell, a rektor ur nyilatkozatát könnyű kiegészíteni: Menjen krumpelit kapálni, vagy hajózni vagy követ fejteni. Mert ember utóvégre mindenre szükséges. A szegény ember pedig csak erre való.

A rektor ur gusztsusa szerint való egyetemet igen könnyű megkonstruálni.

Törvényt kellene hozni róla, hogy az egyetemre csak az jelentkezhetik, aki legalább ezer hold tehermentes fekvőséget ki tud mutatni. Ez legyen az immatrikuláció alapfeltétele. Micsoda finom, előkelő, feltétlenül jó modoru irt társaság verődik ott össze! Fizetné a tandíjakat bőségesen, a vizsgadíjakat bukattások esetén is zugulódás nélkül, kiválóknak és magas színvonaluaknak tartaná a tudós professzorok, még Heinrich Gusztáv előadásait is és a végén természetesen, mint ilyen előkelő, „jól szülött” ifjakhoz illik, diplomához is jutna valamennyi. A szellemi prolehárságnak is egy csapásra vége lenne ezzel. A *jószülött* ifjak mind egyike, a megfelelő (ezerholdas!) nexusok birtokában, kitűnő pozícióba jutna, amint az életbe lép és verseny nélkül, túlekedés nélkül haladna a számarlajtorján fölfelé. Akár az egyetemi rektorságig.

S a rektor urnak, a maga szempontjából, tökéletes igaza van. A *szegény* diákok elejétől fogva nagyon megfeketik a rektor ur gyomrát.

Mert tetszik azt tudni, ugy-e, hogy *Heinrich Gusztáv* a rektor ur?

A szegény diákok, azok, akiknek nem puha bőlesőben ringatták a gyermek-álmait, akik társadalmi összeköttetésekkel, jól megválasztott apókkal és sógorokkal nem párnázták ki az utjokat, hanem a helyett jámbor naivtással a tudós könyvek sokaságán otték keresztül magukat, azok süttötték rá Heinrich Gusztáv „tudományos” munkásságának zsenyéire a plágium bélyegét, lépésről lépésre ók ellenőrizték a rektor ur írói tevékenységének untalan ismétlődő botlásait és bukdácsolásait.

Hát kellett ez a rektor urnak? Nem sokkal jobb lett volna, ha már azok is krumpelit kaptak volna és a rektor ur

sikereinek dicsőséges koszoruját nem tépdelték volna meg? Az ártatlanok! Azt hitték, hogy ezzel talán megakasztják a rektor ur pályafutását! Nem tudták, hogy a tudományos előhaladáshoz nem annyira tudomány, mint inkább részvénytársasági és egyéb jól megválasztott összeköttetések kivántatódnak. Bezzeg ók még ma is hajába főtt krumpelit ebédelnek és a holdnál vacsoráznak! A tudományt — a tudományt az egyetemen, a tudományt a Kiszaludytársaságban, a tudományt az Akadémiában pedig Heinrich Gusztáv képviseli, a nagy Oilózó, akinél magasabbra *est* a tudományt még csakugyan senkisé megfejlesztette.

Miután az ó magas személyén az a kísérelt olyan szépen bevált: a rektor ur miért ne rendszeresítene ezt az elméletét?

— Aki szegény, az ne menjen az egyetemre!

Ha a rektor urnak még életében nem emelnek szobrot, elpanaszolhatják, hogy áldozata kortársai félreösméresének.

A nyilatkozatával kissé későn vagy kissé korán érkezett.

Nem, rektor ur, *már* nem tartunk ott és *még* nem tartunk ott!

Remélhetőleg, már nem is fogunk ott tartani többet soha.

A nagy áldozatok fejében, melyeket a népek az államformának hoznak, egyetemen vizsontszolgálatot vár a jövődő társadalom: az általános, ingyenes közoktatást a népiszkolától az egyetemig.

És ha ez bekövetkezik, azt reméljük, hogy akkor majd a rektori beszékekben is külön szentenciákat tanulunk, mint most.

Kapor.

Budapest, szeptember 26.

— BUDAPESTI NAPLÓ Szeptember 30 ikán új előzetes nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. *Berzeviczy* Albert valóságos belső titkos tanácsos, országgyűlési képviselő, a Múzeumok és könyvtárak országos tanácsának elnöke, ma Eperjesre utazott, ahol a Széchenyi-kör vasárnapi Rákóczi-ünnepélyén az ünnepi szónoklatot fogja mondani.

— Zsilinszky államtitkár *Gyula*. *Zsilinszky* Mihály e hó 26-én Gyulán időzött, ahol *Lukács* György főispán kíséretében meglátogatta az új főgimnáziumot, a békésvármegyei múzeumot, az elemi iskolákat és a gyulai állami gyermekmenhelyet.

— *Koszoru Barabás Béli*nek. A *Kossuth* Ferenc elhamarkodott ítéletére rövidesen rációlat a lelkes budapesti egyetemi ifjuság is. Az ifjak körében mozgalom indult meg, hogy *Barabás Béli*nek a nemzeti jogokért vívott bátor harcában az elismerés babóriját juttassák. Amint értesülünk az egyetemi ifjak ezertaga küldöttsége babórkoszoru átnyújtásával fogja kifejezni ragaszkodását *Barabás Béli* iránt. A koszorura ezt a föliratot tervezik: *Barabás Béli*nek, a nemzeti jogok szókímődő harcosának az egyetemi ifjuság.

— A Belvárosi Polgári Kör eskü-téri lényes új helyiségeit ma este díszes lakoma keretében ünnepélyesen megnyitotta *Kautz* Gyula elnök. Azután rámutatott a parlament utolsó ütésén történt kínos incidensre s a kör nevében rosszallást fejezte ki. E felszólalás hatása alatt a körtagok a himnuszot énekelték és a királyt éltették. *Papp* Dezső ügyvéd *Kautz* Gyulát ünnepelte, mire *Pap* József egyetemi tanár *Láng* Lajos kereskedelmi minisztert, mint a kör megalapítóját köszöntette fel. *Láng* Lajos is beszélt, minden politikai vonatkozástól menten s a kör jövőjére üritette poharát.

— Rákóczi-ünnepély Eperjesen. Az eperjesi Széchenyi kör Rákóczi Ferenc szabadságharcra zászlóbontásának kétszázadik évfordulóján, vasárnap délelőtt 11 órakor az eperjesi városi vígadó nagyeremben emlékünnepet rendez, melynek programja a következő: 1. Himnusz, éneki a kollegiumi tanítóképző-intézet dalkara *Kap Gyula* tanár vezetése mellett. 2. Megnyitó beszéd, tartja dr. *Berzeviczy* Albert v. b. t. t. a Széchenyi-kör védnöke. 3. A hadak csilága, irta *Csengery* Gusztáv, szavajja *Faragó* József. 4. II. Rákóczi Ferenc, különös tekintettel Sárosvármegye művelődési viszonyaira a Széchenyi-kör megbízásából irta és felolvassa *Bruckner* Győző. 5. Kuruc dalok, éneki *Brommer* Ede, szongorán kíséri *Krausz* Soma 6. Szózat, éneki a tanítóképző-intézet dalkara *Kap Gyula* tanár vezetése mellett.

— **Lefejezett Kossuth-szobor.** *Ossa-Kürth* tót község Nyitra megyében. A jegyzője *Szeghő* József. Jó és buzgó hazafi, aminek bizonyosságát, ugy értesülünk, korszor és sok mindenben adja. Legutóbb azzal is megmutatta, hogy a különben pánszláv községben Kossuth-szobrot állított, még pedig olyan sikeresen propagálta az ügyet, hogy magának a községnek a költségen jött létre a szobor. Az emlékmű nem valami nagyszabású mű, éppen csak olyan, amilyen egy kis nyitra megyei községnek az emberségéből kikerült, de, — nyilván ez is a cserék jegyző gondoskodásának az eredménye — a Kossuth-szobor (mellszobor) a falu legszebb helyére került, méltóan a nagy alakhoz, akít ábrázol. Mindez talán örökre titokban maradt volna a nagy nyilvánosság előtt. Nyitra megye községe, *Ossa-Kürth*, távol esik a forgalomtól, amely a híreket a nagyvilágba veti, s a hazafias számdéku jegyző sem gondoskodott arról, hogy szserény közreműködése kikürtöltessék, meglegedett bizonyára a helyes cselekedettel járó jóérzéssel. Mégis a szoborállítás históriáját el kellett így mondani most, amikor felhőborított alkalom hívja fel rá a figyelmet. Csak az történt éppen, hogy *Kossuth* Lajos mellszobra *Ossa-Kürth*ön szép kerítés közt, forrás felett nem állhatott tovább ép-ségben, mint egy álló napig. A Kossuth-szobor fejét erőszakos uton, nyilván doronggal leverték. Ott áll most a Kossuth-szobor csonkán, s a gaztettnek nem akar gazdája akadni. A legszigorubb vizsgálat indult meg annak az elvetemült fráternek a kinyomozására, aki a szentségtörést elkövette. A jegyző két csendfűrt is hozott, azok is legenergikusabban neki láttak a tettes kinyomozásának, de mindaddig semmi eredményvel. Folyik a vallatás, a csonka szobor előtt, valóság-gal mint tetemre hívás, de hiába, a bűnös nines meg. Faggatják a falu legényeit, melyik tudna valamit a gonosztettről, egyik sem akar róla tudni semmit, nem vállal a le közösséget és nem vezet i nyomra a vizsgálat vezetőit. Pedig a hatóság emberei meg vannak győződve arról, hogy csakis valamelyik falubeli legény követhette el ezt a csuf szoborronkítást pánszláv örjongségben, s nem akarnak nyugodni addig, amíg a bűnös elő nem kerül. Most olyan eszközhöz nyult a vizsgálat, amelynek talán meglesz az eredménye. Megfosztották a legényiséget a muzsika-engedélytől, amig világosság nem derül ebben a gonoszszágban. Addig nem lesz dárídó *Ossa-Kürth*ön, amig a Kossuth-szobor hóhéra nem veszi el a bűntetését.

— **Kaszony Ferenc leányának halála.** Egy kilencvenhat éves özvegy asszony halt meg Budapesten. *Krajnik* Imre özvegye, született *Kaszony* Eugénia. Halálhíre sok kegyeletes emléket ébreszt a magyar szivekben, mert legidősebb leánya volt *Kaszony* Ferencnek, a magyar szépirodalom újjateremtőjének. Csendes visszavonultságban élt már évtizedek óta a Dohány-utca 36. számú házában. Holttestét vasárnap délután három órakor beszentelik és aztán a zemp-érmegyei Széphalomra szállítják a családi sírbaiba.

— **A megtorlás.** *Sopronból* jelentik: A szeptember 13-iki katonai tüntetések részesei ügyében a hadbíróság most hozta meg az első ítéletet. *Viosz* Géza 48. gyalogezredbeli közlegényt súlyos fejelemérsértéért nyolc havi fogságban és egy évi utánszolgálatban marasztalta el. Az ítéletet pénteken hirdették ki az egész ezred előtt.

— **Feszty Béla állapota.** *Feszty* Béla országgyűlési képviselő állapota tegnap óta némileg rosszabbra fordult. A beteg a Rókusban Navratil tanár osztályán fekszik s állandóan mellette van lesújtott felesége, apósa és anyósa. A beteget állandóan sokan látogatják, de az orvosok családján kívül senkit sem eresmenek hozzá. Még tegnap meglátogatták: *Perczel* Dezső, *Papp* Géza, *Konkoly-Thege* Miklós s *Molnár* János apát. *Feszty* állapotáról ma a következő jelentést adták ki: *Hőmérsék* 37-6°, *érvérés* 100. *Közérzet*: kissé nehezített légzés, mellében fájdalomról panaszok. *Kissé nyugtalan.*

— **Nagy robbanás Fiumében.** *Fiuméből* táviratozzák: Az itteni petroléumfűtő-gyár tisztító tornyában a visszamaradt gázok a toronytetőt felrobbantották. Tűz nem ütött ki, de a robbanás következtében a környéken lévő épületek összes ablakai betörték és a légnyomás következtében az utca másik felén lévő pénzügyi és vasuti irodahelyiségek épületei megrongálódtak. A felrobbant tető a gyár két épületének tetéjét megrongálta. Emberéletben semmi kár nem esett. A károsszeg, amely körülbelül 5000 korona, biztosítva van.

— **Egyéves önkéntesek.** Ha a jeunesse d'ordre kedvence sétányán, a Belváros különböző utcáin sarjadjó bajusz, deleg járásu, nyalka fiatal urak önelégült mosolyjal ajukon sétálnak, bizonyára onnan van, mert egyenruhájukat már *Bum* és *Társ* egyenruhazati intézetben, IV., Sütő-utca 2. sz. alatt megrendelték és már a próbánál meggyőződtek arról, hogy ott készülnek a legjobb és legújágibb egyenruhát.

— **Fogoly katonák.** Azok, akikben október elsőjén közel ötvene annyi meggyülemlött a keserűség, hogy megszökődnek a szolgálatból, vagy fennszóval bangoztatják, hogy szeptemberen túl, három esztendőnél tovább már nem szolgálnak, az ilyen katonáknak a száma egyre szaporodik. Tanuskodik arról a Margit-körtüri régi szekerész-kaszárnya, melyet az újépület lebontása után átépitve, mintegy 120 fogoly számára rendeztek be. Ez a Garnisons-Arrest No. 1. A fegyvergyakorlatok óta meghatározódott a katonai foglyok száma azokkal, akik kiöltve a három keserves esztendőt, tovább nem akarják enni a prófónt. A szolgálatot megtagadók között akad huszár is, de javarészt a 23. zombori gyalogezredből kerül ki és a 68. szolnoki Reischer-bakák sorából, amely ezrednek 4. zászlóaljából csak a napokban kísért fel hat szuronyos őrszerre négy bakát. Az ilyen menet naponta megismétlődik, sok is a nézője. De nemcsak a közhadserégbeli legénység körében kezdik megtagadni a szolgálatot, azok számban akadtak ilyenek az 1. kerülethez tartozó honvédségnél is, úgy, hogy a József-utcai kerületi fogház is megtelt már és sok honvédet a Margit-körtüri fogházba transportáltak. Ez az épület annyira megtelt, hogy az egyes magánzárkákba is több katonát tesznek. Reggelente a fogház udvarán a 25-ről 40 főre fölemelt számú szuronyos őrk közé a „Gelenksbüng“-ot végzik. Azelőtt egy csoportban százan végeztek a gyakorlatokat, most három csoportban körülbelül háromszáznegyven rab katoná van együtt. Sokan a kiszolgált katonák közül még a „Gelenksbüng“ végzését is megtagadják; ezeket nyomban a föld alatt levő sötét magánzárkákba oszukják. Mint hogy a szolgálatot megtagadó katonák száma egyre nő, a téraparancsnokság általános kaszárnya-árístomba helyezi az egész legénységet. Október 1-től kezdve csak bizonyos meghatározott számban mehet ki a legénység egy része száradonkint. *Hergotta* alezredes hadbíró, a Garnisons-Arrest No. 1. hadbírószék elnöke, mint a *Magyarország* közli, a legközelebbi napokban sürgős előterjesztést fog tenni a hadtestparancsnokságnak, hogy újabb foglyok a komáromi vagy aradi várba szállítsassanak. Szó van arról is, hogy ideiglenesen berendezik a Vercbeiz-utcai volt Garnisons-Arrest No. 2-t, amelyet három évvel ezelőtt fölözlettek.

— **A cselédhelyezés szabályozása.** A cseléd-elkövetőkkel sok baja van a cselédnek is, a gazdáknak is, mert a közevités módja és föltételei nincsenek pontosan megállapítva. Ennek a bajnak az orvoslását tűzte ki előjárnál a *Budapesti jogalkotás* közevités és cselédhelyezés iktársálat, amely fölkéri a közevités, hogy a cseléd-elkövetők ellen fölmerülő panaszokat jelentse be az iktársálat ügyészénél, ifj. dr. Farkas Gyulánál. (V. Hold-utca 15. L. 20.)

— **Százhárom ügyünk.** *Schwartz J.* és társa gépkartéri cég jelentést tett a rendőrségnek *Elbogen* Jakab érsekújvári születésű 81 éves ügyünk ellen, aki különböző százharmassággal több ezer koronáig megkárosította. *Elbogen* hamis megrendelések alapján provizóit szedett fel a cégről, majd több gépet csalt ki. A százhárom ügyünk számtalanor volt büntetve. A főváros területéről ki van tiltva és jogerős ítélet alapján három helyről is kőözük. *Elbogen J.* Izidor nevét használta, amikor a cég szolgálatába lépett. A százhárom most a budapesti rendőrség is közevi. 147 centiméter magas, römök, az arca kerek, barnás-sárga, haja barna, szemöldöke fekete, sűrű, orra kissé széles, alsó ajka vastag, bajusza kósi, barna, bal mutatóujja tövével vágás nyoma látszik.

— **Közvetítés.** *Böhm* Arminé, *Böhm* Armin fővárosi nagykereskedő neje, tegnap rövid szenvedés után elhunyt. A jótékonyágáról, nemes ember szeretetéről széles körökben ismert és általában tisztelt urnót nagyszámban és előkelő rokonság gyászolja. Temetése holnap, 27-én délelőtt fél tíz órakor lesz a központi temető halottasházából.

Dósa Pál e hó 25-én délutáni 5 órakor 20 éves korában hosszas szenvedés után meghalt Budapesten. Az elhunytat holnap délután temetik az u. izraelita temető halottasházából. Halálát kiterjedt és előkelő rokonság gyászolja.

Dr. pilisi *Ney* Béla kir. alügyész e hó 25-ikén 29 éves korában Budapesten meghalt. Temetése holnap délután lesz a Személynök-utca 3. szám a. t. l. lévő gyászházából.

— **A világ leggyorsabb vonata.** Berlinből táviratozzák: A villamos gyorsvasutat tanulmányi társaságának kísérleti kocsija a Marlen-eldé-zosseni vonalon Berlin közelében óránként 189 kilométer gyorsaságot ért el. A menet egész simán folyt le nagy nézőközönség előtt.

— **Kaszáság.** Mandl Márton abasári kereskedő eljegyzte Weiss Emil csucsal kereskedő leányát, Esztké kasszonyt.

Szegő Farkas eljegyzte Hercz Ilonkát Egerből.

— **Ormány Vilmos gyászja.** Ormány Vilmost, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság kiváló vezérigazgatóját súlyos gyász érte. Felesége, született *Eisenberger* Amália, életének ötvenötödik évében hosszas, tájfalmas betegség után meghalt. Az elhunytat nagyműveltségű, nemeslelkű, a legnagyobb női erényekkel ékes hölgynek ismerték és becsülték nagyszámú ismerősei, a fővárosi társaságok egyik általánosan becsült alakja volt, akit a legmélyebb tisztelettel környeztek. Halála előkelő rokonságot sújtott gyászszal. A gyászoló férj a következő jelentésben tudatja tájfalmas veszteségét:

Ormány Vilmos gyászolt, megölt szívvel jelenti, hogy hitvesének, életének ékesége, ormód *Ormány* Vilmosné szül. *Eisenberger* Amália életének 55-ik. házasságának 25-ik évében hosszas, de anyagi megadással viselt tájfalmas betegség után, f. hó 24-én Gámfahrnban jobblétre szenderült. Az istenben boldogult földi maradványait a halottasházból (Teréz-körút 7.) f. hó 27-én délután 3 órakor iognak az izraelita vallás szereltára szerint a rákoskereszturi új temetőben a családi sírboltba örök nyugalomra tetelti. Budapest, 1903. szeptember hó 27-én. Fennkö. lelke felszállt vissza a Mindenhatóhoz. Drága porai nyugodtanak békeben!

— **A győri sikasztás.** Győrből táviratozzák: *Grabler* a vizsgálóbíró előtt újabb vallomással beismerte, hogy nem 14.000, hanem 28.000 koronát sikasztott és büntérsai nincsenek.

— **Szerencsétlenül járt tudósok.** Berlinből jelentik: A nemzetközi statisztikai kongresszus két tag. k. baleset érte. Báró *Prazak* miniszteri tanácsos *Wenckstern* stoglitzi tanárral egy bérkocsin a Friedrich-Strassen hajtattat á. Egy omnibusz nekiment a bérkocsinak. A kocsiban ülők kiröpültek a közezetre. Báró *Prazak* néhány bórhorzolást szenvedett. *Wenckstern* tanár zuzódást szenvedett felsőkarján.

— **Péncz és katoná.** *Bródy* Sándornak a *Jövendő* című hetilapja egy pártatlan tribün, ahonnét mindenki beszélhet, azinek vagy a személyisége, vagy a mondandója aktuálisan érdekes. Ebben az előítélet nélkül szerkesztett organumban még olyat is lehet mondani, ami az egész nemzet szívében viharos tiltakozással találkozik. Lám, a *Jövendő* holnapi számában *Péncz és katoná* cím a. t. t. elmondja két egyetemi tanár, akire az ifjuság nevelését bízták, — mi a véleményük a törvénytelen adószedésről és ujoncozásról és pedig ekként:

Követs Gyula: Az ujoncozás is, az állami adó beszedése is fogantatottak az egy kormány által kibocsátott szükségrendelettel. Aból, hogy arról az intézkedésről törvényes rendelkezés eddig nem történt, még nem következik, hogy ez törvénytelen is volna. It tudniillik nem va'ami új intézmény létesítését előzóna a szóban forgó kormányrendelet, hanem egy állandó törvényes intézkedés folytatálagos fenntartását. Mivelhogy csak az a mérték lehetne irányadó úgy az ujoncozás mint az adóbeszedés tekintetében, amely a múlt évben érvényben volt. Más szóval, az egész dolog csak egy elkerülhetetlen és alkalmazott intézmény, mely nemcsak a tavalyi költségvetést, hanem a tavalyi ujoncolétszámot is felöleli.

Concha Győző nézele az, hogy ami a szóban forgó szükségrendeletnek az adóra vonatkozó részét illeti, egy tulajdonképpen nyilvánosan kiadott rendelet nélkül is érvényben van; mert hisz az állam elfogadja az adóbefizetéseket. Helyesen, mert az állam existenciáját kockára vetni nem szabad, a bevételek eszközlése nélkül pedig az állam alapjában támadatnák meg. *Természetes, hogy az ez iránt való, itt szóban forgó szükségrendelet se volna kárhathatatlak. Az ujonkérésben pedig valóságos szövetségességet hűvet el a magyar állam, ha a kétségtelenül másnak, mint szövetségi segregnek, a magára nézve övenkint kötelezőleg felajált kontingenst meg nem adja. A kormány egy idevalatkozó szükségrendelet révén: csak a szövetségességtől akarná az államot megvóni, amit megtennie nem csak lehet, de kötelesség is.*

Bizony, bizony szomorú dolog, hogy ilyen tanokat hirdetnek azok a férfiak, akiknek apostoli buzgalommal kellene fenntartani a magyar alkotmány integritását. — A *Jövendő* holnapi száma különben ismét rendkívül gazdag és érdekes tartalommal jelent meg; imbol a közlemények címe:

B.: Király-ösztrom. Matlekóvits Sándor: Chamberlain. Dr. Vázsonyi Vilmos: A Királyvédők és forradalmárok. B.: Bismarok I. Ferenc Józsefől. Péncz és katoná. Patyolát-kasszony. Csehov új drámája. (a): Carnegie alapítványa. Hermann Heijermans: Tájalokzás. Farkas Imre: Versek. Haraucourt: A tanu. Szász Zoltán: Proletárok. Lechner Ödön: A magyar építés. Dr. Salgó Ernő: A mai színpad. Új költők. Erdős Renée: Egy leány élete. Tolstoj Leó: Háboru és béke. Természettudomány. Vojtina a cigányhangversenyéről.

— **Tandijmentesség az egyetemen.** Egy félhivatalos értesítés jutott ma hozzánk az egyetemi ifjak tandijmentessége ügyében. Közreadjuk, mert az egyetemi rektor mentegetőzése, aki oly ridegen utasította el a tandijmentességet kérő ifjakat.

A folyó tanévben történt először, hogy a budapesti tudomány-egyetemen a karok pénzügyi korlátozás nélkül engedhették el és tényleg el is engedhették a tandijat minden oly hallgatónak, aki szegényes és a tanulmányi előmenetével erre igényt tarthatott.

A régi, még a mult tanlévelben is érvényes kvótás tandijelengedési rendszer szerint a négy tudománykar e tanlévelben csak 41,701 korona 26 fillért engedhett volna el. Amde az új szabályzat alapján tényleg 65,000 K. halad meg az elengedett összeg.

Már e tétel is, mely a mult félévinél nem kisebb, mutatja, hogy az új szabályzat mennyivel inkább kedvez a hallgatóságnak, de mutatja azt is hogy dr. *Heinrich* Gusztáv rektor nem mondhatta a nála járt egyetemi polgároknak, hogy:

Segény ember, aki nem akar tanulni, nem jöhet az egyetemre tandijmentességi igényvel.

Dacára az eddigi nagymértű tandijelengedésnek, a rektor az ifjuság kérelmére mégis kétség-gel járult a mai napon dr. *Wlassics* Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter elé, aki meglepő érdeklődéssel halgatta meg a rektori előterjesztést és gondoskodott arról, hogy az igazán érdemesek tandijmentességi ügye kedvező elintézés nyerhessen. Akinek azonban tanulmányi előmenetelét az illetékes egyetemi hatóság egyáltalában elégtelennek találná, az természetesen figyelembéretre most sem számíthat.

Néhány órával előbb meg egy félhivatalos esti-lap ezeket írta meg:

Több lap megírta, hogy *Heinrich* egyetemi rektor a tandijmentességet nem kapott egyetemi hallgatók ügyében nála járt deputációnak tegnap többek között ezt mondta:

— *Aki szegény, ne járjon az egyetemre!*
Illetékes helyről felkértek annak kijelentésére, hogy a hir ily formában a valóságunk nem felel meg. A rektor a küldetésnek azt felelte, hogy aki tanult és arról bizonyosságot tudott tenni, szegénységi bizonyítványa alapján kapott tandijmentességet. Aki azonban tanulmányáról semmi eredményt nem tudott felmutatni, nem kapott. Ezután tette hozzá:

— *Aki nem tanul és szegény, az ne menjen az egyetemre.*

Es a tényállás.

Most már csak azt szeretnők tudni, hogyan egyeztethek össze ez a két illetékes helyről származó nyilatkozat. Az első megfogolja azt, amit a másik egész határozottsággal beismer. Kétségtelen tehát, hogy egyik sem a tényállás. A tény az, hogy a rektor ur, akár elszóta magát, akár nem, az egész egyetemi ifjuságra appreciálta *Billroth* mondását, aki az orvosi pályát a gazdagok kiváltságának hirdette.

A *budapesti királyi magyar tudomány-egyetem* rektora, dr. *Heinrich* Gusztáv miniszteri tanácsos a következő hirdetményt teszi közzé:

Azon egyetemi polgárok, akik az illetékes tudománykaroknál tandijmentességért folyamodtak, de egészben vagy részben elutasítottak, amennyiben szegénységi és tanulmányi előmenetelük alapján egész tandijmentességre, illetve fél tandijmentességre magukat érdemeseknek vélik, letelekőnyükkel és szegénységi bizonyítványukkal a tudományegyetemi rektoránál sürgősen jelentkezzenek.

— **Meggyilkolt kereskedő.** Belgrádból táviratozzák, hogy Budnievában meggyilkoltak egy *Versiad*-és nevű zsidó kereskedőt, aki a szerb hadsereg szállítója és duszadag ember volt. Versiadésnek a szerb államkincstár termdék pénzével tartozik.

— **A Márton-utcai drámához.** A Márton-utcai családi dráma áldozatái Récey tanár klinikáján játszenek. Tegnap óta *Wlassics* Gyulánának és 9 éves fiának állapota javult. Orvosok azt hiszik, hogy most már túl vannak minden veszedelmen.

— **Üngylikossá aljegyző.** Győrből jelentik: *Kunay* Imre győrszentmártoni járásbírósi aljegyző a panonhalmi főpátság érdekében felakasztotta magát. Az üngylikosság oka az lehet, hogy *Kunay* a bírói vizsgán megbukott.

— **Olcsó utazás Rómába.** Az államvasutak menetjegyjárodája (Vigadó-tér 1.) október 6-ára rendkívül mérsékelt menettérti jegyeket bocsát ki Rómába. Az utazás Rómába és vissza a gyorsvonat I. osztályában 100, a II. osztályában 90 és a személyvonat III. osztályában 60 koronába kerül.

— **Uj ágyak.** Egyelőre örülhetünk, nem nálunk, nem nekünk csinálják ezeket az új ágyakat, hanem Németországnak, ámbar még ott is a birodalmi gyűlés reformján kell keresztül mennie a kormányt a javaslatának, amely az új ölköklő szerszámokat kéri. Csak az a baj, hogy ha valamely állam fegyverkezik, abból a többi állam is kötelezettséget érez, s előbb vagy utóbb ezeket is magával rántja a fegyverkezés ujjába, meg újabb költészekbe. Ami most már a német ágyú-ügy részleteit illeti, hát az ősszeg, amelyet a kormány a birodalomgyűléstől kér, tizenköt-tizenöt millió márká. Ezzel az összeggel olyan visszaugró csövű ágyakat akarnak beszerezni, amelyekkel a legutóbbi hadgyakorlaton is kielégítő kísérleteket végeztek. Egy ágyúnak újabb átalakítása kétféle márkába kerül és semmi kétség, Krupp, az esseni gyáros-éskapja meg a megrendelő jóváírását. Ilyen ágyúosóveket különben Kruppék már Svájc-nak, Svédországnak és más államoknak is szállították már.

— **A Struchly-Bónis-párbaj.** A miskolci párbajról lapunk mai számában emlékeztünk meg részletesen. Most előtűnik íkészik a párbaj előzményeiről számol be bővebben. A közlemény többek között így szól: „A hadiparancs megjelenése estéjén a vadászszázados a Hummel-utcai „Nemzeti udvar” nevű vendéglő étkező-szobájában ivott, s ez alkalommal szidalmazta a magyarokat. A százados gyalgalkodásának föltüntetni vo tak *Simók* magánzó, *Németh* irodagazgató, *Dvorak* postatiszt és *Dérsi Sándor* gázgyári hivatalnok. Ez utóbbi azonnal öikerekedett, s a Nyugatmagyarországi Híradó szerkesztőségének tudomására hozta a dolgot amely azt azonnal meg is írta s az erről szóló cikket leadta a nyomdába. Ejjéltáiban megjelent a szerkesztőségben *Juristovszky* honvédőrnagy-hadbír és *Greben* tüzérfőhadnagy s az eset elhalgatasára kérték föl a szerkesztőséget, hivalkozva arra, hogy Struchly százados *Beaufort* őrnagy lérpáncsok, akit felköltöttek és előhívtak hazarendelte és megindította ellene az eljárást. Hosszu parlamentirózás után a szerkesztőség megígérte a közlemény kihagyását, de csak azon föltétel alatt, ha a magyargyalázó százados *sigoru büntetés éri*. A közemény a lapban nem is jelent meg, hanem megjelent az eset a Magyarországnak. Másnap aztán *Greben* tüzérfőhadnagy kísérletével megjelent a Ny. H. szerkesztőségében maga Struchly százados és megköszönve a kíméletet fölkérte a szerkesztőséget hogy az eset szemtanúi előtt jelentse ki, hogy ő — a százados — *részeg állapotban*, nem tudja, hogy mit beszél, tette a sérelmes kijelentéseket, amelyekel öszintén sajnál s a nemzeti érzület megértésért bocsánatot kér. Ez volt az eset története. Másnap Struchly harmincnapos szabadságot kapott mert — *politizált*.

Bécsből most azt jelentik, hogy a közös hadsereg rendeleti közlönyének mai esti száma közli, hogy *Struchly* Pozsonyból, a 19. vadászszázalajból, Przemyslbe a 45. gyalogezredhez helyezték át.

— **Az Egyetemi Kőr Bónis Sándornak,** aki Struchly százados párbajban megsebesítette, a következő táviratot küldte:

A szírnak hazugságát áthuzta a vérnek igazsága.
Elmulhatatlan hálával

az Egyetemi Kőr.

— **Orvosi rendelés.** Dr. *Kentler* József gleichenbergi járóorvos lakik jelen át Budapesten, József-körút 66. Rendel 3 1/2—5 óráig.

— **Tüz Erzsébetfalván** a tűzoltóság toronyóra ma délután nagyobb tüstöt látott a Sorokirai ut külső végéről fölszállani. Jelentést tett róla a központnak, ahonnan azután *Janicsek* Andor tüzeltüzlőveivel vezetésével kivonult abba az irányba a VIII., IX., X. kerületi és központi őrség. Ekkor tünt ki, hogy Erzsébetfalván van a tűz. Az Árpád-utca 5. számú nagyméretű földszintes ház teteje égett. A tűzoltóság eloltotta a tüzet, de azért a kár tetemes, mert a padlások sok értékes holmi, többek között gabona is volt.

— **A József körúti rablómerénylet.** *Boda* István pénzes-övéhárdó állapota a Rókus kórházban egyre javul és van rá remény, hogy Boda nemsokára elhagyhatja a kórházat. A merénlyőt egyre keresi a rendőrség s a nyomozás iránt a közönség is érdeklődik. Tegnap Erzsébetfalván elfogtak egy rovvot multu csavargót, akire a személyleírás teljesen ráillett. Ez azonban bebizonyította, hogy a merénylet idejében Erzsébetfalván tartózkodott. Ma egy utkaparó jelentkezett a rendőrségen, aki azt vallotta, hogy a merénlyőt a *Csepel-szigeten* látta. A gyanus ember anyrpnzt ösbrgette a zsebében. A rendőrség megállapította, hogy a postástól elrabolt börténkán két kulcs

is volt. Az egyik olyanforma, mint a vasuti kupék kulosa, ez a postakocsi ajtajához szolgált, a másik Wertheim-kulcs, amelyely a postakocsiban levő Wertheim-szekrényt lehetett kinyitni.

— **Tüntetés egy lelkes ellen.** 1849-ben a pozsonyi lutheránus lelkes vértanuságot szennvedett a magyar szabadságról. És e dicső emléki papnak akadt utódja, a mostani *Schmidt Jenő*, aki egy általa szerkesztett *Trüdensböte* című lapban *Rákóczi* Ferencet közönséges rebellisnek mondja. Csoda-e, ha a pozsonyi jogászfjuszágból csak mély felháborodást váltott ki a megtévelyedett ember izetlensége. Az ifjuság tüntetést rendezett a pap lakása előtt: lapjának ocsmánya számát előgette, ablakait tojjással megdobáta s azután hazafias dalokat énekelve elszéledt. A pimasz újságikkal ma a lelkes felettes hatósága, a konvent is foglalkozott. Kihallgatása után megengedték neki, hogy védekezését írásban foglalja és hétfőn folytatják a tárgyalást. Remélhetőleg a konvent meg fogja érteni a lelkes ural, hogy méltatlan abban az állásban, melyet *Ragha* Pál vértanuságra dicsőséggel font körül.

— **A tolnamegyeli árvászkli sikkasztás.** *Szegvár*ról távirtoztok: Az öngyilkossá lett *Varha* Lajos árvászkli ölnök sikkasztásai által a tolnávmegyeli árvák veszteség nem érheti, mert az öngyilkos hamis okmányok alapján olyan árvapénzeket vágott zsebre, melyeknek tulajdonosai és öröksei már elhaltak. *Varha* ahaelyet, hogy épeneket a tartalékalapba tette vo na, kintalva, Kis-Dorog közszébe és más közszégekbe küldötte, ahol azután cinkostársaisal fölvette. Ilyen cinkostársa volt *Rihardt* István kisdorogi közszégi jegyző. aki részletesen bevallotta, hogy miképp működött közre a sikkasztásban, amelyből neki is volt haszna. A vizsgálat már 12.000 korona hányott állapotott meg ami a bünrészes *Richard* jegyző vágyonából megtérült. Ez az eset érthető igazlat keletti Szegvárd és az egész vármegyében, mivel még nincs belejéve ama nagy sikkasztás vizsgálata, amelyet 1901. évi augusztus 9-ikén födöztek föl, midőn *Antal* Ferenc vármegyeli főpénztáros és gyámépntári íoknyvelő öngyilkossá lett, miután 68.000 koronát sikkasztott az árvák pénzéből.

— **Fogorvosok országos gyűlése.** A slomatológusok (fogorvosok) országos együlete ma délelött folytatja tudományos munkálkodását. Az első felolvasó *dr. Walheim* Béla volt, aki a gyökéharlyabokról tartott előadást. *Dr. Kövesi* Géza érdekes példákál ilusztrált előadást tartott a szájbokokról. *Dr. Landgraf* és *Berten* tanár (München) az állkapos cariesről értekezett, s ezután hosszabb tudományos vita indult meg. A délelötti előadások sorát *dr. Babó* József jejezte be, aki a logütletrésről szólott, számos idevágó esetet ismertetvén. Délután a fogászati klinikán folytatták a nagygyűlést. *Dr. Bulaskó* György porcellánkoronát és érteztelenít szereket mutatott be. *Dr. Madzsar* József szájbizsgálatokat demonstrált Röntgen-sugarakkal, *dr. Salamon* Henrik porcellánból készült müfogorvosokat, *Berten* tanár fogbuzó-fogokát mutatott be. Értekeztek még: *dr. Vajna* Vi mos, aki új eszközüket, *dr. Fuchs*, aki új lenyomat-anyagot, *dr. Walheim* Béla, aki új szerrel való érteztelenítést, *dr. Weiser* R. (Bécs), aki fogbuzás céljából somnoformmal való alatast mutatott be. Végül *Weiss* Gy. Bécsből és *Schultz* P. új eszközüket és mechanikai készületeket demonstráltak. A nagygyűlés az élnök zárószavaival ért véget.

— **Az apadó Duna.** A Duna az összes mellékfolyóival egyetemben oly rohamosan apad, hogy most már pár nap múlva valamennyi visszatér rendes medrébe. Hivatalos jelentés szerint a Duna a fővárosnál tegnap óta ismét 17 centimétert esett s mai magassága 201 centiméter.

— **A osztályorsjáték húzása.** Az osztályorsjáték mai húzásán hatvan ezer koronát nyert a 7347 számú sorsjegy; *tizenötödik koronát* 82438; *ötödik koronát* 75238 21192; *hátezer koronát* 53503 88978 33656 28158 33 03 23260 13001 41783 23792 6167 56667 24326 49606 91499 6117 56910 40028 3537 87760; *ezek koronát* 76512 23259 88313 108668 87244 42630 71384 17054 35167 4411 68768 25941 67585 102976 17103 60188 8415 50103 106784 51192 81167 106526 30260 76796 68424 13521 95404 18702 80814 101547 51611 86978 95717 22690 27936 93455 61733; *ötöszáz koronát* 10746 18063 1.803 2103 48322 70701 4893 35956 9 891 101279 107650 26626 106221 23189 37186 78901 9181 71997 84947 80377 35314 88609 4273 47849 2768 96828 15466 52633 58846 2930 81012 84322 94387 57652 48328 22186 83246 22692 6523 100660 103513 71458 108749 97618 65557 4712 51855 71751 103272 23545 24797 84599 56958 56888 89596 46189 91671 75535 107743 3119 66632 72939 41219 77586 88665 91135 12482 102865 90449 796 9428. — **A VI. osztály húzásánál** a mai 60.000 koronás legnagyobb nyereményét *Török A. és Társa* kiválóan szeresés bankháznak (Budapest, VI. Teréz-körút 46.) végői nyerték. A legutóbbi sorsjátéknál és az előző osztályokban 90.000, 100.000, 600.000 koronás nyereményeket is a Török-bankház végői nyerték.

— **Jupiter gyűjtemény.** A osztrák gyufagyárosok be akarják csapni a magyar lovasztói közönséget. Hetek óta elárastják az egész főváros lakosságát

körözvényekkel, amelyekben *Fojatzi H. és társa* gyufagyár Budapest, *Jupiter gyűjtemény* ajánlja, mely nem egyéb egy osztrák osztrák gyufának. A magyar körözvény, a budapesti keletkezés és a gyártási hely teljes elhalkatása persze föltévezi a közönséget és azt hitei el vele hogy magyar gyúrral van dolga. Pedig ez a gyufa *Stayer Deutschlandbergben* készült ugyanott, ahol a famozus *Schulverein* stb. gyűjtők készünek. Jó lesz ezt a *Jupiter gyűjtemény* oda visszaküldeni, ahonnet jött, jött. Hadd lassá azt osztrák sógor, hogy minket inkognitóban nem csaphat be.

(x) **Ha öszül a hajja,** használja a *Stella-vizet*. Ára 2 korona. Kapható egyedül *Zoltán Béla* gyógyszerárában, Budapest, V., Szabadság-tér.

(x) **Egy szállodatulajdonos husz éves jubileuma.** *Franzenbadól* írják Koppék: E hó 19-én lett husz éve annak, hogy Kopp J. F., aki addig *Nizsában* a *Cosmopolitai* szálloda direktora volt átvette a *Thurn und Taxis-éke* villát és azt a mostani *Königsvillává* bővítette ki, amely most egyike a fürdőhely legelőkelőbb szállodáinak. A *Königsvilla* vendégkönyve fényes nevekkel van tele és sok kiutentés érte a tulajdonost, a most jübülő Koppot, aki a szász király udvari mestereje.

(x) **Az állatkertben vasárnap,** e hó 27-én délután 5 és 6 1/2 órakor tartja fényes bucsueladását *Brünnér* József. Aki a kedvezőtlen időáras időlyán nem láthatja Brünnér hajmeresztő mutatványait az állatkerti nagy tö felett 50 méter magasban kifejlesztet kötélen, az el ne mulassza a kedvező alkalmat és szeressen meggyözdést Brünnér világhírűségéről. — Brünnér mai utolsó előadásának záradékául (6 1/2) ugyancsak a magasban pazar fényű tújátékot is jog bemutatni, melyhez hasonlító még nem volt alkalma láthatni Budapest közönségének. — Egész délután katonazene.

A halál számokban.

Budapest, szeptember 26.

(r. a.) **Körösy** Józsefnek, a statisztikai hivatal igazgatójának, egy éppén most megjelent füzeté van előtűnik. Nincs benne egyetlen magyarzó szó sem, csak szám, csupa szám. De a hogy elmerülünk nézésekbe, egyszerre úgy rémlik előtűnik, mintha megszólálnának. És beszélőnek halk, szemrehányó hangon. Régen porladozók szomorú, bánatos szavával. És mintha minden szavukból a sárnak hüvösége áradna felénk, mintha minden szavuk vád volna az élők ellen, akik nem törődve az ég legdrágább ajándékával: az egészséggel, enmaguk egyengetek utját a halálnak. A halálnak téről a könnyű diadálról zengenek bus melódákat *Körösy* számai. Arról, hogy egyetlen esztendőben milyen dúv aratása van szép fővárosunkban a kaszás rémnek. Hogy mint rohannak előtte a nyomor, az inség furiái, hogy megkönyösítsék emberitő munkáját. Hogy mint ivölöit körötte a kétségbeesés és mint tasztította az áldozatok száizait kacagva csontos karjába... Mintha a számok meglevelednének és sötét, a lelkeik ható tekintetéként tapadnának az élőkre és gunyosan kérdeznék, hogy hol rejtőzik az a nagy, az a megváltó szeretet, melyről az ember annyiszor zeng dicsőítő éneket... A számok azt mondják, hogy a szeretet fantom, amelynek nincsen husból és vérből való karja, hogy külső az elszánt kezékből a gyilkos fegyver, ellenben az éhség, a szenvedés, a lelki kétségbeesés mind megannyi valóságok, melyek pusztítják az életet.

Körösy füzetének, mely az 1901-ik év anyagát dolgozza fel, eszt szomorú adata, hogy ebben az esztendőben 18.923 fővárosi ember mondott örökre bucsut a síralom ennek a völgyének. A legtöbb: 1886 akkor indult el utolsó útjára, mikor az eső meleg sugarak törnek elő a téli felhők sötét kárpítja mögül, mikor a természet titokzatos méhében zsendülni kezd az élet: *marcius* ibolyajallatos havában. Mintha a beteg, csüggedő ember csak ezt várta volna, mintha minden erejét összeszedve küzdött volna az elmulás réme ellen, hogy még egyszer magába szívassa a fényt, hogy megtörő szemének utolsó tekintete az isteni napugáron pihenhessen meg. Március után *január* havát illeti meg az elsőség a halál budapesti statisztikájában. 1831 ember tért benne örök pihenőre. Mintha megremítette volna őket a beköszöntött új esztendő, mely új küzdelmeket, új győzelmeket jelent, míg a sír ösüdes, míg a hantok alá nem hat el az élet harcának iszonyú zsvája... Egyáltalán a tavasz és a téli számokhat be a legtöbb halottal, amennyiben az előbbi 3835 embert, az utóbbi 3822-t juttatott a temető ösüdes lakói közé. A nyár már csak 3828 áldozattal szerepel míg az ősz, az ó 2069 halottjával egészen elmarad mööttük...
Ha az élettel küzdők elesnek a harcban, nem ha

Figyelmeztetés. Gyászuhatát 4 óra alatt készit **SZÓKE és KOVÁCS**
ELSŐ MAGYAR NŐI GYÁSZRUHA KÉSZITŐ VÁLLALATA
Most: IV., Váci-utca 25., a régi Városház-tér sarkán.

TELEFON 14-73.

tragikusan. Elszomorít, de nem döbönt meg. Mert az embernek az a rendeltetése, hogy küzdjön és az a sorsa, hogy meghaljon. De mikor azokat szólítja el a halál, akiknek még nem volt erejük, hogy nekikbe vegyék a fegyvert, mikor azok számára nyílik meg a sírok mélysége, akik még most tették első lépéseiket... A gyermekpusztulás nemcsak fájdalommal tölti el lelkünket, de haraggal is, mert úgy érezzük, hogy őket még nem sorsuk szólította; őket innen, az élet mesgyéről taszították a halál karjaiba. 5110 öt éven aluli gyermek halt meg az 1901-ik esztendőben! 5110 ajakról tünt el az ártatlanság mosolygása, 5110 család kertjéből hervadt el a legszebb, sok esetben egyetlen virágszál. Rettenetes szám! Harsogó vád Budapest közegészségügyi intézői ellen, velőnk ható jalkiáltása a ragyogó ióváros rejteit nyomorának, minden képezetet felülmúló szegénységének! Bus ének az anyákról, kiknek nincs idejük, vagy nincs erejük kisdédek táplálására, gondozására, nincs lakásuk, melyben tiszta levegőt szívatnának, nincsen ablakuk, amelyen behatolhatna az éltető napsugár! Hogy a gyermekek magukra hagyottságnak is része van tömeges pusztulásukban, annak szomorú bizonyítéka, hogy az említett évben 45 öt éven aluli gyermek mult ki erőszakos halállal, azaz különféle balesetek következtében. Érdekös, hogy az erőszakos halál statisztikájában a gyengekoruak után a 20 és 25 év közt lévők (93) és a 25-30 évesek (53) következnek. Vagyis a gyermekkorból felszűrődő ifjak és a férfikorhoz közeledő fiatalok, akikben leghevesebben lüktet a szenvedély, akiket legjobban ragad a forró vérnek forgataga, akik leggyorsabban szembeszállnak a veszedelmekkel és leginkább keresik a harcot. A növekedő évek számával azután arányosan fogy azok százaléka, kik nem ágyban és párnák között, nem természetes halállal multak ki az élek sorából.

A gyermekhalandóság statisztikájával mellet az öngyilkosoké döbönt meg legjobban. Ennek számain keresztül látunk az élet legnagyobb, legijesztőbb mélységeibe. 230-ra rugott azok száma, kik 1901-ben önkézzel vetettek véget életüknek, kik nem bírták tovább csepelni a vállukra nehezéd súlyos terhet. Májusban szánták rá magukat legtöbben: 34-en a végzetes lépésre. A bimbónylás, a reményfakadás hónapjában, amikor legélesebb az ellentét az ébredő természet pompája és a belső sivárság, erdő-mező ezernyi életet hirdető hangja és a lélekre nehezéd halotti csend között, mikor a fakadó virág, a zsendülő fü legfájdalmasabban emlékeztet a belső hervadásra és reménytelenségre. Május édes mosolygása, káprázatos ragyogása úgy hat a csüggedetekre, a mindenben csalódottakra, mint a diszbe öltözött, sugárzó mennyesszony egykori szerelmére. Minden ékessége egy-egy tórszurás szívében, szépségének minden új megnyilatkozása csak arra emlékezteti, hogy mást fog vele boldogítani, mást fog benne gyönyörködtetni. Az övé a halál... Minél fiatalabb az ember, annál könnyebben választja vigasztalóját. Az 1901-iki statisztikában a 20-30 évesek szerepelnek a legnagyobb számmal (98). Vagyis emberek, kikben erősebb a szenvedély, mint a megfontolás, kik valóságunk veszik az illuziókat, életnek az álmodat, tényeknek a reményeket, akik még hisznek a délibábokban, akiknek érzékenységét még nem tompította le az élet... Utánuk a 30-40 évesek következnek, számszerint 41-en. Vagyis azok, kik egy ideig vakon rohantak előre, előre a cél felé, míg egyszerre, hirtelen kinyitották a szemüket és ereikben megfagyott a vér. Eltévédtek. A cél sehol, közöttük senki. Amerre a szem lát pusztaság. Vagy rossz utra kerültek, örvény szélére, sodró ár partjára. Ezek a leföttek elzúzóttak.

És valóban terhet hordtak azok, kik maguk dülték a halál karjaiba? Nem kishitűség, bátortalanlás volt-e hajszolójuk? Feleljenek a számok! A 208 öngyilkos közül 104 személyes szolgálatot végzett, még pedig 62 testit, 24 szellemi, 86-nak pedig egyáltalán nem volt foglalkozása! Véletlen-e, hogy az iparral foglalkozók közül 57 dobta el magát az életet, míg a kereskedők közül már csak 18 és az őstermelők közül mindössze: 10. Nem sikoltanak-e ezek közül a számok közül az élet rémei felénk? Nem látjuk-e mögöttük a társadalmi osztályok közötti tátongó óriási mélységeket, az emberek egymás ellen uszító egyenlőséget, az igazságtalanságot, a kizsákmányolást és az egész fennálló rendnek bűneit és eltévelyedéseit?

Felvilágosít Kőrös statisztikája arról is, hogy milyen módot választanak az öngyilkosok életük elpusztítására. És az a körülmény, hogy a legtöbben: 111-en pistolyhoz nyúltak, míg a fájdalmakkal járó

és több bátorságot igénylő módokat aránylag kevesen választották (gégeálmetszés: 3; mozdony elé fekvés: 3; emeletéről leugrás: 13; önszurás: 3; öngyötés: 2; érfelevágás: 1) gondolkodásra késztet, hogy nem kellene-e megnehezíteni a fegyver vásárlást, nem kellene egyáltalában nehezebben hozzáférhetővé tenni mindazokat a szereket, igy különösen a mérgeket is, melyek ugyszólván lehetővé teszik, hogy az ember pillanatnyi elhatározás hatása alatt hajtsa végre a végzetes tettet? Hogy a mérgek kéznélvőségének nagy szerepe van az öngyilkossági statisztikában, azt eklánsban bizonyítja az a körülmény, hogy fosztormérgezzel 11 ember, luggal pedig 16 ember vetett véget életének. Minthogy azonban vízhez és kötéhez még könnyebben hozzáférhető a halálra szánt, nem lep meg, hogy a vízbeugrók száma 47, a magukat felakasztóké pedig 44 volt.

Ha már az öngyilkosságoknál is nagy szerepet játszik a hirtelen elhatározás, vagyis más szóval a könnyelműség, a szó szoros értelmében döntő befolyással van a balesetek előidézte kimulásoknál. Szomorú bizonyítéka ennek, hogy 31 ember tűzhalált halt, 26 lezuhant, 16 leforrázta magát, 15-öt gázrobbanás üt meg, 12-öt a száguldó vilámos, 12-öt a vasut és 11-et a lassan cammogó teherkocsi! Valamennyien a könnyelműségük és vigyázatlanságuk áldozatai!

Hogy az öngyilkosok szomorú csapatától a természetes halállal kimutakra térjünk vissza, megdöbbenve kell bevallanunk, hogy a rájuk vonatkozó számok vajmi sötét szinben tüntetik fel fővárosunk, közegészségi viszonyait. A tüdővész nem kevesebbet, mint 2551 embert ragadott el családja köréből, míg a légzőszervek más bántalmainak 2131-en estek áldozatjai. Az alkati bajok 2493, a vérkeringés zavara 1766, az emésztőszervek betegségei 1547, a fertőző bajok pedig 1130 embert pusztítottak el! A tüdővész kikerítete jár tehát legelő a betegségek sorában. Por, tisztatlanság, nedves szobák, sötét pincék a segédcsapatok. Velük együtt aztán diadalmasan ront végig a derűsen mosolygó fővárosunk és kedve szerint végzi gyilkos munkáját, csak arra vigyázva éppen, hogy a többi fertőző betegségeknek is maradjon valami.

Igen a szük, a tulzsufolt lakások a legbuzgóbb asszisztensei a halálnak. Mert míg az 1-2 ember lakta szobákban 3058 ember halt meg egy év alatt, addig azokból a szobákból, amelyekben 3-5 élt együtt, már 4675-en pusztultak el. Hogy voltak szobák, melyekben 6-10, sőt 10-nél több ember zsúfolódott össze, az kitűnik abból, hogy az előbbieket 2006 halottal, az utóbbiakat pedig 52-vel szerepelnek a halál statisztikájában. De nemcsak irtja az életet a szegénység és nyomorúság, hanem már csirájának is nekitámad, meglojja még mielőtt kifejlődhetet volna, mint ahogy a fagy megöli a rozszult megvédeget magát és a fiatal ágaknak rügyeit. 2432 elvetelt gyermek közül három jutott a fővárosi lakosság gazdag osztályára, 220 a középosztályra 1893 a szegényekre, a többi pedig azokra, akiknek rovatai kitöltetlenek maradtak. 3. és 1896! kell-e ezekhez a számokhoz kommentár! Lebet-e ezek láttára egyebet tenni, mint kétségbeesni? Nem a nyomorunk diadalordítása hangzik-e ki belőlök? A nyomoré, mely gyűlöli az életet, a nyomoré, mely ádáz dühében nemcsak az él nemzedéket sanjargatja, hanem neki ront az eljövendőnek is és kacagva marcangolja szét fogával! Ha a vajudó élet mégis gyöz és bárha gyöngyön, véznán, de mégis világra szüli a csecsemőt, akkor a nyomorúság gunyosan kacag fel: Ugy sincs a kicsikének dajkája, hát majd dajkálom én! És föléje hajlik kiaszott arcával, sápadt akával. Föléje hajlik és szolja a vért, belehelni mérgét... 280 ápolásra kiadott csecsemő pusztult el 1901-ben és közülük 112 fő bérlhuruban! Rossz tej, neki nem való táplálék és éhség következtében...

Azt mondják, hogy még senki sem irta meg Budapest regényét! Dehogyan nem! Ime Kőrös József megírta. Megírta számokban, amelyeknek szomorú ékesszólásával nem versenyezhetik semmiféle írónak tolla. Megírta Budapestet, melyet cifra rongyok ékesítenek, mely éjjeli duhajkodásaiban kurjongató hangokat hallat, de belül beteg, nagyon beteg... Hirtelen kifejlődött testét belső gőrosök rángatják, kívül újra házának rejtekeiből a legijesztőbb nyomor nyújtja előre reszkető kezét. Ha utóán végigümlő morajba komoran hangzik bele a szegénység sírása, a szenvedők elfojtott sikolya...

Doktorok, jöjjetek és nézzétek meg a beteget. Merüljétek bele Kőrös füzetébe és igy megállapítván a diagnózist, gondolkodjatok a gyógyító szereken...

Bónis Sándor.

Bónis Sándor, te vagy ám a legény! — Egy ósód ott vezett Pozsonyvári piacán; Tolcsvárul volt való az is szegény. Az volt a jelszava: „Mit szívem — azt a szám!”

Hóher levátja mindakét kezét, — Rákóczinak volt az erős két jobb keze, — Testét vagdalták négybe szertesét... Lihegte a bakó: „Nesze, kuruc, nesze!”

Az hitték: eltemették. Balga hit! A véres cseriató új sarjakat nevel; Bónis Ferencnek ivadékeit Idők viharja nem temette el!...

„Nincsen hadunk? Nincs egy szál katonánk? Nincsen magyar sereg? — Hát itt a Bónisok! Ők döngik rá, minket odár ha bánt: „Torkodra forr, te cenk! Mégis sok, ami sok!”

„Párbaj! — mi az? Rongy, hitvány semmiség. Csakhogy ez itt más ám: bajnoki viadal! Loventárc. Nem torz pókbendiség. Honért elvéréz az vagy hósi diadal.

Itt Holnbárral áll ki a lovag, Mert az hetvenkedőn gyalázta cimerünk; S gyöz, vagy porondra vére hullogat; Hős mérközésből még veszve is nyertünk!

Vagy cypruság vár rá, vagy cserialomb...! Míg elszánt, hős tornán bajvivása tart, Egy nemzet tapsol: „Férfimunka volt! Igy kell megtorlanunk, ha bántják a magyart!”

Józsa Antal.

FŐVÁROS

(*) A szőlőtulajdonos főváros. A fővárosnak Rákoson levő területéből százhát hold mintaszőlőtelepnek van berendezve. Ennek a mintagazdaságnak azonban éppenséggel nem minálsruvi a kezelése. A fővárosnak eddig még minden évben nyolc-tízezer koronát kellett ráfizetnie a szőlőtelepre. Most végre rájöttek arra, hogy ezen a deficit-rendszeren változtatni kell. Szakértőkkel megvizsgáltatták a dolgot, és azok konstátálták, hogy a parádés gazdálkodás okozza az egész bajt. Ugy kell szervezni a szőlőtermelést, mint bármely magánember szőlőjében, igy aztán hamarosan csökkenhet a deficit. Egy vegyes bizottság ma Vasziévius János elnökele alatt megvitatja a kérdést és elhatározza, hogy megnézi a telepet, mielőtt dönt a sorsáról.

(*) Wesselenyi Miklós emléke. A IV. kerületi választmány nemrégiben dr. Matus Mór indítványára előterjesztéssel fordult a fővároshoz aziránt, hogy az esküteri-híd doborművei közt Wesselenyi Miklósnak az 1838-iki pesti árviz alkalmával szerzett érdemét megörökítsék. A főváros tegnap értesítette a kerületi választmányt, hogy az indványt pártóltag terjesztette fel a kormányhoz s az eszme megvalósítását a maga részéről is kérte.

(*) A pariszták rendháza. A pariszták már két esztendeje kértek engedelmet rendházuknak újépítésére. A vidéket szabályozták s a kegyesrendiek mostani rendházukat a szabályozásnak megie előn akarták megépíteni. A különböző bizottságokban azonban összekötötték a rendház építésének dolgát a belvárosi templom építésével. A mérnöki hivatal legutóbb azt a javaslatot tette, hogy a Váci-utca vonalában adják át a telket a parisztáknak, egészen az Eskü-utig. Kötellezzék a rendet, hogy házát igy építse meg, hogy átjáró legyen a Kigyó-utca irányában. A rendház és a Duna között levő területen építenék meg a belvárosi templomot. A magánépítő-ügysztyály most nagyobb előterjesztést tett a tanácsnak, amelyben kimutatja, hogy a mérnöki hivatalnak ez a javaslata minden érdekek megfelel s az rendház építésének a leghelyesebb megoldása.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Összeokoskodás. Erősen meg voltam lepelve, amikor ma reggel kezembe vettem a Budapesti Naplót és láttam, hogy egy új szót találtam föl. Ezt a szép, összetett szót: összeokoskodás. El szerint tehát én a Patyolat kizsákmányról írt tárcám végén, ahol a színeszek játékaáról van szó, ezt írtam volna B. Lenkei Hedvigről, aki a címszerepet játszotta: „Benyomásunk az, hogy a gondolkodó, elemző, modern színésznek közé tartozik, akiknek a felfogása mélyen jár és akik szenvedéllyel kutadják az igazságot. Ha ehhez a felfogáshoz hozzáerősödnek a színjátszás eszközei, — ha nemcsak

„THERAPIA-PALACE” Dr. Ebers Henrik főorvos ^{szakavatott vezetője alatt.} CIRKVENICÁN, Fiume mellett.

Nyáron tengeri-fürdő. Téli hidegvizgyógyintézet. Egyetlen homokos tengerpart a Quarneróban. — Magyar konyha. — Magyar levelezés. — A tengerpart főnyo Kelepp ház.

a logikus érteleme képzeli el azt, ami helyes meggyőző és természetes hanem az aróáték, a gesztus, a szem, a hang is engedelmis szolgáló a lesz a színészről intelligenciájának: ebből a harmónikus összekooskodásból szép alkotások állhatnak elő. "Összekooskodás? Harmónikus összekooskodás? Tűndömet, vajjon csakugyan én találtam-e föl ezt a különös hangzású szót? Nem, nem, most már bizonyos vagyok benne: ezt a különös hangzású szót nem én találtam föl, hanem a sajtóhíval! Ezennel elhárított magamról az ódiomat és kijelentem, hogy a lönti oitátomban minden szó az enyém, kivéve az összekooskodást. En az utolsó mondat végét, a ketős pont után következött, így írtam meg: „eből a harmónikus összeolvad-ból szép alkotások állhatnak elő.” — Sajtóhívak ellen ritkán tiltakozom. Ugy fogadom őket, mint a fátum csapásait. De most mégis föl kell szólalom, mert érzem, hogy ennek a sajtóhívaknak valami maliciózus mellékiye van. A rosszakarat könnyen azt olvashatja ki belőle, hogy a kritikus olyan színésznőnek tartja B. Lenkei Hedviget, aki összekooskodja azt, amit a színpadon bemutat. Pedig ilyesmi a kritikusnak álmában sem jutott eszébe. Ellenkezőleg. Mindvégig komolyan gyönyörködött a fiatal színésznő nagy műveltségében és igazi letumában. (á. e.)

** A cigány-verseny. A Népszínház ma este nagy órácsónak volt színhelye. Közéi Antal, a zenialás cigány művész játszott, akiről csak a legnagyobb elismerés hangján szó hatunk. Abogy ő hegedű, határos a boszorkánysággal. A technikája egyszerűen szédületes. Kristály tiszta trillák, szédítő futamait és ideális flageoletjeit gyönyörűséggel hallgatta mindenki. A tárogató, a pástortip, a leoskeocsérgés, a dobergést a legnagyobb tökéletességgel adja vissza és játéka óba olyan magyar érzést önt, amelyre más képtelen. Rengetek tapsokat kapott. Négyyszer jelent meg a lámpák előtt és újra kezdte játékát. Végül a vasfűgönyt is fel kellett buzni, hogy a közönség ötdöször is gyönyörködhessek játékában. Öt a zsűri külön fog a megjutalmazni, mert az ő művészeite kiemelkedik e verseny keretéből. (á. e.)

Az országos cigányverseny döntő küzdelme már csak két napig vasárnap és hétfőn tart. Kedden déli 12 órakor tartja a zsűri Barsay Domokos és Mader Raul operaház igazgató elnökeite alatt utolsó filését: a díjak kedden este osztanak ki a színpadon. A három utolsó nap programja a következő: holnap vasárnap délután lezsalított helyárak mellett Lukács Károly és Farhas Pali zenekari fognak játszani. — Vasárnap este Ricz Laici zenekara lép föl, hétfőn az utolsó napon pedig Rácz Gyula, Pege Károly és Kiss Jancsi zenekara játszanak, kedden este a Népszínház zenekarának ünnepi nyitánya után a közönség előtt a színpadon megjelennek a zsűri összes tagjai és a kiutató cigányprimások. Felolják olvasni a zsűri döntését, amelyet dr. Molnár Géza, a jeles esztétikai író fog jelentésbe szerkeszteni a zsűri elnökei kiosztják a díjakat, nevezetesen az arany és ezüst-érmekeket, díszokleveleket és a Népszínház bizottságnak és Porzelló Kálmán igazgatónak nagy ezüst koszorút, továbbá az Esterházy, Semere, Sennyey, Barsay Domokos és Fráter díjakat; az első és második felvonás között az első díjakat kiutató cigányzenekarok egyike fog hangversenyezni. Megemlítjük egyuttal, hogy Dankó Pista hátrahagyott népszínműve, a Cigányélet, jövő héten esütörtökön éri meg egyfolytában a 25 ik előadását s ezután egyelőre lekerül a műsorról, hogy helyet adjon két magyar operettnak, melyek már betanulva várják az előadást. A Népszínház fennállása óta első eset, hogy egy népszínmű egymásután huszonöt előadást ért volna. Mind a huszonöt előadásban ugyanaz a személyzet vett részt, nevezetesen Szentmiklóssy Irén, Balás Oga. Siposné, Szirmai, Kovács, Ujvári, Kiss, Solymosi és Pázmán.

** Hírek a Nemzeti Színházról. Hétfőn, szeptember 28-án ura színre kerül a Nemzeti Színházban gróf Teleki László klasszikus tragédiája, A kegyenc, a főszerepekben Járczi Marival és Saacsay Imrővel. Ez előadás iránt különösen a középiskolai ifjuság körében oly nagy az érdeklődés hogy a jegyek legnagyobb részét az iskolák igazgatói előre leoligálák. A kegyenc előadásá 7 órakor kezdődik. — Kedden éri meg a Kamélas hölgy a 87 ik előadását, a csmzerpet ezuttal is P. Márkus Emilia fogja játszani. — Szerdán a tegnap bemutatott Falyolat-kisszonyban a műsoron, teljesen a bemutató-eadás szereposztásával. — Csütörtökön pedig Echeqaragy nagyhatású drámáját, a Halalos csónakot adják először. A főszerepek ezuttal is P. Márkus Emilia, Mihályfi és Gél kezében lesznek.

** A Vígsház bemutatója. A Vígsházban szombaton lesz a bemutatója Antony Mars, az Örnagy ur szer. öje új bohózatának, amelynek Dr. Nébátsvirág a címe. A darab Maître Nitouche címmel a párisi Nouveautés-shínházban került színre, ahol zajos sikere volt. A színház jövő heti műsorában a szezon ujdonságai olyformán szerepelnek, hogy a hét első három

napján egy-egy bohózatot a legutóbb bemutatott egyfelvonásosok egyikét is adják lever de rideau gyanánt. E szerint a műsor így alakul: Hétfőn: Leánykérés. — A korbács. Kedden: Lia. — Herbeim papa. Szerdán: Az igazgató ur. — A teknőbeka. Csütörtökön a három egyfelvonásot együtt adják, pénteken pedig a Leánykérés a Herbeim papával.

** Műsorváltás. A M. Kir. Operaházban holnap, vasárnap Vasquez M. J. grófné hírelen megbetegedés következtében az előre hirdetet Ernáni elmarad s helyette a Troubadour kerül színe. Leonora szerepében Kaczer Margitja és Azucena szerepében Seompárni Máriaival, ki ezt a szerepet ezuttal először ének i színpadunkon, Luna grófot Beck Mauriciót Prevost, Fernandot Szendrői, Inest Paolozyné. Ruiz Gabor éneklit. Az előadást Tanczegeveg (a The IX képe) tejezi be. (Évi bérlet 100. sz.)

** A Masinka premiere-je. Erkel Jenő és Róssel Nándor daltamos nagy operetteje a jövő hét péntekjén kerül bemutatásra. E darabban fog Komlóssy Emma, a Népszínház jeles tehetség énekesnője új szerepben bemutatkozni. A főbb szerepeket Szirmai Kovács Mihály, Ujvári, Kiss Mihály, Harmath Ilona, Láng Etel Pázmán játsják. A Népszínház ballekara pedig új, érdekes táncokat fog járni.

** Az Országos Színész-Egyesületből. Az Országos Színész-Egyesület ma délután, Ditrői Mór elnök- lésé mellett rendkívüli tanácsulést tartott, melynek legfontosabb tárgya az októberi rendkívüli közgyűlés elébe terjesztendő új nyugdíjszabály tervezete volt. Napirend előtt Ditrői elnök bejelentit, hogy az egyesületi ügynkétség megkötötte Eulich bécsi színházi ügy- nökkel a szerződést, melvnek alapján a bécsi ügynőket ezuttal az egyesület fogja Magyarországon képviselni. Az elnök a szzzzódésból az eddig uralkodott helyzet javulását reményli. Komjáthy János igazgató jeleltit, hogy a vidéki színiigazgatók egyesületének alapszabálytervezetét elkészítette. A tervezetet a tanács külön bizottságnak adja ki tanulmányozás végett. Több apró ügy elintézése után az új nyugdíjszabályzatot tetteik beható, általános vita tárgyává. A tervezet az eddigi rendszer helyett a progresszív rendszer kíván, a életbeléptetni, mely a valószínűségi számítások ezorint orvosolni fogja a nyugdíjalapnál uralkodó súlyos bajokat. A progresszív rendszer behozatala mellett ugyanis, így mondja a tervezet, nem- csak nagyobb lesz a színészek nyugdíja, de a számitási kules szerint 1927-ben, tehát huszonhárom esztendő múlva két millió korona alapítóké fog a nyugdíjintézet rendelkezésére állani. Az általános vita befejezése után kimondta a tanács, hogy a jövő hét minden napján ülést tart, melyen a tervezetet részleteiben fogja letárgyalni. A mai tanácsülés ismét foglalkozott Szalkai ismert koncesszió ügyével s tükös szavazás utján, egyhangulag megszavazta Szalkának a koncessziót s kimondta, hogy tüzetesebben megokolt telterjesztést fog intézni a belügyminiszterhez melyben kéri fogja, hogy Szalkának adja meg újra a színiigazgatói engedélyt.

** Városliget nyári színház. Holnap, vasárnap délután fél 4 órakor felvén lezsalított helyárakkal II. Rákóczy Ferenc fogsága történelmi színmű, este 7 órakor pedig színtén jéllárrakkal Egy borbélyeslád kalandja vagy Fregóti és Fregolina bohózat kerül színre. Fregolina szerepében ezuttal is Feld Olga lép föl. A többi főbb szerepeket Kürti S., Deáké, Szepesi, Latabárné, Sellő, Bihari, Fehérvári Mátra, Gömböri, Mikósi, Falotai, Márton, Fehér, Tordai és Szendry játszzák.

** Zenekolái beiratás. Krausz Gusztáv akadémiai zenekolájában október 1-étől új tárogató tanfolyam nyilik meg. Beiratkozhatni úgy erre, valamint minden hangzerre, naponta délután 3-5-ig az intézet helyiségében, IX., Soroksári-utca 31.]

** A drótosztót századik előadásá. A Magyar Színház népszerűségű operetteje, A drótosztót e héten megéri 100-ik előadását. Ez a ritka jubileum szombaton, október 3-án, este lesz s a zenekart ez alkalommal a zeneszerző, Lehár Ferenc fogja dirigálni. Lehár a jubilaris előadásra Pfefferkorn számára egy új kuplét írt, amelyet Sziklai Kornél ad elő. A jubilaris estére jegy már várható a színház pénztáránál és a Bárd testvérek zeneműkereskedéseiben. Ugyancsak A drótosztóttban bucsuzik el a Magyar Színházról Boross Endre, a színház kiváló művésze, Günther bádogos szerepében, amely utolsó és nagyszerű kreációja volt. Boross Endre bucsútölépése kedden, szeptember 29-én lesz. — A drótosztót e héten két ízben — a két vasárnapon — kerül színre délutáni előadásban. E mérsékelt helyáru délutáni előadások 3 órakor kezdődnek.

** Legújabb zeneművek kaphatók Seilágyi Béla könyv- és zeneműkereskedésében (Budapest Árkálykörút 26.) Telos operák és operetek szöveggel Goldmark, Berchgingeni Gótz 18. — K. Wagner, Tristan és Isolda 12. — K. Lohengrin 1080 K. Leoncavallo. Baazzo 1440 K. Verdi. Aida 1440 K. Szöveg nélkül. Wagner, Tannhäuser 1080 K. A bolygó hollandi 620 K. Siegfried 12. — K. Verdi, Aida 960 K. Rigoletto 480 K. Traviata 480 K. Trovatore 480. Offenbach Hoffmann meséi 960 K. Orpheus a pokokban 480 K. Szép Heléna 480 K. Operettek: Strauss, Denevér 540 K.

Khinai mézeshetek 6. — K. Az édes lányka 540 K. San Toy 540 K. A drótosztót 2. füzetben 6. — K. Lincke, Indra 3. — K. Luna asszony 3. — K. magyar szövettel. Bob herceg 6. — K. A drótosztót 6. — K. Katalin 6. — K. Casanova 6. — K. Hoffmann meséi 6. — K. Kerincgek: Luna-kerengő 240 K. Edes lányka 240 K. Lincke, Verschmühte Liebe 240 K. Hunnia-kerengő 2. — K. Eredeti Cake Walk a Mici hercegnőből 180 K. Legkedveltebb kuplék és dalok: Patat, Dori von Freischmecker 180 K. Huber, Stör ich? 240 K. Lincke Es war einmal 216 K. Alester. Légyot, Intermeszo 180 K. A rózsbambó és a nap 216 K. A napvirág és a nap 216 K. 110 magyar népdal zongorára cigányos mődozban 3. — K. Dankó Pista 50 dala zongorára 4. — K. ombaomra 4. — K. hegedűre 3. — K. Dóci d'ok gyűjteménye 5. — Kurucnók legújabb gyűjteménye 5. — Kapható ugyanott az összes zenedében előirt tananyag. Allandó végők kedvezményben részesülnek. Könyv- és zeneműkereskedt kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

TUDOMÁNY, IRODALOM

◊ Rákózi elírja és egyéb kötetmények A

Magyar Könyvtár legújabb füzete Radó Antal, a jeles költő válogatot versait tartalmazza. A kötetben hazafias és egyéb tárgyú kötetmények vannak, mint kíván- lóan alkamasak a szavalásra. Mindegyik versből tiszta érzés és biztos gondolat domborodik abban a kristályos művészi formában, mely Radó Antal költészetét jellemzi. Szavaltati könyvnek mindenestre nagyon cseleszerű ez az alcso füzet; ára 20 fillér.

◊ A Lipótéri elemi népiszkola története. Irta Tazner László Árpád, székesúvárosi helyettes igazgató tanító. 1911-ben a fővárosi népohtatásügy lelkes előharosa, Lakatis Vendel a tanületben felvetette az iskola krónikák ügyét s a testület az eszme üdvös voltait leismervén megbizta a lipótéri elemi iskola egyik legrégibb tanítóját, Tazner László Árpádot az iskola történetének megírásával, Tazner nagy busgalommal s szeretettel felelt meg e megbiztatásnak s részletes monografiáját írta meg Pest városa majd Budapest úvárosi elemi népohtatásügyének. E történelmi résznek különös érdekeséget kölcsönöz az elemi iskola- ügy okozatos magyarosodásának vázolása. Igen szórón kezdetekből fejlődött a úvárosi magyar elemi tanítás mai nagy fejlettségi fokára. A magyar oktatás terjedése különösen a mult század 40-es éveire esik. A lipótéri elemi iskola városi jellegű 1837-ben öltött, amikor is Pelzer Lipót maganiskolájából városi iskolává alakult át. Taxner ezeketán koronologikus sorrendben ad a lipótéri elemi népiszkolára vonatkozó összes adatokat a tanévek szerinti összeállításban. Az igen érdekes könyv, mely oktatásügyi-történelmi iradalmunk számottevő terméke, 4 koronáért megrendelhető a szerzőnél.

◊ Magyar Tanügy címmel egy új folyóirat jelent meg, mely felelői a közoktatás minden ágát. Az új folyóirat, melyet dr. Lázár Béla tanár, a közoktatási miniszterium erkölcsi támogatásával szerkeszt, mindjárt első számában telve van érdekes hazai és külföldi hírekkal gazdag szakirodalom-ismeretével. Figyelembe veszi az iskola-egészségügyet, a művészi, jeesen a zenei nevelést. Somogyi Béla toliből a párisi tanoncolázatairól reterál, tanügyi tanács- adójában általános érdeku ügyekben illetek helyen szerzett információkkal szolgal. Gazdag bibliografia és iolyótárszemle egészíti ki a magas színvonalon tartott folyóiratot. Egyes rovatát Macskássy József, dr. Juba Adolf és Stojanovics Jenő vezetik, mind elősmert kiváló szakemberek. Előfizetési ára egy evre 8 korona, mely a kiadóhivatalba (Nagydiófa utca 19.) küldendő.

Nyiltér.

Tiller Mór és Társa Budapest, Váci-utca 35.

os. és kir. udvari szállitók.

Egyévi önkéntesek

Egyévi önkéntesek

Egyévi önkéntesek

Dr. SZEGŐ KÁLMÁN

szanatóriuma és vizgyógyintéze

felfölttek és gyermekek számára. **Abbaziában.**

Közvetlen a tengerparton, saját szanatóriummal. Csakdélután, a tanuló ifjuságnak és gyermekeknek legalkalmasabb nyári üdülöhez. Gyermekek 6 éven felül kíséret nélkül is felvétetnek.

A rohtschi „Tempelquelle” **magas értékét**

és „Styriaquelle”

mint dietetikus gyogyvizét legjobban bizonyítja a rohtschi és karlsbadi források grafikus összehasonlítása, a melyet

Hoffmann József cég Budapestben, Bátorhy-utca 8. alatt az érdeklődőknek költség nélkül kiszolgalja. Kértek ezen lapra hivatozni.

Az országos iparpártoló egyesület felügyelete alatt álló

Szabászati minta-iskolába

a beiratások megkezdődtek és jelentkezni lehet szeptember 10. végéig. Váci-utca 7. sz. II. em.

Az igazgatósg.

(Az e rovat aiant közzétetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Egyéves önkéntesek

legjobb és legelőbban szerezhetik be felszereléseiket az előnyösen ismert

BLUM ÉS TÁRSA

szere királyi és józsef főherceg udvari szállítójai

Budapest, Sütő-utca 2. sz.

Dr. Schiff Kálmán

massage-, testgyógyászati és svéd-tornászati intézetében
Budapest, IV., Károly-körút 22. (RÖSER-bazár)
a gyógytornászatra a beiratások megkezdésétől
felzárólag és csomagokért. Fej-
dében visszamaradt vérszegény leányok és fluxus-gyógyászati tornászata.

DELBECK & Co.

Retmsi pezsgőbor- Brázy Kálmán-nál,
gyar főlerakata. Budapest, múzeum-körút 23.

Régiségek

erdélyi kastélyokból és 30 darab perzsa
szőnyeg igen olcsón adatnak el.

Eskü-út 6. szám.

Budán a városmajor táján, vagy azon a
környéken **kezesek elsőemelőti nap-
nak fekvő,**

balkonos szobát.

Az ablakai lehetőleg kertbe nyílnak. Szíves
ajánlatokat kérek e lap kiadói hivatalába
„Budai szoba” jellel.

**Természetes forró-
meleg kénforrá-
sok, iszapfürdők,
iszaporgatók,**

szuhany-massage, vizgyógyintézet villany-fényfürdő, gátfürdő kő- és
kádifürdő, gyógyvíz uroszák. Olcsó és gondos ellátás. Csok, káoszó,
időg., bórba, ok stb. feől kimerítő prospectust küld ingyen a
Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága Budán.

Mannheimi Biztosító-Társaság

VI. Gyár-utca 7, Telefon 23—23.

Elvállal olcsón és a legelőnyösebb feltételek mellett:
I. Egyénenkénti és csoportos **baleset-
biztosításokat.**

II. **Szavatossági biztosításokat,**
gyárosok, iparosok, háztulajdonosok stb.-től.

III. **Betörés elleni biztosításokat.**

IV. Mindennemű szállítmány és értékbi-
zosításokat.

Részletes prospektusok kívánatra szolgáltatnak.

Hyelyben üzletszerzők, vidéken ügynők keresetnek.

Ovja az egészséget!

Ezernél több kiváló orvos ajánlja!

Arjegyzés kívánatra mindenkor díjmentesen küldetik.
Videkre 23 vagy 50 üveges üdíték; a távrendelést oda és az
üveges üdítékeket vissza fizeti a
SZT. LUKACSFÜRDŐ KUTYVÁLLALAT BUDÁN.

Birtok kerestetik vételre.

Egy 300—500 holdas birtok kastélylyal (8—
10 szoba) szép parkkal, jó földdel, kerestetik
vételre déli Nógrád-, déli Barcs-, Nyitra-
Pozsony-, Sopron-, Vas- vagy déli Trencsén-
megyében, **egészséges vidéken.**
Ajánlatok kéretnek „**Egészséges vidék**”
cízimen e lap kiadói hivatalába.

SPORT

A oszmüri uti nemzetközi match. Vasár-
nap délután 3 órakor nemzetközi football match lesz
a millénium pályán. Ellenfelek a bécsi Cricketerlek és
a Ferencvárosi Torna Club legénysege lesznek. A küz-
delem hevesnek, izgatónak és kiválóan érdekesnek
ígérkezik. Ismerve a ferencvárosiak kőpróbat, ügyes
csapatát s kiválóképp annak veszedelmes támadó-
képességét, bizhatunk a miénk győzelmében. A match
rendes belépődíjak mellett nézhető meg.

Tennis-verseny. A Budapesti (Budai) Torna-
egylet által kiírt tennisversenyek hosszra és erős küz-
delmek után befejezést nyertek. A handicap-versenyek
eredménye a következő: I. *Hölyg-egyes.* A döntőben
Hauser Lillit megverte és győztes lett Hauser Ady
6 : 1, 6 : 3. II. *Férfi-egyes.* A döntőben Takács Jó-
zsefet megverte és győztes lett Segner Pál bajnok
6 : 1, 6 : 1. III. *Vegyes-páros.* A döntőben Deményiné—
Rupp-pár megverte és győztes lett Mészáros Manó
—Nagy Uzor-pár 3 : 6 : 2, 12 : 10. IV. *Férfi-
páros.* A döntőben Marosvölgyi—Nagy-pár megverte
és győztes lett Segner—Rupp-pár 6 : 4, 6 : 4. V.
Ijzsági verseny. A döntőben Madarassy Gábot meg-
verte és győztes lett Lingauer István 6 : 3, 6 : 3.

Őszi lóversenyek.

— Második nap. —

Budapest, szeptember 26.

Ha vannak még meglepetések a hazában, ugy
ma a lóversenytéren jelentek meg azok testületileg.
Egyik meglepetésből még tel sem oszadtak az embe-
rek, máris belebuktak a másikba s míg a totalizátor-
tól dugszagad emberek vonultak el, a könyvtárosok
area örömtől ragyogott, mert ilyen aratás, mint a mai,
nem mindennap akadt. Ahány favorit volt, annyit
verték le s a legöregebb outsidersnek sem emlékeznek
annyi outsider győzelmére. *Kapus, Parányi, Barbi,
Ilonka* aranybetűkkel lesznek bejegyezve a meglepe-
tések könyvébe s késő utódok is beszélni fognak
róluk. De hadt beszéljen a versenyek részletes
eredménye:

I. **Gödöllői dj.** Távolság 1600 méter. Díj 3000
korona. Schossberger L. *Kapusa* (Bonia) első, Ka'
Gal (Clemmison) második, Cauperdown (Fries) har-
madik. A után: Orion, Styria, Galante, Tópörtyű.
Totalizátor: 10 : 194. Helyrefogadások: I. 50 : 366,
II. 50 : 140, III. 108.

II. **Államdi Távoság** 2600 méter. Díj 4000
korona. Somosi ménes *Aristides* (Van Dusen) első,
Picador (Cowmann) második, Akárhogy (Adams) har-
madik. Több ló nem jutott. Totalizátor: 10 : 16.

III. **Őszi kísérleti verseny.** Díj 10.000 korona.
Távolság 1100 méter. Baskovich E. *Parányi* (Hol-
mes) első, Bon soir (Clemmison) második, Mámor
(Russel) harmadik, azután: Hirmondó II, Donald,
Ezerkiszázegegy, Iba és Lili. Totalizátor: 10 : 181.
Helyrefogadások: I. 50 : 208, II. 50 : 228, III. 50 : 114.

IV. **Nursery-hadidop.** Díj 3000 korona. Távolság
1000 méter. Egedi L. *Barbi* (Lewis) első, Lot-
terie (Russel) második, Prognose (Clemmison) harma-
dik, azután Vaduz, Fergeget, Mindjárt, Bogár, Ordense-
x Pisants, Nikita, Vadór, Kortes, Gies, Charmante,
Gauntlet, La Plata Totalizátor: 10 : 141. Helyrefoga-
dások: I. 50 : 194, II. 50 : 166, 50 : 260.

V. **Kétévesek elődversenye.** Díj 2000 korona.
Távolság 1000 méter. Gróf Andrassy G. *Becacchia*
(Russel) első, Ezaz (Holmes) második, Cash (Tara)
harmadik; azután Mihásza, Rendetlen, Rominten,
Akart. Totalizátor: 10 : 27. Helyrefogadások: I. 50 :
72, II. 50 : 142, III. 50 : 74.

VI. **Elaóverseny.** Díj 2000 korona. Távolság
2000 méter. Itj. David E. *Ilonkaja* (Clemmison) első,
Matchboy (Bauer) második, Gyöngyszirt (Russel)
harmadik; azután Adoma, Kegyené, Toldi és Jim
Morgan. Totalizátor: 10 : 83. Helyrefogadások: I. 50 :
80, II. 50 : 63, III. 50 : 64.

A 80.000 koronás Földmiveltügyi minisztérium díja
a harmadik nap iáttarköljője. A mi lovaink ebban
a versenyben a német *Prinz Hamlet* is fölveszi a ver-
senyt és nem lehetetlen, hogy beleszól a finishbe,
ámbar *Nunquam dormio Aristides* és *Perhaps* erős ellen-
felei lesznek. A többi verseny nevezése szintén jól
sikerült s érdekes futamokra lehet kilátás. Jelöltjeink:

I. *Viribus unitis* — *Bartolomes.*

II. *Bátor* — *Lagosta.*

III. *Nunquam dormio* — *Prinz Hamlet.*

IV. *La Plata* — *Ambrosius*

V. *Hadur* — *Nona.*

VI. *Pivyeu* — *Erszike.*

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Megtámadott elégtelt.** Bonitz Ferenc az *Al-
kotmány* felelős szerkesztője pár hónappal ezelőtt lap-
jában erősen megtámadta *Olay* Los függetlenségi
képviseleit, aki ezért a támadásért *Partha* Miklós kép-
viselel és *Asóth* Jenő magánhivatának megbízottai
által provokálta. *Bonitz* Ferenc megtámadta az elégtel-
telt s *Olay* Lajos ügyvédje, dr. Kovács Pál által fel-
jelentette a btkv. 293 §-ába ütköző *párviadaira való
kiváns vétsége* miatt a büntető járásbírósnágnál, amely
mög átíratilag megkereste a képviselőház meinteimi
bizottságát *Olay* Lajos mentelmi jogának fellüggésze-
tése iránt.

§§ **Elmondított ügyvéd.** A Nemzeti szál ó tulaj-
donosának, *Wunsch* Alfréd bécsi lakos, továbbá *Nemes*
Zsigmond fővárosi tanár és *Nachák* Gusztáv hentes-
mester és felesége feljelentése *Grün* Ede fővárosi
ügyvédet tübbrendbeli siklászás miatt helyzetk: vád
ala. A bíróság két ügyben már ítélkezett a siklászó
ügyvéd lelett s egy ízben 8 havi és egy ízben egy évi
börtönrre ítélte. A budapesti ügyvédi kamara most dr.
Grün Edét jogerős helybenhagyó Kurai ítélettel az
ügyvédke lajstromból törölte és az ügyvédség gyakor-
latától elmozdította.

§§ **Olasz pénzhamisítók.** Egy évvel ezelőtt
rendkívül nagymennyiségű hamisított tizkoronás
papirpénz került Magyarországon forgalomba. Ez év
tavaszán a fumei rendőrség ellopta *Philipich* Ernő
volt törvényszéki irnokot és *Guerrini* Agesiány volt
bajóskapitányt, skinek legutóbb szénbányászati rak-
tára volt. Az elfogottaknál a rendőrség több száz
darab, kitűnően sikerült hamis 10 koronás bankjegyet
talált. A budapesti büntetőtörvényszék *Puscari* bíró
előnklete alatt ma vonta felelősségre a két elfogott
olaszi hamis pénz család használataának büntete
miatt. A tárgyaláson *Philipich* beismerésben volt,
Guerrini ellenben tagadta, hogy ő neki számdéka lett
volna a *Philipich* től lefoglalt hamisítványokat foga-
lomba hozni. A törvényszék azonban dr. *Böhm* kir.
ügyész vádja után bűnösnek mondotta ki mindkét
vádoltat a hamis pénz család használataának büntetté-
ben s ezért őket egyenkint 1½—1½ évi *börtönrre* ítélte.
Az ítélet ellen ugy az ügyész, mint *Guerrini*
felelkezett.

§§ **Királysértés.** *Unger* Ferenc, aki lopás miatt
már tizennégyeszer volt büntetve, pár héttel ezelőtt
csavargás miatt ismét a rendőrség kezébe került. A
VIII. kerületi kapitányság épületében, midőn kihall-
gatták s eltűlék, *Unger* eketlen körömdokásban tört
ki s a sértő szavak egész hamzával illette a király
személyét. A budapesti kir. büntetőtörvényszék a
királysértő csavargót ma két havi *tojgháza* ítélte. Az
ítélet jogerős.

TÁVIRATOK

Szófia, szeptember 26. *Ferdinánd* fejedelem gróf
Fercgh osztrák-magyar ügyvivőt kihallgatáson fo-
gadta, amelyen az ügyvivő bemutatta *Kraus-Eislago*
osztrák-magyar attasét.

Belgrád, szeptember 26. Csak tnap történt,
hogy *Belpovics* Marian piresi radikáispárti képviselőt
Strelac fauban agyonlőttek, ma este már ismét poli-
tikai gyilkosság történt Szerbiában. Belgrádból táv-
iratozzák, hogy *Filippovics* Jován szatnai képviselőt
ismeretlen tettesek agyonlőttek.

London szeptember 26. *Balfour* miniszterelnök
délélt elutazott Balmoralból.

A magyarfaló osztrák mészárosok.

Bécs, szeptember 26. A bécsi mészárosok ipar-
testülete ma este ülést tartott, hogy alást foglaljon a
húsarak ftervbevett drágításának ügyében. Az ipar-
testület elhatározta hogy négyülést fog összehívni a
közönség tájékoztatása céljából s ezen a gyűlésen
együttal követelni fogja a román határ megnyitását,
továbbá a fogyasztási adó megszüntetését és a Ma-
gyarországól való teljes gazdasági különválást.

Marokkó sorsa.

Páris, szeptember 26. A külügyminisztérium
megcélolja, hogy megegyezés jött volna lére a ha-
talmak közt Marokkót illetőleg. Az is valótlán, hogy
az egyes hatalmak közt folyt eszmecserében szó leit
volna Marokkóra vonatkozólag francia protektorátus
létesítéséről.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, szeptember 26. (A *Budapesti Napló* telefon-
jelentése.) A mai heti tizdsze gyöngén volt látogatra
s a forgalom szük korlátok közt mozgott. Eladatott
busa 75—78 kg. 7.40 K. Szeredről, 78 kg. 7.20 K.
Mányáról, 77 5 kg. 7.05 K.

Rozs Páparól 6.38—6.40 K., pestmgyeji 6.52 K.,
bécsi raktárból, Ersekujvárról 6.15 K. Takarmányárak
ára nem változott, liszben az üzleti viszonyok ked-
vezőtlenek, korpa irányzata bágyadtabb.

New-York, szeptember 26. (*Terménytízdsze.*) (*Zárlat.*)
Gyapot: New-Yorkban helyben 11.25 (11.25), Szept-re
12.12 (11.82), Decemberre 9.42 (9.37). New-Orleans-
ban helyben 10.½ (10.½), — *Petrochem:* Stand white
New-Yorkban 8.55 (8.55), Stand white Philadelphában
8.50 (8.50), Refined in Cases 10.50 (10.50), Credit
Balances at Oil City 1.56 (1.56). — *Zsyr:* Western
steam 8.60 (8.60), Roche és Brothers 8.90 (8.90). —
Tengeri irányzata szállár, — Szept-re 82.½ (82.½)
— Okt-re — (—), — Dec-re 52.½ (53.½), —
Buzs irányzata állandó Páros ószi helyben 82.½
(82.½), — Szept-re 84.— (83.½), — Okt-re — (—), —
— Dec-re 83.½ (83.½), — Máj-ra — (—), —
— *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.½ (1.½), —
Káv: fair Rio 7. sz. 5.½ (5.½), — Szept-re 4.20 (4.30)
Dec-re 4.75 (4.75), — *Liszt:* Spring Wheat clears 8.70
(8.70), *Cukor:* 3.½ (—), — 3.½), *Ón:* 37.90—28.30
(27.20—27.30), *Réz:* 13.60— (—), — (13.60— (—)). (A
zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 26 (*Terménytízdsze.*) (*Zárlat.*)
Buzs irányzata szállár, Szept-re 75.½ (75.½), —
Októberre — (—), — *Tengeri* irányzata állandó.
— Szept-re 45.½ (46.—), — *Zsyr:* Szept-re 9.75 (9.50),
Dec-re 7.— (6.97), — *Szalonna* short clear 9.— (9.—),
— *Serizshus:* Dec-re 11.90 (12.20). (A zárójelben
lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

M E S E

A vén jegenyefa.

A kertünk végén állott egy vén jegenyefa. Olyan magas volt ez a fa, hogy a csúcsáról egyenesen az égbe lehetett volna lépni. Nagy legalább is a felhőkre. De olyan ember még nem akadt, aki a jegenyefa csúcsára mászott volna.

Ott állott a vén jegenyefa a kert alatt és mi, kisgyerekek, meggerbített nyakkal néztünk fel csúcsára. A faluban azt mesélték, hogy a jegenyefa tejején sasfészek van. Mert olyan magasra nem is tud más madár repülni, csak a sas-madár. De a sas sohasem láttuk. Esténként a hideg szélben sirt, nyugott a vén jegenyefa. S egyszer, hogy, hogyne, midőn ágyaszkámba feküdtem, egy kis ember lépett a szobába.

A kis embernek hosszú, szürke szakállja volt, éppen a térdéig ért. Fején nagy, szőrös süveget hordott, amely mellé sástoll volt tűzve. Ágyamhoz lépett és így szólt:

— Erre jártam, hallottam jegenyefa-anyókatól, hogy itt kis gyerekek laknak. Bejöttem hát körülnézni.

S amint így beszélt, letette hosszú vándorbotját a sarokba s a tarisznyáját is ledobta hátáról. Lekuporodott az ágy mellé és a szakállát kezdte fogni.

Eleinte féltém a kis idegentől, de miután láttam, hogy nincs ellenséges szándékkal, barátságosan megszólítottam:

— Hogy hívnak? És ki vagy?

A kis ember így felelt:

— En Jánoska vagyok a vándor-törpe. Eddig a királyfi szolgálatában voltam. De a királyfi megnőtt. Most már nincs szüksége a szolgálatomra. Megyek addig, amíg beszélgethetek valahová.

— Maradj itt nálunk, Jánoskám — szóltam.

A kis ember tovább fonta a szakállát:

— Azt se bánom. Csak aztán meg ne haragítsatok, mert ugy itt hagyjak benneteket, mint szent Pál az oláhokat.

Reggel, amikor a gyerekek felébredtek, mind nagyon megörültek Jánoskának. Anyuska is örvendezett neki s így szólt:

— Ezt az öreg jegenyefának köszönhetjük, hogy hozzánk küldte Jánoskát. Menjete, gyerekek, köszönjétek meg a jegenyefa jószágát.

Mindnyáján levonultunk a kert alá és Béla így kezdte:

— Köszönjük jó jegenyefa jószágodat.

Az öreg jegenyefa bólongatót.

— Igérjük, hogy sohse Lántjuk Jánoskát, — folytatta Béla.

— Zzzz, zzzz, — zugott a vén jegenyefa és nagyokat bólintott fejével.

Ezzel itt maradt Jánoska nálunk.

Jánoska sok mindenféle játékot tudott. Megtanított olyan játékokra, amelyeknek addig híret

sem hallottuk. Aztán hogy tudott szaladni a kis ember! úgy tudott futni, hogy a falubeli gyerekek közül senki se tudta utolérni. Majd tótágast állt és a fején járt. Ha pedig a szakállát fonta, akkor dőlt belőle a sok mese.

— Mind a király udvarában tanultam, — szokta így mondogatni.

S így mindnyájan igen jól éreztük magunkat.

Történt egyszer, hogy az erdőbe mentünk barangolni. A nagy fák közül még egy óriás sem látszott volna ki, de Jánoska még a sűrű, erdei fűből sem látszott ki. A virágok, növények elfedték Jánoska alakját s minduntalan eltévesztették.

Végre Jánoska úgy segítette magát, hogy egy faágra tűzte szőrös kucsáját és azt magasra emelve haladt előre. Amerre a kucsma ment, arra ment Jánoska is. Ahol a kucsma volt, ott volt Jánoska is. S így sohasem tévesztették el.

Már lemenőben volt a napocska. A vadméhek aludni mentek az odvas fába és a virágok ójszakai nyugalomra hajították fejcsékéjüket.

Mi is hazafelé indultunk, elől Jánoska a kucsmaival.

Egy nagy sűrűségben hatoltunk keresztül, mikor egyszerre eltűnt a kucsma a növények között.

— Jánoska, Jánoska! — kiáltoztunk.

De Jánoskától semmi felelet sem érkezett.

— Jánoska! — hangzott az erdő kiáltásunktól.

Egyedül nem tudtuk hazafelé az utat. Hisz Jánoska vezetett ideig.

Kétségbeesve indultunk el a Jánoska keresésére.

Olyan nagy volt a sűrűség, hogy csak nagyon lassan tudtunk előrejutni. Azonkívül már féltömalyba borult az erdő...

De egyszer csak mégis megtaláltuk Jánoskát. De milyen állapotban!

Egy nagy fa alatt küzdött két másik emberkével, két zöldruhás, hosszuszakállu emberkével.

Azok legyűrtek Jánoskát a földre és ott gyomrozták, fojtogatták. Közbe-közbe kis kezükkel ugyancsak ütlegelték...

A mi érkezésünkre aztán elszaladtak az emberké és eltűntek a sűrű bokrok között.

Jánoska nagynehézzen feltápaszkodott. És megfenyegette öklével a bokrokat.

— Megálljatok, majd elbánci veletek jegenyefa-anyókat!

— Mi volt az, Jánoska? — kérdeztük a kis embert.

Jánoska rendbeszedte a szakállát.

— Az volt — felelte — hogy két ellenséges törpe megtámadt az erdőn. Az idevaló törpek haragusanak rám, hogy nem lakom én is az erdőn, mint ők. De én jobban szeretem a gyermekeket, mint a mókusokat.

A hátunkra vettük Jánoskát és úgy vittük

hazafelé, mert járnai nem igen tudott, no meg félt is a harasztban botorkálni. Hátha újra megcsípik a törpék!

Amint hazaértünk, az első dolgunk volt az öreg jegenyefát felkeresni. Elpanaszoltuk neki a dolgot.

A vén jegenyefe zugott, zugott, aztán egyszerű felemelkedett a földről és elrepült az erdő felé. Olyan gyorsan szállt, hogy a tekintetükkel alig tudtuk követni.

— No most lesz ne mulass! — mondta Jánoska este, a meleg szobában.

Reggelre visszatért jegenyefa anyó a kert alá és úgy zugott, hogy mindnyájan felébredtünk zúgására. Kitekintettünk az aklakon és láttuk, hogy jegenyefa anyó meglepédegetten bólongatót fejével. Elbánt a gonosz törpékkel.

Gyula bácsi.

KÜLÖNFÉLÉK

A vöröstoronyi erdőben.

Hol kedveseddel együtt jártál
Ne járj te arra egyedül —
Hová köt édes csók emléke
Arról a helyről menekülj!

Mert visszazáll a kedves képe,
És mig szivedet könytőlől:
Úgy érezed, hogy bár a nap sűt,
Körötted minden beborúl.

S szived gyászától roskadozva
Mig suttogsz egy édes nevet —
Hová picinyke lába lépett
Megcsókolás minden kis helyet.

S úgy érezed, hogy sosem szeretted
Ót úgy miként most e helyen —
S bár eltemtetted régesrégén
S bár eltemtetted régesrégén
Feltámad ott a szerelem...

Vértessy Gyula.

Divathirek.

A tengerpartok kies üdülőhelyei fölé már az őszi köd fátyola borul, a nyaralók parkjaiban zizegő hullott falombokat sodor tova a hűvös szél és mindenki borzongva vonul kedélyes, téli fészékbe. Ki hallgatná szívesen a tenger vad tombolását, mikor az ősz lehellelte felkorbácsolja hullámai? Ki járná örömmel a természet haldoklását hirdető avart — ha csak nem vezérli lépteit a vadászat szenvedélye!

Az a város, amelynek falai közül két-három hónappal ezelőtt oly nagy örömmel menekültek, bangos lesz a pibent, kinyaralt emberek szavatól. Az ablakok kinyílnak s még most is sűrűn ontják az

szereleme nem önző szenvedély, hanem soha nem muló vonzalom.

Ezt mind és még többet is mondott azon a komoly, szelíd és nyájas hangon, amelyet Herbert jelenlétében mindig használt és a nyíltságának ama meggyőző látszatával, amely sajátja volt és az őszintesége iránt támasztott kételyt bünnel tüntette föl. Leonard asszonynak megvolt a képessége is, hogy pontosan ki tudta találni, hogyan kell viselkednie azokkal szemben, akikkel érintkezik és mindig így cselekedett.

E séta közben újra szavát vette Effie, hogy titkát senkinek sem árulja el, még Alicének sem, hogy esdekelt szerelméért és aztán hirtelen más tárgyra tért át és azt kérdezte, látott-e valaha leányt, aki szüleihez oly kevésbé hasonlítana, mint Alice.

Igy akarta megtudni, vajjon sejtje-e Herbert Alice származását. Effie remélte, hogy meg fogja őt lepni. De Herbertet már figyelmeztette nagybátyja, hogy senkinek se árulja el a történetet és még azt se sejttesse, hogy hogy miss Munraven alakját egy még megjelölhetetlen rejtély takarja. Herbert uralt a helyzetnek és kijelentette, hogy Alice semmivel sem hasonlít kevésbé szüleihez, mint a legtöbbször leány.

— Némely ember, — szóló Herbert, — már a csecsemőkben lát ocsaiadi hasonlatosságokat és órákosszat fecseg egy pisze orru gyermek és egy éles vonásokkal bíró, sasorru nő hasonlatosságáról, csak azért, mert tudja, hogy anyáról és gyermekéről van szó.

— De, — válaszolt Effie, — hogy meggyőződjék róla, tud-e valamit Herbert, azt hallottam, Alice csodálatos módon, rendkívül hasonlít az ön rokonához.

Igaz, — válaszolt Herbert. — Ez a nő anyám unokanővére, neve Alice Harden és kék szeme, gesztenyeszínű haja volt, épp úgy, mint Munraven Alicének. Ez minden.

A fiatal özvegy nem érintette többé e tárgyat. Már tudta, amit tudni akart. Teljesen világossá lett előtte, hogy Herbert ismerte menyasz-

szonyának multját és hogy lelkére kötötték, hogy senkivel se beszéljen e dologról. Herbertainek az a fáradozása, hogy a családi hasonlatosságot nevettségessé tegye és hogy miss Munraven és Harden Alice hasonlatosságát tagadja, világosan elárulta neki, hogy Herbert mindent tud, de valamely okból titkolni akarja előtte azt. Ez a helyzet új fázisát jelentette, amelybe csakhamar belélelt és érezte, hogy Harden nagy veszedelemben forog. De ezzel nem sokat törődött. Belátta, hogy amennyire lehetett, kifosztotta az öröget és hogy ideje, hogy megszakítson vele minden érintkezést. Bámily büntényt bizonyítsanak is Hardenre, — tudta, hogy őt semmiképpen nem lehet belekevernii, hacsak a gyöngesség valamely pillanatában Harden be nem ismerné bűnét. De ez nem volt valószínű.

Amikor később belépett a csarnokba Herbert karján, aera az egészségétől sugárzott és ajkán derült mosolylyal oly ártatlannak látszott, mint a Madonnáé.

XXIX.

Az amerikai detektív.

Mialatt Effie Herbertnek udvarolt, hogy kicsikarja tőle titkait, Fuller Dora és Astor doktor sokáig, komolyan beszélgettek. Mialatt lassu léptekkel körüljárták a pázsitot és lépteiket úgy szabályozták, hogy mindig bizonyos távolságban maradtak a másik pártól, miss Fuller élénken, de halk hangon beszélgetett kisérgőjével. Csodálatos volt, mily barátságosan érintkeztek és mily érdekesen társalogtak. Mintha ez a fiatal nő egész sereg részletet összegyűjtött volna, hogy Clinke barátját szórakoztassa, és kitünt, hogy Dora oly emlékező és megfigyelő képességgel rendelkezett, amely ennek a híres urnak is becsületére vált volna. Mig Alicet meg nem harapta a kígyó, Dora csak naiv és ártatlan vonzalmat érzett környezetét iránt.

(Folytatása következik.)

REGÉNY

A szép özvegy

— REGÉNY —

Írta: KEVILL-DAVIES ALBERT

(30)

Miss Fuller bólintott.

— Nos és mi volt a közvetlen hatása, hogy a sebesült a pálinkát megitta.

— Közvetlen hatását nem igen észleltem, válaszolt Dóra, legfeljebb azt, hogy Alice még álmosabb lett tőle.

— Ez az álmoság egészen sajátzerű tünet ebben az esetben. És mit tett aztán.

— Erős ammoniakszeszszel bedörzsöltem a sebet, s egy pohár vizet itattam a sebesülttel. Aztán tovább dörzsöltem ammoniakkal és időnként pálinkát adtam be neki.

— Helyesen járt el, jegyezte meg a doktor, mindmesszebb távolodva Leonard asszonytól és Herberttől.

A két pár a pázsit mentén sétált. Miss Fuller a doktor karján, a másik kettő több lépéssel előbbre.

Lassankint mindnagyobb lett a távolság a két pár közt, még nem az egész pázsit választotta el őket.

Ha Herbert és Effie a pázsit alsó szélén jártak, Astor doktor és Dora a felső szélén haladtak és csak ekkor mutatkoztak rendesebbeknek léptek. Leonard Effie egy pillanatig sem volt egyedül Herberttel, mióta Alicet megmarta a kígyó és azért sok mondanivalója volt neki. Arról beszélt, hogy mennyire együttérez vele és mennyire szerette volna már őt vizsgálni és részvétét kifejezni. Kijelentette, hogy csöndes bánata úgy megszomorította, mint azelőtt semmi. Gyengéd és patetikus hangon biztosította, hogy az ő

utcará a naitalin szagot. Ez azt jelenti, hogy a szalonnákban most teregetik ki a drága szűnyegeket, amelyeken — mint megannyi szimpadon — a társadalmi életnek annyi drámája és komédiája fog lejátszódni a tél folyamán. És azok, akik a társadalmi életnek színt és meletget adnak — a szép asszonyok és léányok — már csesevge, kaocsva készülnek a nagy match-re.

Most egyelőre az az intim élet veszi kezdetét, amikor zárva maradnak az óriás termek, nem zug fel sehoh a hangos tánczene. Kicsiny boudoirokban meggyulnak a rózsaszín ernyős lámpák és — míg odakünn hideg eső veri az ablakot — benn egy csodás párolgó tea mellett fogad a ház asszonya. Hogy mennyivel kedvesebbek e szűkkörü találkozáskor, azt a tapasztalat, nagyvilági nő már régen tudja. A nagy, zajos ünnepek csak ujdonságokkal tudnak hatni, a lényekkel kápráztatjuk el az élet noviciáit. Általában a bensőséget keressük ma a társadalmi életben, talán annál inkább, minél kevésbé van benn a részünk!

Lezék a szűkkörü fogadások megadják egyszerűsége a házi ruhának, a díszes pongyolának a létjogosultságát. A tampa színes féltomajhoz szinte nélkülözhetetlenek jelöljük a háziaszony lágy redőkben omló, feszletes és világos színű ruháját. Mintha a hangulat egyszerre feszletlenebbé, otthonosabbá válna ezzel! És különösen most, amikor a csupa vidor, csupa csipkepongyolák ugy beillelnek egy virágillatos, puha női boudoirba. Olyanok most e pongyolák, aminőket azelőtt csak a színeszők mutatnak be a színpadon, vagy a tórángú hölgyek viseltek, míg a középosztály asszonyai otthon puritán egyszerűséggel, sőt olykor az izléstelenségig fokozott szerénységgel készült pongyolában jelentek meg. Hogy miért, azt nem tudom, mikor a legolcsóbb szövetszövetből is — csakis az izlés kifejtése révén — végtelen bájos háziruhákat lehet varázsolni.

Avagy talán nagy anyagi áldozatokba kerülnek a most annyira kedvelt tenisz-flanelből vagy mosóbársonyból szabott pongyolák? Neveléséggel összefüggő megkaphatjuk a szöveget s akiben egy picit igényesség és akarat van, maga is nagyon csinosan elkészítheti. Ami pedig a díszet illeti, aligha volt még celszerűbb annál, amilyenek most kívánják. Csaknem kivétel nélkül ama nagy, széles gallérokát fogják viselni, amelyek hátraktól hosszú csüngőben omlanak alá, egykor Marie Antoinette viselte őket s ezért uná is keresztelték. E gallérokak kettős az előnyük. Míg egyrészt a fehér szín a legtöbb arcnak pompásan állik — kivétel csak nagy ritkán akad — és a kornak nincs semmi befolyása rá, mert öreg, fiatal egyaránt viselheti. Másrészt e gallérok teljesen különálló dísz képeznek, kicsérélhetők s így a pongyolának kevés költséggel és fáradsággal mindig csinos jelleggel kölcsönözhetünk.

A kisebb ebédek és estélyek divatja korántsem ily szegény; o't már a rafinált tényűrés uralmat látjuk. Tekintetbe kell venni a stilszerűséget, melyet legujabbak ismét ósanányik izlése inspirál. Például bemutatok egyet a *Monastery* és *Kuzmik* cég mintaruhái közül. Egyszínűkkel csikozott, feketével pontozott fehér tafettás a szövete. Az alj sűrűn berakott, míg elől egy az alsó szegélyig leérsó rész, simán takarja a csipőt. Az uszály rendkívül elegánsan szabad és mintegy arra van teremtve hogy viselőjének minden mozdulatát kecsesen érvényre juttassa. A derék egy gyönyörű brüsszeli csipkékből öltött betét fölött nyilik szét, melyen fekete selyem muszlinból bogozott fiókú rezeg habosban. Ez a fiókú két hosszú végben egészen az uszály szegélyeig leér, két oldalit keskeny fodrok vannak rajta. Az ujjá könnyűkig erős, szintén keskeny fodorral, mely alul fehér selyemmuszlin hullámzik alá, egy bőr dudor alakjában.

Mindig általánosabbá lesz az a divat, hogy a nők csakis k-vágott ruhában jelennek meg hangversenyek és nagyobb ebédek a kalmával. A kinek szép karja és nyaka van, mindenestre nagy örömmel fogja ezt a kedves divatot fogadni.

Egy másik estélyruha fekete, nagy pettyes tüllből készült, vöröses rózsaszínű selyemanyon. Himzett, vöröses virágúcsúknak, mintmegannyon csik a ruhán, felülről lefelé. Az ujjá szinte lehetetlenül bő, sok himézssel, valamint a kerek, csipkés gallér is.

A selyembluzok most egy különös szövetszövetből készülnek. Vastagszálú, ritka szövésű, hasonló az etaminezhez, de ennél valamivel sűrűbb. Mint mindenben, itt is a fehér szín az uralkodó, de gyöngye, szinte észrevétel nélkül árnyalatokban ellajul a sárgás-barna szízig. Nagyon egyszerűen szabják és kevéssé díszítik őket. Ezek a kabátok és gallérok alá, tehát minden napra használásra készülnek; annál díszesebbek lesznek azonban a szubázi bluzok. Mintegy bújjás álmot, annyi poézissel alkotják meg őket, szinte pazarul öntve rájuk az ötletek érdekességét. Legszébb most is a fehér selyem, de csipke és selyemmuszlin helyett sok rojtot és paszmányt fognak viselni.

Azonleül tengerszak lesz a gombdiz. Az arany-

és paszmánygombok mellett a dizsgomboknak egész sorát látjuk. Különösen szépek a művészi kivitelű, sokféle színezetű zománcegombok.

s. b.

+ **A világ legnagyobb vasuti vonala.** Amerikában most kezdik építeni a Pan-American Railroad Co vasuti vonalat, amely a leghosszabb lesz a világon. A vasut kezdő pontja Kanadában lesz a Hudson Bay tengeröbölénél Port Nelson városánál és innen egyenesen délnek fog menni, s Winnipeg városánál metszi át a kanadai Pacific vasutat. A kanadai Manitoba tartományon keresztül a Lake Superiornál lép az Egyesült-Államok területére és North Dakotán, South Dakotán, Nebraska, Kansas, Oklahoma és az Indian Territoryn át Galvestonba, Texasba fog menni. Innen Mexikóba és a Panama-szorostól át Columbiát és Ecuador fogja hosszában metszeni a vasut és a végálmós a nyugati részben Peru köztársaság egy városa lesz. Innen két szárnyvonal lesz építve, az egyik Argentína fővárosa Buenos Ayresbe, a másik egész Brazilián keresztül Rio de Janeiroba. A fővonal Chile egy részébe lesz meghosszabbítva és Valpariso városánál fog végződni. Az összes vasutvonalak hossza tizezer mértől lesz. A társaságnak tíz tőirodája lesz a különböző állomásokban elhelyezve. A vasut kiépítését hat év alatt tervezik és bizonyos, hogy a tengeri személyforgalom nagy részét a vasut fogja magához ragadni és a kész kereskedelmi és ipari áruk vitele is a tengerről a vasutra fog terelődni, mi a délnék és északnak érintkezését szorosabbá és gyorsabbá fogja tenni.

+ **A délafrikai gyémánt.** A délafrikai bányákban talált gyémántot, sajátosságánál fogva, még a kevésbé hozzáértő vevő is fölismeri. A de beers-i és a kimberley-i bányákból nagy, sárgás kristályok kerülnek ki. Durto tspan színes gyémántjairól bíres, míg a 600 méternyre lévő bulfonteni bányát a fehér kristálygyémánt jellemzi. A new-lands-i nemrég föl-fedezett bányák különösen a gyémánt feltűnő fehérségével és szabályos alakjával tűnnek ki. A Jagersfonteni bányából való gyémánt valamennyi között a legszebb, legértékesebb. A nagy gyémánt nem olyan ritka dolog, mint általában hiszik. Kimberleyben száztöven karatos gyémántot nagyon gyakran találnak. A legnagyobb gyémántot négy éve Jagersfonteinban találták, súlya 910 karát. Gyönyörű darab, értékét nagyon csökkentik, hogy a közepén egy kis fekete folt van.

KÖZGAZDASÁG

Hetiszemle.

Budapest, szeptember 26.

Gabonatüzet (Reich J. és társa jelentése a *Budapesti Napló* részére). Az időjárás a lefolyt hét folyamán nagobbara enyhe, száraz és derült volt; az éjjelek azonban már hűvösek és az ország több vidékéről, habár csak szórványosan, éjjelként a fagypontra megközelítő hőmérsékletet jelentettek. A tengeri törés minden elő folyamában van. A vízállás csökkenő. Különdön az időjárás szintén száraz és hűvösebb.

A külföldi piacokon a kedvetlen hangulat tovább tart; a forgalom csekély és a fogyasztás eddigi tartózkodásában tovább is megmarad. Erősebb árcsökkenést a tengerentúli piacokról jelentettek, ahol a lát-ható készletek ki nem elégítő exportüzlet mellett erősen gyarapodnak. (Bradstreet becslése szerint a búzabáni gyarapodás a múlt héthez viszonyítva 2,179,900 bushelt tesz ki.) E mellett az ország belsejéből állandóan erősek a hozatalok. A spekuláció így terjedelmes lebonyolításokat eszközöl, mi mellett az árak 4—5 centet vesztettek. Angliában a vevők szintén tartózkodnak maradtak és az amerikai impulzusokhoz csatlakoztak. Franciaországban az árak g-enge kínlat és kedvezőtlen időjárásra kezdetben emelkedtek, később azonban búzaban visszaestek, míg a lisztjegyvezések tartottak. A német piacokon csak jelentéketelenek voltak a változások, az irányzat azonban esendes. A többi kontinentális piacokon az üz et ugyancsak nehézkes és az árak inkább a vevők előnyére alakulnak.

Nálunk a forgalom — az izraelita ünnepek folytán meg is szakítja — mérsékelt maradt. Buzában az irányzat esendes és takarmányokkal sem tartottak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza még kellemes irányzatban indult, a mal-mok tovább is jó vételkedvő tanusítottak és későbbi szállításra nagyobb tételeket vásároltak. Az értéklődés azonban hamarosan gyengült. Lisztgyáraink, melyek az előre vásárolt és folytonosan beérkező áru átvételével teljesen el vannak foglalva, a lisztüzlet nö-hékes lebonyolítása felől panaszoknak és így tö-

vább nyersáru-beszerzések eszközlésére nem érezte magukat inditvatva. A kínlat ugyan szintén gyengült és ez az áraknak némi támaszt nyújt volna. de a prompt vasuti áru tulajdonosi engedelmekre voltak hajlandók és a lanyha határidőp-ác által is befoly-solva, az árak 5—7½ fillért vesztettek. A négy üzleti nap összeforgalma ca. 110.000 métermáza, a behozatal 368.000 métermáza, melyből 24.016 métermáza ment tovább.

Rozs e héten is élénkebben volt forgalomban. A helyi fogyasztás épp úgy, mint az export jó keresletet tanusított és aránylag mérsékelt kínlat mellett az árak 5 fillérről emelkedtek. Minőség szerint 6.10—6.17½ koronáig, finom urasági rozsert 6.20 koronáig fizettek budapesti paritásra és 6.25—6.35 koronáig 3 havi időre, helyben átvéve. Nyári rozs csak szórványosan van forgalomban és 5.70—5.75 koronáig jegyez Debreczen, illetve 5.75—5.80 koronáig Nyiregyháza paritásában átvéve. A hét végével a hangulat nyugodtabb.

Árpa (takarmány és hántolási célokra) jó kínlat mellett gyárosok részéről élénk figyelemben részesült és változtatlan árakon könnyen volt elhelyezhető. Hízlatok csak gyengébben vásároltak. Minőség szerint helyben és helybeli paritásra 5.55—5.57½ koronáig, Kőbányán 5.65 koronáig fizettek. Malátá- és sörpákbán álmósokan átvéve az üzlet jóformán süntel. Exporteurjünk teljesen tartózkodnak és malátagyárosaink sem tanus tanak érdeklődést, a forgalom így az egész héten jelentéketelen maradt.

Zab esendes irányzatban. A kínlat jó, míg a fogyasztási kereslet csak mérsékelt. Az árak mindazon-által változtatlanok maradtak és körülbelül 2500 métermáza forgalom mellett, szin és tisztaság szerint 5.40—5.65 koronát fizettek helyben.

Tengeri csak gyengén van forgalomban. A cseké-kenő határidőjegyzés által befolyásolva, a készáru is körülbelül 10 fillért vesztett és a forgalomban volt kisebb mennyiségű helyben kocsiba véve 6.30 koronától lefelé 6.15 koronáig fizettek. Hibás áru 5.—5.05, jobb minőségű 5.30—5.40 koronáig jegyez helyben.

Ipar és kereskedelem.

Oszték-Magyar Bank. A jegybank főtanácsa ma *Bülski* lovag főkormányzó elnöksége alatt ülést tartott, amelyen *Franger József* vezérlikár beható jelentést tett a pénzpánc állásáról. Ezután a főtanács egyhangulag elhatározta, hogy ezután a kamatlábat nem változtatja meg.

A jegybank állása szeptember hó 2-ikén a következő volt: Bankjegytorgalom 1,602,918,000 korona (— 403,000 K.) Lenczkészlet: 1,476,738,000 korona (+ 4,832,000 K.) Váltótárca 276,138,000 korona (— 6,068,000 K.) Lombardüzlet 40,016,000 korona (+ 601,000 K.) Adómentes bankjegytartalék 260,722,000 korona (+ 5,267,000 K.)

Magyar Jelzálog-Hitelbank. Az alábbiakban közöljük a Magyar Jelzálog-Hitelbank 1903. első fél-évi mérlegét. *Bevétel:* áthozott nyereség 1902. évől 7,346,151 K. (a múlt évi 721,472,89 K.-val szemben) Jutalékok és egyéb jövedelmek a jelzálog és községi kölcsönüzletből stb. 1,768,198-14 K.; kamattjévedelmek 1,811,744-58 K. Összesen 4,333,904-28 K. *Kiadások:* igazgatási és kezeelési összes költségek 428,325-25 K., adók és illetékek 315,741-23 K., a leigéző elő bizottság illetménye 9,338-76 K. Összesen 753,603-24 K. Tiszta jövedelem az 1902. évől áthozott nyereséggel együtt 3,580,300-99 K., a múlt évi 8,440,503-07 K.-val szemben. A fent kiüntetett tiszta nyereség-összegetben nem foglaltatik az 1902. évi magyar konverzióval elért nyereség. A bank tárcájában lévő értékpapírok a beszerzési árakon, a saját záloglevelek és községi kötelezők lényegesen az önköltségi ár alatt, a teljes értékkészlet összesen egy millió koronát meghaladó összeggel van a junus 30-iki árfolyamérték alatti számitása véve.

A Magyar Jelzáloghitelbanknak ez a mérlege, ugy, mint ennek az intézetnek minden mérlege az utolsó két évtizedben, a folytonos előhaladás és a növekvő anyagi eszközökkel karöltve emelkedő jövedelem képét mutatja. Kétszeresen elismerésre méltó tehát az, hogy — amint már említettük — az értékek annyira az árfolyamon alul vannak beállítva; konstatalható, hogy a tényleges árfolyamérték a beállított értékeket több, mint egy fél millióval meghaladja. Ebből az alkalomból a legmegbízhatóbb értesülés alapján megállapíthatjuk, hogy azok a híresztések, amelyek ez intézet címleteinek visszaáramlásáról szólanak, rendkívül túlzottak. A visszafolyó értékek a kibocsátás impozáns fösszegéhez képest egészen csekélyek; a magyar jelzáloghitelbank kibocsátásainak körültekintő elhelyezése a külföldön ugyanis e kényes viszonyok közepette is fényesen bevált.

Magyarország nemzeti jövedelméről. *Berlin*ből írják: Az „Institut International de Statistique“ tudvalóleg mostanában Berlinben ülészik. Az egyik ülés napirendjének tárgya a nemzeti vagyon és a nemzeti jövedelem becslése volt. Ez ülésen dr. *Fellner Frigyes* hazánkba *Magyarország nemzeti jövedelméről* terjesztet elő érdekes dolgozatot amely a következő eredményre jutott: Magyarország tiszta jövedelme a következő tényezőkből alakul: (Östermelés 2,327,098,298 K. (45-27%), ipar 767,423,125 K. (21-62%), kereskedelem és szállítás 409,012,805 K. (11-47%), a külföldről folyó járadékok és kamatok 61,622,812 K. (1-74%). A nemzeti összes jövedelem e szerint 3,555,167,930 K. A

külföldre folyó kamatok és járadékok összege 254.629.533 K. Magyarország összes tőzifa nemzeti jövedelme tehát: 3.210.627.497 K. A személyes szolgáltatásokból származó jövedelem 605,209 890 K.

Fizetési képtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetési képtelenségeket jelenti: Kaiser Péter és Kaibach Miklós-éig Versecz, Kenyeres Sándor postőstérkereskedő Nagyvárud Belák Károly rövidárkereskedő Nyitra, Lechtig Izidor kereskedő Igó.

Sertésokozmányvásár. (A székesszabványos sertés-vásár és közvághid intézése.) Szeptember 26-án. Főhajtás: Zsirterítés, egymint 6reg I. rendű --- kilogrammon felül --- darab, II. rendű 250---350 kilogramm --- darab, kanló --- darab, silány --- darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül --- darab, közép 220---300 kilogramm --- darab, könnyű 220 kilogramm --- darab, süldő --- darab, malac --- kilogramm --- darab. Összesen --- darab. Hussterítés egymint: nehéz 800 kilogrammon felül --- darab, könnyű 250---800 kilogramm --- darab, süldő --- darab, malac 40 kilogramm --- darab. Összesen --- darab. Főhajtás összege 70 darab, --- darab süldő. Előző napi maradvány 209 darab, --- darab süldő. Összesen 279 darab, --- darab süldő. Eladatott 155 darab sertés, --- darab süldő. Maradvány 94 darab, --- darab süldő. A vásár irányzata lanyha. Az árak szilárdak. --- Kötvezték árak jegyzetelték: Zsirterítés: Öreg I. r. 350 kgr-on felül 90-96 fillérig, II. rendű 280---350 kilogramm 90-96 fillérig, selejtzett --- fillérig, silány --- fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 96---101 fillérig, fiatal közép 220---300 kilogramm 92---96 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 88---92 fillérig, süldő --- fillérig, malac --- fillérig. Hussterítés: Nehéz 800 kilogrammon felül --- fillérig, könnyű 140---800 kilogramm --- fillérig, süldő 94---104 fillérig, malac 40 kilogramm --- fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, életsúlyban.

Bécsi vágómarhavásár. Szept. 26. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A st-marxi központi vásárosarmokban ma megtartott vesztezőári vágómarhavásár felhajtott --- darab magyar, --- darab galiciái, --- darab bukovinai, --- darab németországi, összesen 427 darab szarvasmarha.

Jegyzékek: 100 kilogrammonként életsúlyban, magyar hiszűkő I. rendű minőségű 74-78 korona, kiv. 80 fillér, II. minőségű 69-73 fillér, kiv. --- f., III. minőségű 54-63 K., galiciái hiszűkő I. minőségű 75-79 fillér, kivételesen --- fillér, II. minőségű 68-74 fillér, III. minőségű 62-67 fillér; német hiszűkő I. minőségű 82-86 K., kivételesen 89,--- K., II. minőségű 68-78 K., III. minőségű 60-69 fillér. Legelő étkör 54-68 fillér, paraszt étkör 52-62 fillér, levágot étkör --- fillér. Bika 67,---74,--- K., tehén 68-74 korona. Kivételesen --- korona, bivaly 40-52 korona. Az árak métermázsánként, életsúlyban értendőek, fogyasztási adó nélkül.

A budapesti gabonatorzsda.

Budapest, szeptember 26.

Mérsékelt kínálat és gyöngye vételkedv mellett készbuza bányati irányzatú volt; forgalomba került 12.000 mm. eleinte 5 fillérig, utóbb néhány fillérrel olcsóbb árakon. Rozs jobb forgalom mellett nem változott; árpa és zab szintén nem mutatnak változást, tengeriben nem volt üzlet.

Eladatott: Buzsa. Tiszavideki: 200 mm. 79-8 k. 7 K. 87 1/2 f., 800 mm. 80 k. 7 K. 87 1/2 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 600 mm. 80 k. 7 K. 82 1/2 f., 1000 mm. 80 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 800 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 900 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 72 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 72 1/2 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 1000 mm. 78 k. 7 K. 87 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f.

Pestmegyei: 2000 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 87 1/2 f., 800 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 70 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 87 1/2 f., 600 mm. 80 k. 7 K. 77 1/2 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 72 1/2 f., 7 K. 80 f.

Mind három hónapra. Rozs: 800 mm. 6 K. 30 f., 700 mm. 6 K. 30 f., 200 mm. 6 K. 30 f., 600 mm. 6 K. 20 f., három hónapra, 1700 mm. 6 K. 20 f., 200 mm. 6 K. 12 1/2 f. Árpa: 100 mm. 5 K. 67 1/2 f., 450 mm. 5 K. 35 f. Zab: 100 mm. 5 K. 60 f., 100 mm. 5 K. 55 f., 100 mm. 5 K. 45 f.

Közvetítés mellett. A készrua hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktörzsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonként. --- A minőség hektoliterenként 50 kilogrammonként.

Table with columns: Egyéb gabonafajták, Kilos, 50 kilogramm ára (K.-tól, K.-ig). Rows include: Kozsa, Arpa, Köles, Zab, Tengeri, Repce.

A határidőszárlat folyamán a következő kötések történtek:

Table with columns: Month, Price range. Rows include: Októberi buza 1903, Áprilisi buza 1904, Októberi rozs 1903, Áprilisi rozs 1904, Októberi zab 1903, Áprilisi zab 1904, Májusi tengeri 1904.

Dél egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns: Month, Price range. Rows include: Októberi buza 1903, Áprilisi buza 1904, Októberi rozs 1903, Áprilisi rozs 1904, Októberi zab 1903, Áprilisi zab 1904, Májusi tengeri 1904.

Délután fél 5 órákor zárult:

Table with columns: Month, Price range. Rows include: Októberi buza 1903, Áprilisi buza 1904, Októberi rozs 1903, Áprilisi rozs 1904, Októberi zab 1903, Áprilisi zab 1904, Májusi tengeri 1904.

A budapesti értéktörzsde.

A mai tőzsdén a forgalomba került értékek nagyobb árulalmánásoknak voltak alávetve, de zárlat felé az irányzat megszilárdult és a nemzetközi értékek javulva zárlatnak.

Előzősde: Osztrák Hitelrészvény 641.---643.50. Magyar Hitelrészvény 701.---705.50. Leszámitolóbank részvény 443.---444.---. Jelzálogbank részvény 511.50---514.50. Rimamurányi vasmű részvény 447.50---448.50. Államvasuti részvény 644.50---646.50. Városi Villamos Vasut részvény 592.50---593.50. Közúti Vaspalya részvény 305.---306.50 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Aranyjádék 117.75---113.25. Koronajádék 97.---százalék. Magyar Hitelbank részvény 702.50---703.---. Jelzálogbank részvény 513.50---514.50. Leszámitolóbank részvény 445.---446.---. Osztrák Hitelrészvény 641.75---642.50. Salgótarjáni kőszénbánya részvény 527.---523.---. Rimamurányi Vasmű részvény 449.50---452.---. Közúti Vaspalya részvény 593.---594.---. Városi Villamos Vasut részvény 305.---307.---. Déli Vasut részvény 62.---63.---. Államvasuti részvény 645.---645.25 korona.

1/4 órákor zárult: Osztrák Hitelrészvény 646.---. Magyar hitelbank részvény 707.50. Leszámitolóbank részvény ---. Rimamurányi vasmű részvény ---. Osztrák-magyar államvasuti részvény 649.---. Közúti vasut részvény ---. Városi villamos vasut részvény --- korona.

A budapesti terménytorzsda.

A terménytorzsda a szezonserű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményi üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzék: Heremag: lucerna magyar 50,---54,--- korona, vörös aprószemű 48,---50,--- korona, vörös erdélyi --- korona, vörös bánsgyi --- korona, középszemű 52,---56,--- korona, nagy szemű 56,---58,--- korona. Disznócsir: budapesti 69,---69.50 korona, vidéki --- korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki --- korona, városi 4 darabos 58,---57.50. korona, 3 darabos 57,---57.50. korona, füstölt --- korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.50---14,--- korona, 120 darabos --- korona, 100 darabos 14.50---15,--- korona, 85 darabos 16.25---16.50. korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13,---13.50. korona, 100 darabos 13.75---14,--- korona, 85 darabos 16.50---16,--- korona. Szilvái: slavóniai 18.50---19,--- korona, szerbiai 16.50---17,--- korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktörzsde.

A mai előzősde barátságos alapiránnyal indult. A déli tőzsde forgalma nyugodt volt, kevéssé változott árfolyamokkal. A későbbi forgalom nagyon szilárd.

Zárlat 1 óra 45 perokor, a parlament helyzett kedvezőbb fellegása folytán, nagyon szilárd és élénk, 2 órákor tartósan szilárd.

Bécs, szeptember 26. (Magyar értéktörzsde távirati.) 4 1/2%-os aranyjádék 117.00. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegye 152.75. Magyar vasuti kölcsön ezüstben ---, Magyar keleti vasuti állami kölcsön ---, Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 443.---. Rimamurányi vasműrészvény 450.50. Magyar koronajádék 97.50. 4%-os Magyar földterület ---, koronák 96.75. Magyar hitelbank részvény 704.---. Magyar nyereményi kölcsön sorsjegye 198.25. Kassa-oderbergi vasuti részvény 377.---. Magyar keresk. bank 2675.---. Magyar korcipar ---.

Bécs, szeptember 26. (Osztrák értéktörzsde távirati.) 4 1/2%-os papírjádék 99.85. 4 1/2%-os aranyjádék 119.30. 1890-os sorsjegy 151.75. Osztrák hitelrészvény 113.27. Angol-osztrák bank ---. Bécsi bankjegyet 469.50. Osztrák-magyar bank 150.00. Déli vasut 79.---. Dunajánhajózás részvény 800.---. Dohányrészvény 350.---. Ciszetai és királyi arany 113.85. Német bankjádék 117.41. 4 1/2%-os erd. járadék 94.70.---100.30. Osztrák koronajádék 99.80. 1864-ki sorsjegy 246.---. Osztrák hitelrészvény 643.52. Unionbank 512.---. Osztrák Landerbank 408.50. Osztrák-magyar államvasut 647.50. Elbavólyi vasut 414.---. Alpeai bányarészvény 363.---. 20 frank. arany 1903. Londoni váltór 239.25. Bécsi Irányví Lütt B. ---. Bécsi Tramway Lütt A. ---. Lapót kősz ---. Az irányzat emelkedő.

Bécs, szeptember 26. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatokat a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 646.---. Magyar hitelrészvény 707.---. Angol-Osztrák bank 271 ---. Bécsi bankjegyet 470.---. Union bank 513.---. Landerbank 408 ---. Osztrák-magyar államvasut részvény 649.---. Déli vasut 79.50. Elbavólyi vasut 414.50. Eszaki vasut részvény 79.50. Dohányrészvény 414.50. Rimamurányi vasmű ---. Alpeai bányarészvény 351.---. Májusi járadék 451.---. Magyar korona járadék 99.85. 1000k sorsjegy 117.35. Német birodalmi mársa 117.42---117.45. Napoleon'ud' 19.03.

Külföldi értéktörzsde.

Berlin, szeptember 26. (Berliner távirati.) A tőzsde többnyire az ultimo-elyonulásokkal és az addig összegűgő realizációkkal foglalkozott, ami mérsékelt gyöngülésre vezetett. Vas- és kőszénártekek később javultak a gelsenkircheni szilárdágra. Osztrák értékek a bécsi alacsony jegyzésekre gyengyebék. Vasutak szilárdak. Vasrészvények gyengén zárlatnak. Amerikára. Ultimópénz 4 1/2%-os. Magánleszámitolási kamat-láb 3 1/2%.

Berlin, szeptember 26. (Zárlati.) 4 1/2%-os papírjádék ---. 4%-os osztrák aranyjádék 101.75. Elbavólyi vasut ---. Magyar koronajádék 97.20. Osztrák-magyar államvasut 138.10. Kassa-oderbergi vasut ---. Bécsi váltór 85.75. Magyar vasut beruházási kölcsön ---. Alpeai bányarészvény ---. Disconto-Commandit 188.25. Altalanos vállamosági Eüison 189.25. Gelsenkircheni 194.60. Laura-kősz 206.10. 4 1/2%-os erdőtjádék 99.80. 4%-os magyar arany járadék 99.25. Osztrák hitelrészvény 201.75. Déli vasut 16.60. Károly-Lajos vasut ---. Orosz bankjegyek 212.20. 4%-os új orosz kölcsön 99.10. Török dohányrészvény ---. Olasz járadék 102.90. Magyar hitelbank ---. Dynamit Trusi ---. Harpeni 184.90. Az irányzat tartott.

Berlin, szeptember 26. (A Budapesti Napló tudósítójának távirati.) Az értéktörzsde 4 1/2%-os magyar aranyjádék 97.80. Magyar koronajádék 293.---. Osztrák hitelrészvény 97.80. Osztrák-magyar államvasut 193.50. Déli vasut 16.40. Eszaki vasut részvény 216.20. Elbavólyi vasut ---. Orosz bankjegy készpénz ---. Buschtiehraci ---. Orosz bankjegy ---. (Ultimo.) Lombard ---.

Páris, szeptember 26. (Zárlati.) Osztrák-magyar államvasut ---. Új török konzol 32.70. Egyiptomi járadék 106.95. Osztrák Landerbank ---. Párisi bankrészvény 110.93. 4 1/2%-os francia járadék 99.37. 4%-os spanyol járadék 91.82. 3%-os új török községi járadék ---. Crédit foncier de France ---. Alpeai bányarészvény ---. 4%-os 1890. román kölcsön ---. Orosz kölcsön 210.25. Váltó Olaszországra 7/8 1/2 part. Váltó Amsterdamra 206.50. Váltó Brüsszelle 7/8 1/2. De Beers 494.1/2. Chartered 63.75. 5% olgár kölcsönvény 400.---. Magyar aranyjádék 100.40. Déli vasut ---. Váltó Londonra 252.---. Osztrák aranyjádék 103.60. 100k sorsjegy 127.25. Meridional vasut ---. 4%-os olasz járadék 162.95. Ottomankalk 584 ---. 3 1/2%-os francia járadék 671.---. Osztrák földterület-intézt 27.75. Déli vasuti elsőbbségi kölcsön 321.75. 4%-os 1896. román kölcsön 86.25. Dohányrészvény 334.---. Váltó Bécsre 104.18. Váltó német piacokra 122.37. Rth 11.92. East Rand 179.---. Randfontein 69.---. Magyar Jelzálogbank 550.---. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, szeptember 26. (Zárlati.) 4 1/2%-os papírjádék 100.20. 4%-os osztrák aranyjádék 101.60. 4 1/2%-os magyar aranyjádék 99.---. Osztrák hitelrészvény 231.80. Osztrák-magyar államvasut 138.40. Eszaki vasut 107.---. Fustiehraci vasut ---. Londoni váltór 203.65. Bécsi bankjegyet 118.40. Villamos részvény 126 ---. 3%-os magyar aranykölcsön 85.70. 4 1/2%-os erdőtjádék 100.20. Osztrák koronajádék 103.10. Magyar koronajádék 97.25. Osztrák-magyar bank 113.30. Déli vasut részvény 16.45. Elbavólyi vasut 105.70. Bécsi váltór 851.25. Párisi váltór 808.66. Unio bankrészvény ---. Alpeai bányarészvény 187.---. Az irányzat szilárd.

Hamburg, szeptember 26. (Zárlati.) 4 1/2%-os erdőtjádék 100.---. 1860. sorsjegy 152.20. Déli vasut 16.---. 4 1/2%-os Osztrák aranyjádék 101.25. Osztrák hitelrészvény 203.---. Osztrák-magyar államvasut 138.---. Olasz járadék 102.60. 4%-os magyar aranyjádék 98.70. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 26. A sertésüzlet irányzata: csöndes. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar első or. endű. Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) szilárdan terjedő szilárdan --- fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felül) szilárdan --- fillérig. Fialat nehéz (páronként 250---300 kilogramm terjedő szilárdan) 114---116 fillérig. Közép (páronként 250---300 kilogramm terjedő szilárdan) 115---116 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő szilárdan) --- fillérig. --- II. M a s z a r s z o d o t t: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felül) szilárdan --- fillérig. Közép (páronként 240---280 kilogramm szilárdan) 115---116 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő szilárdan) 114---115 fillérig. --- III. R o m a n i a i: Nehéz (páronként 320 kilogrammon felül) szilárdan --- fillérig. Közép (páronként 280---320 kilogramm terjedő szilárdan) --- fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő szilárdan) --- fillérig. --- IV. R o m a n i a i e r e d e t i (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő szilárdan) --- fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő szilárdan) --- fillérig. --- V. S z e r b i a i: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felül) szilárdan) 115 ---116 fillérig. Közép (páronként 240---280 kilogramm terjedő szilárdan) 114 ---115 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő szilárdan) 113---114 fillérig.

Table with columns: Termény, Kilos, 50 kilogramm ára (K.-tól, K.-ig). Rows include: Tiszavideki, Pestmegyei, Bányai, Borsai.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1903. szeptember hó 27-én.

A troubadour.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzerzte Verdi.

Luna gróf	Beck	Ines	Palócy
Leonora	Kaczér	Ruiz	Gábor
Azuena	Scoparini	Hírnök	Juhász
Manrico	Prevost	Egy cigány	Szemere
Fernando	Szendrói		

Utána:

Táncgyuleg.

Kezdete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. szeptember hó 27-én.

Délután 2 1/2 óraker mérsékelt helyárakkal:

Rosenkranz és Gildenstern.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta Klapp Mihály. Fordította Csiky Gergely.

Liebnstein	Gyenes	Wilma	V. Molnár
Ernő	Náday B.	Shallenberg	Mészáros
Rosenkranz	Náday	Schmählich	Rózahegyi
Kienborn	Lendvayné	Santleben	Ujházi
Clarisse	Nagy Ibolya	Ernő	Paulay
Düring	Gabányi	Egy angol	Körösmezei

Este:

Patyolat kisasszony.

Színmű 3 felvonásban. Irta Brieux. Fordította Tabori Róbert.

Roussel	Ujházi	György	Dezso
Rousselné	Rákosi	Marillon	Gál
Eliz	Lenkei	Agoston	Mihályfi
Galoux	Gyenes	Bonenfant	Gabányi
Lucie	Molnár R.	Julesné	Györgyné

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. szeptember hó 27-én.

Délután 3 óraker mérsékelt helyárakkal.

Herbelin papa.

Böhözát 3 felvonásban. Irta Riché és Bernédo. Fordította Farkasházy Zsigmond.

Herbelin	Hegedüs	Eglantine	Gazi
Heléne	Varsányi	Tacot néni	Nikó
Montreuxné	Harasathy	Mathurin	Szerényi
Davannes	Balassa	Lecoche	Rónaszéky
Jacques	Tapolczai	Lamouche	Gyözy
Colle	Vendrei	Küldönc	Kassay

Este:

Lia.

Mese 1 felvonásban. Irta: Zboray Aladár. Zenéjét szerzerzte: Kun László.

Máté	Szerényi	Lia	Varsányi
Mária	Nikó	Vágy	Tanay

Az igazgató úr.

Dráma 1 felvonásban. Poé Edgar után írta: André de Lorde. Fordította: Góth Sándor.

Goudron	Hegedüs	Róbert	Fenyvesi
Plume	Balassa	Joyeuse-né	Hunyádi
Henri	Tapolczai	Eugénie	Kertész
Jean	Tanay	Főispó	Kazaliczky

Leánykérés.

Böhözát 1 felvonásban. Irta: Csehov Antal. Orszábol fordította: Pintér Ákos.

Csukov	Vendrei	Lomov	Góth
Natalia	Varsányi		

Kezdete 7 1/2 óraker.

SZABADALMAT

védjegyet, mastra- és modell-oltalmat megsezeraz, értékesít és finanszor a bel- és külföldön a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat, Páster (törvényesen bejegyzett cég) BUDAPEST, Erzsébet-körút 17. Telefon 24-20. Fővilágosítás díjtalan.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

Alkers

a vis alatt élő emberek

Sidi

fenomenális erőművész

Alfonso

meester-zsonglőrök

Cespi

nemzetközi énekesnő

Czinka Panna

címbalom művésznő

és a többi elsőrangú különlegesség.

As előadás 8 óraker kezdődik.

A télikerben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangverseny.

A legjobb hangu iskola-hegedűt a magy. kir. Zene-Akadémia szállítójánál

REMÉNYI MIHÁLYNÁL

3 fti 50 krtól feljebb: minden darabban lehet beszerezni

Budapest, Király-utca 44/c.

Mesterhegedűk, gordonkák, az összes fa-, réz-, fuvó- és fúvószerkezetek legelőkeltebb nagy raktár. — Címbalomok — zongorák nagy hanggal — javított szerkezetek. Harmoniumok európai és amerikai legelőkeltebb 5 évi járuléka mellett. A legelőkeltebb „Welchold” és „Quintisztantard” „Burmester” hangverseny hárók, „Hangfokozó gerenda” mely által bármely hegedű vagy gordonka sokkal szebb, erősebb és kellemesebb hangot nyer. Kezeség mindig egyes hangszerre. — Előismervények bármikor megtekinthetők. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ideal

IRÓGÉP

azonnal és állandóan látható irással. Tisztes rovatolással. Prospektust és irásmintákat küldenek: Schott H. és Donnath Budapest, VII., Erzsébet-körút 1. szám.

Eder zongorák és harmoniumok a legjobbakkal!

Eder Antal Gyulánál

Váci-utca 28. a városháztérenél, Ugyanitt nagy raktár a leghíresebb bel- és külföldi zongora, pianino, harmonium és amerikai orgonából. Képes árjegyzék, javítás műhely. TELEFON 1846. Árjegyzék díjmentesen.

Indra-Teát

Aki szereti egy jó csezzo teát, mindenütt, a világ legelőkeltebb teáját, az Indra-Teát kéri. Melango Kina, India és Ceylon legelőkeltebb teáiból. Valódi csak eredeti csomagokban. Raktárak a fairszgekön feltüntetve.

A legjobb bizonyítéka.

Meg nem felelőért a pénz visszaadatik

Fiu-havelok	10.— K.
Iskola-öltöny	10.— K.
Fiu-felöltő	13.— K.
Tengerész-kabát	11.— K.

Minden tiszta gyapjú, Rothberger Jakab, cs. és kir. udv. szállítónál, Budapest, IV., váci-utca 6.

310,000 korona nyerhető!

1 darab 400-os Tiszaszegedi sorsjegyjárványvel. Húzás okt. 1-én, főnyeremény 180,000 K., ára K. 8.
1 darab 300-os Magy. Jelzősorsjegyjárványvel. Húzás okt. 24-én, főnyeremény 100,000 K., ára K. 4-50.
1 darab Magyar Iparművészeti sorsjegyjárványvel. Húzás dec. 28-án, főnyeremény 30,000 K., ára K. 1.
VV A három együtt csak 12 korona. VV Vidéki rendeléseknél 35 fillér porto küldendő.

Mercurbank

és váltóüzlet r.-t. Budapest, IV., Váci-utca 37. sz.

Eredeti MABILLE-rendszerű borsajtólók kettős áttétellel ugyszintén szőlőzúzók szavatolt legjobb minőségben jutányos áron Szücs Zsigmondnál Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

15 Szabászati akadémia 15

berlini mintára. Deák Ferenc-utca 15.

Hazánkban az első ilyen nemű intézet. Tantárgyak: Női- és gyermekruha- valamint fehéremű-szabás és varrás. Tanítás a legújabb, könnyen fölfogható módszer szerint. Tandji igen mérsékelt. Tanítványok naponta fölvetetnek. Érdeklődők a fényesen berendezett tantermetek megtekinthetik. Tájékoztatót szivesen küld az igazgatóság.

Olesó butor.

250 engedménnyel adom el összes raktáron levő szilárd gyártmányu 2500 asztalos és kárpitos bútorkészletemet.

Nagy választék háló-, ebédtől-, szalon-, uriszoba, valamint minden a lakbenedezéshez szükséges tárgyakban, a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivittelig.

Dósa Kálmán

asztalos és kárpitos Budapest, Kerepesi-ut 28. sz., főlemelet. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

AZANKER

élet- és járadék-biztosító-társaság. Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI., ker. Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapították 1858.

Összes vagyon	-----	153 millió korona
Biztosítási állomány	-----	516 millió korona
Eddigi kifizetések	-----	248 millió korona

A nyereség-részesüléssel biztosítottak 1902-ben a vegyes és halál-esteti biztosításoknál A osztályuk szerint az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve. A vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztályuk szerint (évenként emelkedő osztály) az összes — biztosítási tartamon keresztül befizetett — díjak 30%-a, illetőleg az évi díjnak 3 év, 4 év, 5 év, 6 év, 7 év, 8 év után 9 év után 80%, 120%, 150%, 180%, 210%, 240%, 270% fizetett ki készpénzben.

Előnyös kihazasítási és vegyes biztosítások. Jutányos díjak. Kézzel feltételek. — A kézzel feltehető legnagyobb biztonság. Prospektusai és felvilágosításai szolgá a fenti magyarországi vezérképviselőség, valamint a társaság ügynekei.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vígzeleház	Népszínház	Magyar színház
Hétfő	Nincs előadás	A kegyrenc	Leánykérés A korbács	A cigányélet	A drótostót
Kedd	Bánkbán	Kaméliás hölgy	Lia Herbelin papa	A cigányélet	A drótostót
Szerda	Nincs előadás	Patyolat kisasszony	Az igazgató ur Teknősbéka	A cigányélet	A drótostót
Csütörtök	Sába királynője	Halálos csönd	Lia Az igazgató ur Leánykérés	A cigányélet	A drótostót
Péntek	Varáz fuvola	Két szék között a pad alatt	Leánykérés Herbelin papa	Masinka	A drótostót
Szombat	A Walkür	Két szék között a pad alatt	Doktor ur Nebántsvirág	Masinka	A drótostót
d. u. Vasárnap este	Berlichingeni Gőz	Egy szegény ifju története Két szék között a pad alatt	Az igazgató ur Korbács Doktor ur Nebántsvirág	Ripp van Winklo Masinka	A drótostót

Önkéntesiegyenruhák s katonai felszerelések

Blum Sándor
páratlan elegáns kivitelben legújatyosabban
elsőrangú egyenruhazati és hadifelszerelő intézetben készülnék...

LEGUJABB
divatu őszi felöltő 30 kor.
sacco-öltöny 24
téli kabát 32
gyermek-öltöny 8

KOHN HELLMANN és FIAI
cs. és kir. udv. szállítók
"Angol szabó"-hoz
BUDAPEST, IV., Károly-kört 12.

GICHNER JÁNOS
paplan, matrac és kárpitosrua gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktár.
Budapest, VII., Erzsébet-kört 20.

Kwizda Ferenc János
ker. gyógyszerész
KORNEUBURG, Bécs mellett.
KWIZDA FLUID
Kwizda kőszénvíz-földje...

A világhírű Schöberl-ágy.
Magyar szabadalom 30II. szám.
Ejtel ágy. Nappali szék.
Minden háztartásban elegáns kis kanapé gyantát szögöl és egy kézművelattal a legtekintélyesebb ruganyos matracoságyra változtatható...

Orvos-Szövetség Sorsjátéka
Egy sorsjegy ára korona EGY korona
Huzás már okt. 10-én
FŐNYEREMÉNY a legszerencsésebb esetben 50,000 korona ért.
1 főnyeremény 40,000

Berger-féle gyógykátrányzappan
mindenféle bőrkétegek
Berger-féle gyógykátrányzappan.
A gyengébb kátrányzappan.
Berger-féle glicerín-kátrányzappan
Berger-féle Potrosnifol-zappan
Berger-féle fog-paszta tubusokban

Thierry A. gyógyszerész
csodabálsam
legjobb étrendi hámszer
Thierry gyógyszerésze az éter, valhoz, Pregrada, Roh-tsch-Sauerbrunn mellett.

Nélküldözhetetlen minden mezőgazdának, szarvasmarha- és sertésfajta-tenyésztőknek, valamint minden kisgazdának, a törvényesen vedett
"ÉTVÁGY" százeszebi takarmányfűszer, tejfelkészítő és hizlalószér, mely egy régi gyógyszerészeti utasítás szerint, jóállás mellett készült és eredeti, valódi minőségben, kizárólagosan csak MEISE LAJOS vegyészeti gyáraiban
Százeszeben (Erdély) és Regensburgban (Bajorország) készül általánosított folyóvízzel tisztított...

MEISE LAJOS százeszebi vegyészeti gyár központ elárúsító irodájába
Budapest, VI. ker., Nagy János-utca 5. sz.
Császári és királyi udvari szállító.

FERNOLENT
Magy. kir. Államvasutak. Üzletv. Debreczen. 21008. szám. 1903.
Pályázati hirdetmény.
A m. kir. Államvasutak Körörmező állomásán 1904 évi február hó 1-én a vasuti vendéglő bérlete lejár; ugyanazon időponttól számított 81 évi időtartamra ezen vendéglő bérletére azonnal zárt ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Hajójáratjegyzék.
ADRIA
magy. kir. tengerhajózási részv.-társ.
Vezérigénysége Hoffmann S. és V.
1903. október havában a következő gőzcsók indulnak:
Honnan Hová a közös neve Esedékes

ALAPITTATOTT 1889.

Befizetett tőke 2.700.000 korona.

Belépési felhívás az ország tisztviselői karához!

A „Budapesti Kölcsonös Segélyző-Egylet mint Szövetkezet“ üzleti tevékenységét egy új osztálylyal bővítette ki, a melyre való belépésre az ország köztisztviselői felhívtnak. Az új osztályban kölcsönt minden költség vagy díj előleges lefizetése nélkül bármely köztisztviselő kaphat. A kölcsönkérőnek 1800 korona tehermentes évi fizetéssel vagy 1200 korona tehermentes nyugdíjjal kell bírnia. A kölcsönös biztosítékul a fizetésre vagy nyugdíjra való előjegyzés és életbiztosítás szolgál. A biztosítás az intézet révén az Első Magyar Általános Biztosító Társaságnál kintendő. A kamatláb olcsó, a biztosítási feltételek elismert méltányosak. A kölcsön 24—180 havi részletekben törlesztendő. Ugynök vagy más közbenjáró igénybevétele teljesen felesleges, az igazgatóság mindenkinek közvetlenül készségesen szolgál kimerítő szóbeli vagy írásbeli felvilágosítással.

A Budapesti Kölcsonös Segélyző - Egylet mint Szövetkezet igazgatósága
V., Arany János-utca 18. szám.

Férfi és Női Nemi Betegségeket
ugyszínűn
Vér-, bőr- és idegbajokat, bujakört (syphilis), valamint férfigyengeséget
(impotencia)
rendelő intézetében
gyógyít biztos sikerrel a legrosszabb 165 évi, foglalkozási zavar nélkül, 20 év óta szerzett orvosi tapasztalatok alapján a kiváló gyógyszerkerelő által elismert szakorvos
Dr. KAJDACSY
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
Budapest, IV., Kigyó-utca 5. sz.
Klotild-palota (I. emelet).
Tendel 9—11-g, este 7—8-g.
Lefektetve díjmentesen választ, gyógyszeréről gondoskodik.
E napokban hagyta el a sajátját:
„Bizalmas Barát”
című könyvecské, mely mindennemű férfi- és női nemi betegségekre kellek tünetmentesen szolgálnak. Kapható a szerzőnél: (Dr. Kajdacsy József). Ára csak 1 kor. Vidéki megrendelések 20 fillérel drágábbak.

Egyszerű és finom 500 szoba dívtalos asztalos és kárpított

BUTOR

teljhalmozott raktár miatt rendkívül olcsó árban készíttetés mellett eladó.
Tartósságért több évi kezességét nyújtunk. — A legújabb butorathumunkat több mint 400 képpel 60 fill. beküldése ellenében bérmentve küldjük.
VARGA MIHÁLY ÉS TÁRSAI
magyar butoripar-társaság, Budapest, Koronaherceg-utca 2. szám. I. emelet. (Kisvő-tér sarkán.)

Polgár Sándor
m. kir. seb. nyert orvos
mit- és bőrgyógyász
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 59.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányú orvosi sebészeti és betegápolási tárgyakban.
Saját gyártmány, m. t. szabadalmaz. Polgár-féle **sérvkötő**, haskötő, gőrsér elleni gumiharany, orthopédiai készletek, mlábat és kezok stb.
Valódi francia különlegesességék F. Bergerand fil., páriál gyártból.
Részletes képek árjegyzék ingyen és éreményen.

NELKOLOZHETETLEN HASZNOS KÖNYVEK,
melyek egy az ATHENAEUM kiadóhivatalában, mint minden hazai könyvkereskedésben megszerezhetők.

Aháztartásban. KÖNYV
Képes Pesti Szakácskönyv. (Írta: St. Hiltre Jozsef. At dolgozta és bővítette Wiesner Emlő. (Német nyelven is kapható) Ára..... 4 K
Régi néni. Szegeci Szakácskönyv. Ára köve..... 4 K
Gyakorlati szakácskönyv. — Írta Festetics Andor néni. Ára..... 2 K
Háztartási Könyvtár. Szerkesztő Kürthy Emilné. I. rész. Gyenges sütemények. II. rész. Különféle italok. III. rész. Gyümölcslevek. 300-nál több kipróbált recepttel. Egy-egy kötet ára..... 60 f

Humor, tréfa.
Andrássy Adomák apróságok. Összegegyűjtötte Szűcs Pál. Ára..... 2 K
Mókány Barát. Az én vihető dolgom. Nagyon érdekesek az előadások. Ára..... 4 K
Eukovay Absontius. Diákismeretek téra. (Adomák) Ára..... 2 K

Egészség.
Az ember és az egészség. Írta dr. Odló Gyula. Ára 7 K
Kneipp Sobortyán. A gyermekek ápolása. Ára 2 K
— Ontések, pólyák, fürdők, mosások. Ára..... 2 K
— Vízkurja. Ára..... 2 K
— Összegegyűjtött előadásai a betegségekről és azok gyógyításáról. Ára..... 3 K
— Vízkurja. Ára..... 4 K
— Hogyan éljünk? Életrendi tanácsadó. Ára..... 2 K

Idegen nyelvek.
Angol nyelvtan. Iskolai és magánhasználatra. — Írták Paterson-Bénes. Ára..... 2 K 40 f
Bolgar nyelvtan. — Írták Strauss-Dugovich. Ára..... 2 K 50 f
Francia nyelvtan. — Írták Ann F.-Ilavay. Ára I K 40 f
Magyar és Német szószótár. Szerkesztette: Kelenen Béla. I. rész Német-magyar Ára köve..... 2 K
— II. rész Magyar-német. Ára köve..... 2 K
Francia és Magyar szószótár. Szerkesztette: Margallit Ede. Ára köve..... 2 F

Szépség ápolása.
A szépség művészete. — Ára..... 2 K
Női szépség. Ára vaszonkötésben..... 2 K 60 f
Diszkótésben..... 4 K 80 f

Mind ezek a könyvek haphatók az ATHENAEUM könyvkiadóhivatalában VII., Kerepesi-út 54., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Valódi hajnövesztő-szer.

En szavamnak ura vagyok. Állítom, hogy én egy valódi hajnövesztő-szer árulok. Sok más ezer embert meggyőztem és igazoltam, hogy Ön is kielégítesem, ha Ön ehhez nekem alkalmat nyújt.
Az én ajánlatom öszinte és nem kitértem. Egy próba-dobozt ingyen kaphat, ha az írdomból elvissz, vagy pedig postán küldeték, ha nekem ír és 20 fillért küld bélyegeken portóra a levélben.
Előmozdítja a haj újranövését, ha már teljes kopaszság állott is be. Ez merész állítás. De nem teszem saját felelősségemre, hanem figyelme bízom, hogy a nekem szabad elhatározásból beküldött bizonyítványokból győződjék meg a valóságról. Ezen bizonyítványok beküldését csak levéllel ismerem, és pedig vagy hirdetésem vagy pedig írásrészik ajánlatom folytán.
Ingen sok köszönetet, mit nagy számban kapok, olyan egyenként van, kik a mindentűl kitérte hajnövesztő szereket használták eredménytelenül és ezután az én szeremet használták sikerrel, a moneriben már néhány bekentés után sikerit értek el. A haj növesztés, ha arra semmi kiltás sincs, kiterőszakolást (mint p. bajszot) vagy a hajhullást meggátolni, az én szorem különösen kitűnően alkalmas.

Önkéntes elismerés!
Nagyszerű eredmények!

A számos elismerő nyilatkozat, mit folytonosan kapok, iródban mindenkinek rendelkezésére áll.

Próba nem kerül semmibe.

Próba-doboz ingyen.
Biztosítom Önt, én mint tisztviselő gondolkodó ember eslelkezem. Dacára, hogy a legbiztosabb bizonyítékok vannak konferenciáim megrendelőimről, előrebocsátom, hogy nem állók jót azért, hogy a baj minden esetben nőni fog, szivesetben látom, hogy ha személyesen győződik meg róla, hogy használja vagy se. Bizonyítandó, hogy becsülettel szándék vezérel, egy próbadobozt ingyen adok. Mi bizonyíthatja jobban tisztességes eljárásomat?
Nem kívánom Öntől, hogy pénzt adjon ki, bebizonyosított arról, hogy kemő név, a haj újra vagy utánnövésénél hasznos-e, hanem alkalmat adok arra, hogy arról költőleg nélkül meggyőződhessek. Csak eljön vagy elküldött magának egy próba-dobozt hires hajnövesztő-szeremből. Ha egyszer próba meggyőző szorem jóvájáról, rendelhet tiszta lelkisimrettel nagyobb mennyiséget.

D. SCHÖN, WIEN, VI., Gumpendorferstr. 35.

25%-kal olcsóbb, mint bárhol!

Butor

Elegáns és szigorúan szolidan kidolgozott szalon-, háló-, étkező-, úri- és lényesebb-berendezések a legutolsó divati fazonban állandóan a megfelelő nagy választékban készen raktáron vannak. Szétküldés az ország minden részére jótállás mellett.

SZABÓ FERENC ÉS TÁRSA
mindennemű dívtos lakásberendezések raktára,
Budapest, Kerepesi-út 12. szám. (Síp-utca sarkán.)
(Kérjük a címre pontosan figyelni.)

NYILT LEVÉL

minden magyar polgárnak!

Tudomásukra hozom, hogy megjelent művészi kivitelű és több száz eredeti fényképpel ellátott nagy árjegyzékem, melyet mindenkinek, ki címét velem közli, világhírű találmányommal, a **GUZI-kenőccsel együtt, ingyen és bérmentve küldöm.**

A **Guzi-kenőcs** az egyedüli, a mely a bőrt a repedéstől megóvjaa és így minden nálam vásárolt cipőért 1 évi írásbeli jótállást vállalok, ha e kenőccsel bekenti.

Mindenki, ki cipőszükségleteit nálam szerzi be, egy tégely **GUZI-kenőcsöt** és egy pár elegáns cipő-sámfát kap teljesen ingyen.

Minden vidéki rendelést teljesen portómentesen szállítok és csupán 20 krt számítok föl. Nem megfelelő cipőket haladéktalanul visszaveszek és a pénzt minden levonás nélkül visszaküldöm.

Mértéknek legpontosabb, ha harisnyyán egy papirlapra állva, a lábtalp körvonalait lerajzoljuk.

Férfi sima vixes cipő.....	3.-	Női erős, zerge, fűzős vagy engos.....	3.-
Gavallér, elegáns, víz fűzős-cipő.....	3.50	Elegáns box fűzős vagy gombos-cipő.....	3.50
Feltűzős elegáns box fűzős vagy letétes cipő.....	4.-	Feltűzős elegáns, valódi sérv, fűzős vagy gombos-cipő.....	3.50
Elegáns szaloncipő, fűzős vagy engos.....	4.-	Oroszlánc fűzős vagy engos-cipő, bőr v. sovér-bőről.....	4.50
Gavallér, fűzős vagy engos-cipő.....	4.-	Gyermekcipő erős zergebőrbeli, 3 évig 1., 7 évig 1.50 és 12 évig.....	2.-
Bagetta-cizma, egy darabból, hálhólyaggal vízmentesítve, erős, gúzdások részére.....	7.50	Gyermekcizma vízbőrbeli, 7 évig 2.20, 12 évig.....	2.50
Egész finom, vixes vagy oroszlik-cizma.....	10.-		

AGULÁR IGNÁC
BUDAPEST,
Főüzlet: Kerepesi-ut 30b.
24786 a Rókus-kórház templomával szemben.
Fióküzlet: VI., Király-utca 6.

The Diamond Match Company
CHICAGO-ban,
a 1594. számú
„Gép gyufák
gyártására“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással:

Kelemen és Társa
 szabadalmi ügyvivő iroda Budapestén,
 (Royal szálloda B.)

Beifeld Reginald London-ban
a 12955. számú
„Javitások elektromos
átkapcsolókon“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással:

Kelemen és Társa
 szabadalmi ügyvivő iroda Budapestén,
 (Royal szálloda B.)

The Diamond Match Company
Illinois-ban,
a 2780. számú
„Gép gyufák
csomagolására“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással:

Kelemen és Társa
 szabadalmi ügyvivő iroda Budapestén,
 (Royal szálloda B.)

Fulton Vilmos Ede,
Waterbury-ben
a 21956. számú
„Sodronyhúzó gép“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással:

Kelemen és Társa
 szabadalmi ügyvivő iroda Budapestén,
 (Royal szálloda B.)

Davis Phillips Harry Pittsburgban
és Wright Gilbert Wilkinsburgh-ban,
a 16324. számú
„Automaticus
árammegszakító“

című magyar szabadalom tulajdonosai, szabadalmuknak gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keresnek; szabadalmukat esetleg el is adják, vagy gyártási engedélyt adnak. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással:

Kelemen és Társa
 szabadalmi ügyvivő iroda Budapestén,
 (Royal szálloda B.)

Storer Norman Wilson
Edgewood - Park - ban,
a 20090. számú

„Áramelosztási berendezés“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással:

Kelemen és Társa
 szabadalmi ügyvivő iroda Budapestén,
 (Royal szálloda B.)

The Diamond Match Company
CHICAGO-ban,
a 7400. számú
„Ujitások gyufagyártó
gépeken“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással:

Kelemen és Társa
 szabadalmi ügyvivő iroda Budapestén,
 (Royal szálloda B.)

Hill Ernő Loránt, Wilkinsburghban
a 19697. számú
„Elektro - pneumaticus
szabályozó szerkezet vil-
lamosjárművek számára“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással:

Kelemen és Társa
 szabadalmi ügyvivő iroda BUDAPESTEN
 (Royal-szálloda B.)

Holbrook Thomas Percy, Pittsburg-ban
a 19690. számú

**„Berendezés villamos készí-
 téseknek astatikai potential hirtelen változásai ellenében való megvédésére“**

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással:

Kelemen és Társa
 szabadalmi ügyvivő iroda Budapestén,
 (Royal szálloda B.)

Wright Gilbert és Aalborg Keresztély Wilkinsburg - ban,
a 19907. számú
„Isolator villamos ve-
zetékek számára“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással:

Kelemen és Társa
 szabadalmi ügyvivő iroda Budapestén,
 (Royal szálloda B.)

ORVOS SZÖVETSÉG SORSJÁTÉKA

HUZÁS MÁR OKTÓBER 10-ÉN.

FŐNYEREMÉNY 50000 KORONA ÉRT.

KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, IV., VÁGZI-UTCA 17/7.

EGY SORSJEGY ÁRA 1 KORONA.

AS ATHENAÆUM r. t.
 kiadásában megjelent:

HÁZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS
HÁZASSÁGI PEREKBEN.

Írta: **KNORR LAJOS**
 ügyvéd, ny. táblai bíró, stb.

E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat úgy, hogy annak nemcsak a szakember, hanem a per-tekedő házasságok is hasznát vehetik.

Ára angol vászonkötésben 2 korona.

Kapható az ATHENAÆUM r. társulatnál (Epest, VII. ker., Kerepesi-út 54.) és minden hazai könyvtárakban.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyítást biztosít mindenféle szexuális, szexuális és magán-életi titkos betegségeknél fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.
 egyetem. orvosudor
 gyógyít férfinak és nőknél foglalkozást zavar nélkül mindenféle bármily régi kórtól

Nemi betegségeket
 úgy mint **hugycsőfolyást, hólyag- és vizeletibajokat, bujakóros sebeket, sypillist, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmagasabb börtbetegségeket és szépséghibákat,** továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat
 (impotencia)
 megiege **biztos eredményt gyorsan a legújabb módon.**

Rendelő-Intézet Epest, VII. Károly-körút 5.
 (Dob-utca sarokán.)

I. em., bejárta a lépcsőházból.

Rendel: Naponta délelőtti 10-4 és este 6-8 óráig.
 Külön váratörnek. Nerséket tiszteltetők. Levelekre kimerítően válaszol. Kivételre egygy-szerrel is gondoskodik.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERVEVŐ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Präusweller János
 Szegeden

Ca. és bír. kizárólagosan
 szab. chronometer- és mérés, foltalkója
 a remontoir magórnak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árnyékok bérmentve. Javitások pontosan eszközözhetnek.

20% engedményt kap mindenki.

GUMMI

és **malhólyag**, az egyedüli legbiztosabb, legmegbízhatóbb és teljesen ártalmatlan, gyorsan és könnyen alkalmazható **óvszer** férfiak és nők részére. Ára tucatonként eredeti párisi minőségben frt 1.-, 2.-, 3.-, 4.-, 5.-, 6.-, 7.- és frt 8.-. Bouts americ. tusatja frt 3.-, 4.- és frt 5.-.

Női óvszerek: Hasse tanár-féle frt 2.-, Mensinga tanár-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 3.- darabonként. Ezen női óvszerek százszor is használhatók.

Hölgy szivacsok, valódi párisi, tucatonként frt 2.-, 3.-, 4.-, 5.- és frt 6.-.

Diana óv havi köté nőeknek, legjobb a világon. darabja frt 2.- 50.

Kimerítő árnyékok zárt borítékban legyen és bérmentve. Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközözti utánvét mellett vagy a pénz előleges beiktudása után

VAVAVAVA J. REIF VAVAVAVA
BÉCS, I., BRANDSTÄTTE 3. SZ.
 1881-ben alapított hírneves higieniai specialista cég.

ki a hirdetésre hivatkozik!

MAGGI-IZESÍTŐ

páratlan a maga nemében és régóta jól bevált eszköz, hogy gyenge leve-
seknek, mártásoknak, főzelékeknek stb. egy pillanat alatt meglepő jó és erőteljes ízt ad-
hassunk. — **Néhány csepp elegendő.**

Kapható minden fűszerkereskedésben, csemege-üzletben és drogueriában.
Üvegecskében 50 fillértől kezdve. Eredeti üvegecskéik legolcsóbban utántölthetnek.

MAGGI-kitüntetések: 4 nagydíj, 26 aranyérem, 6 díszoklevél, 5 tiszteletdíj. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889. és 1900. párisi világkiállításokon. (Magdolna Gyula bíródtalaj.)

Magy. kir. Államvasutak. 131968/903. sz. F. 1.

Háló-, étkező- és buffet-kocsik közlekedése a m. kir. Államvasutak vonalain 1903. évi október hó 1-től kezdve.

I. Hálókocsik.

Tétel	Vonal	Indul				Érkezik				A hálókocsi-pótjegyek áral				Jegyzet		
		honnan	óra	perc	sz. vonattal	hová	óra	perc	sz. vonattal	vonalrész	I. oszt.	II. oszt.	kor. fill.		kor. fill.	
1	Budapest k. p.-u.—Bécs Lm. Bruckon át	Budapest k. p.-u.	éjfel	10	30	12	Bécsbe	reggel	6	32	Budapest k. p.-u. Bécs vagy viszont	9	60	7	20	A hálókocsik csak I. vagy II. oszt. menetjeggyel bíró utasok által megfelelő pótjegy váltása mellett használhatók. 1) Csak november hó 15-ig közlekedik. Brassóba felvve I. oszt. menetjeggyel vehető igénybe. 2) November 15-ig csak I. oszt. menetjeggyel vehető igénybe. 3) Csak I. oszt. menetjeggyel vehető igénybe.
		Bécsből	éjfel	10	00	11	Budapest k. p.-u.	reggel	6	40						
2	Budapest ny. p.-u.—Bécs Marcheggén át	Budapest ny. p.-u.	éjfel	10	00	118	Bécsbe	reggel	6	30	Budapest ny. p.-u.—Bécs vagy viszont	9	60	7	20	
		Bécsből	éjfel	10	55	117	Budapest ny. p.-u.	reggel	6	45						
3	Budapest k. p.-u.—Brassó	Budapest k. p.-u.	este	9	15	602	Brassóba	délután	2	09	Budapest k. p.-u.—Brassó v. viszont	14	40	10	80	
		Brassóból	délután	2	46	601	Budapest k. p.-u.	reggel	7	50	Budapest k. p.-u.—Kolozsvár v. viszont	9	60	7	20	
4	Budapest k. p.-u.—Bukarest 1) Arad, Piski, Predoán át (Csak november 15-ig)	Budapest k. p.-u.	délután	2	15	602	Predoára	reggel	6	26	Budapest k. p.-u. Bukarest v. viszont	17	40	—	—	
		Bukarestből	délután	5	05	601	Budapest k. p.-u.	délután	1	10	" " " Brassó " "	14	40	—	—	
5	Budapest k. p.-u.—Piski 2)	Budapest k. p.-u.	éjfel	10	00	606	Piskire	délután	10	41	" " " Arad " "	14	40	10	80	
		Piskiről	délután	4	12	607	Budapest k. p.-u.	reggel	6	10	" " " Arad " nappal	4	80	3	60	
6	Budapest ny. p.-u. Bukarest Temesvár—Verclorován át	Budapest ny. p.-u.	délután	2	30	704	Vercloróvára	éjfel	20	20	Budapest ny. p.-u. Bukarest v. viszont	16	60	—	—	
		Bukarestből	délután	5	55	703	Budapest ny. p.-u.	délután	1	25	" " " Orsova " "	9	60	7	20	
7	Budapest ny. p.-u.—Temesvár Jászóváros	Budapest ny. p.-u.	éjfel	10	10	706	Temesvárra	reggel	5	20	" " " Temesvár " "	9	60	7	20	
		Temesvárról	éjfel	9	45	707	Budapest ny. p.-u.	reggel	7	15	" " " Temesvár " nappal	4	80	3	60	
8	Budapest k. p.-u.—Fiume Dombóvár—Zágrábón át	Budapest k. p.-u.	este	6	50	1004	Fiuméba	reggel	7	10	Budapest k. p.-u.—Fiume v. viszont	12	—	9	—	
		Fiuméből	este	8	00	1008	Budapest k. p.-u.	reggel	8	50	" " " Zágráb " "	9	60	7	20	
9	Budapest k. p.-u. Zágráb 3) Dombóváron át	Budapest k. p.-u.	este	8	30	1008	Zágrábra	délután	9	15	Zágráb—Fiume vagy viszont	9	60	7	20	
		Zágrábról	este	7	30	1006	Budapest k. p.-u.	reggel	8	10						
10	Budapest k. p.-u.—Igló Kassán át	Budapest k. p.-u.	este	8	10	1510	Iglóra	reggel	7	32	Budapest k. p.-u.—Igló vagy viszont	9	60	7	20	
		Kassáról	reggel	5	15	1509	Budapest k. p.-u.	reggel	8	15	" " " Kassa " "	9	60	7	20	
11	Budapest k. p.-u.—M.-Sziget Szolnok, Debreczenen át	Budapest k. p.-u.	este	7	00	1706	M.-Szigetre	délután	9	48	Budapest k. p.-u.—M.-Sziget v. viszont	12	—	9	—	
		M.-Szigetről	délután	3	52	1707	Budapest k. p.-u.	reggel	5	46	" " " Kiszlyháza " "	9	60	7	20	
12	Budapest k. p.-u.—Konstantinápoly	Budapest k. p.-u.	délután	2	40	904	Konstantinápoly	reggel	7	14	Budapest k. p.-u.—Belgrád v. viszont	6	—	4	60	
		Konstantinápolyból	este	8	00	903	Budapest k. p.-u.	délután	1	06	" " " Konstantinápoly vagy viszont	29	—	21	25	

II. Étkezőkocsik.

Tétel	Vonal	Indul				Érkezik				Tétel	Vonalrész	Indul				Érkezik					
		honnan	óra	perc	sz. vonattal	hová	óra	perc	sz. vonattal			honnan	óra	perc	sz. vonattal	hová	óra	perc	sz. vonattal		
1	Budapest k. p.-u.—Bécs Lm. Bruckon át	Budapest k. p.-u.-ról	d. u.	8	50	2	Bécsbe	d. u.	1	50	4	Kolozsvár—Brassó	Kolozsvárról	reggel	6	11	502	Brassóra	délután	2	09
		Bécsből	d. u.	2	15	4	Budapest k. p.-u.-ra	este	7	20			Brassóból	délután	2	45	501	Kolozsvárra	éjfel	10	50
2	Budapest ny. p.-u.—Bécs Marcheggén át	Budapest ny. p.-u.-ról	d. u.	8	00	104	Bécsbe	d. u.	12	06	5	Budapest ny. p.-u.—Karnásebes	Budapest ny. p.-u.-ról	délután	2	30	704	Karnásebesre	éjfel	10	15
		Bécsből	d. u.	5	15	108	Budapest nyugati p.-u.-ra	este	7	15			Karnásebesről	reggel	5	31	703	Budapest nyugati p.-u.-ra	délután	1	25
3	Budapest k. p.-u.—Kolozsvár	Budapest k. p.-u.-ról	d. u.	8	00	504	Kolozsvárra	d. u.	12	06	6	Budapest k. p.-u.—Piski csak nov. 15-ig	Budapest k. p.-u.	d. u.	2	15	602	Piskire	éjfel	10	08
		Kolozsvárról	reggel	3	18	503	Budapest k. p.-u.-ra	délután	1	50			Piskiről	reggel	6	06	601	Budapest k. p.-u.	d. u.	1	10
4	Budapest k. p.-u.—Zágráb	Budapest k. p.-u.-ról	d. u.	8	00	904	Zágrábra	d. u.	12	06	7	Budapest k. p.-u.—Zimony	Budapest k. p.-u.-ról	délután	2	40	904	Zimonyra	éjfel	9	20
		Zágrábról	reggel	3	18	903	Budapest k. p.-u.-ra	délután	1	50			Zimonyról	reggel	6	11	903	Budapest k. p.-u.-ra	délután	1	06

III. Buffet-kocsik.

Tétel	Vonal	Indul				Érkezik				Tétel	Vonal	Indul				Érkezik					
		honnan	óra	perc	sz. vonattal	hová	óra	perc	sz. vonattal			honnan	óra	perc	sz. vonattal	hová	óra	perc	sz. vonattal		
1	Budapest k. p.-u.—Fiume	Budapest keleti p.-u.-ról	reggel	8	00	1002	Fiuméba	este	7	55	4	Budapest k. p.-u.—Csap	Budapest k. p.-u.	délután	2	35	404	Csapa	este	9	35
		Fiuméből	reggel	8	10	1001	Budapest k. p.-u.-ra	este	9	05			Csapról	reggel	5	33	401	Budapestre	délután	1	30
2	Budapest k. p.-u.—Uj-Dombóvár	Budapest k. p.-u.-ról	d. u.	8	50	1004	Dombóvárra	este	9	45	5	Budapest k. p.-u.—Kassa	Budapest k. p.-u.-ról	d. u.	7	25	402	Kassára	délután	12	41
		Uj-Dombóvárról	d. u.	10	12	1901	Budapest k. p.-u.-ra	d. u.	1	30			Kassáról	délután	4	05	1503	Budapest k. p.-u.-ra	este	9	55
3	Budapest k. p.-u.—Arad	Budapest k. p.-u.-ról	d. u.	6	50	604	Aradra	d. u.	11	51	6	Budapest ny. p.-u.—Zseléz	Budapest ny. p.-u.-ról	délután	7	30	1404	Zseléze	délután	1	33
		Aradról	délután	4	21	603	Budapest k. p.-u.	este	9	35			Zselézről	délután	3	12	1405	Budapest ny. p.-u.	este	9	45

Jegyzet: Az étkező- és buffetkocsik étkező termit I. vagy II. oszt. menetjeggyel bíró utasok vehetik igénybe, külön illeték fizetése nélkül.
A buffetkocsikban levő ülőhelyekkel bíró külön szakaszok azonban csak I. osztályra érvényes menetjeggyel, illetve menetjegyvalányokkal bíró utasok által használhatók. — Budapest, 1903. szeptember havában.
(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Minden szó egyszeri beiktatása... naponrele betűkből 4 fillér. Vas-tagabb betűkből 8 fillér.

Szerkesztési telefon-szám: 56-18. Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni.

Apró hirdetések Kerepesi-ut. 25. sz. alatt (Telefon 54-39)...

Blockner J. hirdetői iroda IV. ker. 58/2-3. sz. szám. Breuer nővérek...

Deutch Miksa és Andrásy u. 33. Eckstein Bernát...

Engelmann Mór dohányszővő IV. ker., Kálvin-ter. 2. sz. szám. Franke Pál...

Goldeberger A. V. hirdetői iroda IV. ker., Váci-utca 17. sz. szám. Golden Jozsef...

Goldgruber Mór, könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 17. sz. szám. Groszmann János...

Hassenzweig és Vogler hirdetői iroda V. ker., Dorottya-utca 9. sz. szám. Jambrikovits...

Kernberg Rozália dohányszővő VIII. ker., Múzeum-körút 10. Leopold Gyula...

Messe Rudolf hirdetői iroda IV. ker., Ferenciek-tere 3. Hecal Antal...

Nemetsek A. J. ügyvéd-iroda IV. ker., Pörföld-ter. 3. sz. szám. Nj. Nagel Ottó...

Rohonczy Hona dohányszővő VI. ker., Andrássy-ut. 48. sz. szám. Sikray Samu...

Sólyom Jakab hirdetői iroda IV. kerület, Ferenciek-bazsára. Sopronyi V....

Szántó Mór dohányszővő IV. ker., Kelemen-utca 14. sz. szám. Szváb Elvi...

Schwarz József hirdetői iroda V. ker., Károly-utca 4. sz. szám. Schönwald Ferencné...

Tenczer Gyula hirdetői iroda V. ker., Szerbia-ter. 5. sz. szám. Toldi Lajos...

Waltenfeld Jakab Kírály-utca 1. Minden apróhirdetést, melyet...

Szerelmen. Rubintov virágok! Csupa kedves... KINALAT.

Haláleset miatt két szobabeszoró... Urgomba...

Tízesszék... Eladó uralki Kispeszt...

Tudod? Csaknem jól vagyok már. Hogy egészen jól... Planinó.

Idősebb világnézetem... Nyomatott a "Patria" irodalmi vállalat...

Ház pékséggel, Sajtó... Gazdaszomnyak.

Füszér- és hasztkereskedés Budapest melletti nagy körzetben...

Ház Kolozsvártól a Krizsbay-utódba...

Füszér és esomegkérésed nagyobb városban...

Oklevelek maszinál és vízóra készítésénél...

Tanárjelölt. III. éves egyetemi halgatónak...

Jelzőszóbeszéd földbírók avagy háza...

Kávéház főváros legelőgőzű, legjobb meztől...

Boroshordó használt, nagy mennyiségű...

Eladó telek. A Stefánia-utón telermentés...

Eladó birtok. Pestszentpéter, közel a Sároshorog...

Kis diákok. 2 fűt vagy leánytölves ellátásra...

Esti kereskedelmi nyakfontalom...

Polgári, kereskedelmi, tanítóképző, reál- és jogtudományi...

Borivóknak vasúti feladva, ismétlődő...

Hölgyeknek segélyt és tanácsot nyújtók...

Rundbakin M., Bécs, IX. Berggasse 3. sz.

Szabóné nagyon ügyes k. leányunk...

Eladó díszmunkású intézeti szék...

Eladó uralki Kispeszt, a fővárosban 10 perces...

Szerelőknak, lakatosoknak... Svietelsky K. Józsefhez...

Amerika. Indulási Havreből minden Szombaton...

Oklevelek maszinál és vízóra készítésénél...

Tanárjelölt. III. éves egyetemi halgatónak...

Jelzőszóbeszéd földbírók avagy háza...

Kávéház főváros legelőgőzű, legjobb meztől...

Boroshordó használt, nagy mennyiségű...

Eladó telek. A Stefánia-utón telermentés...

Eladó birtok. Pestszentpéter, közel a Sároshorog...

Kis diákok. 2 fűt vagy leánytölves ellátásra...

Esti kereskedelmi nyakfontalom...

Polgári, kereskedelmi, tanítóképző, reál- és jogtudományi...

Borivóknak vasúti feladva, ismétlődő...

Hölgyeknek segélyt és tanácsot nyújtók...

Rundbakin M., Bécs, IX. Berggasse 3. sz.

Szabóné nagyon ügyes k. leányunk...

Eladó díszmunkású intézeti szék...

Eladó uralki Kispeszt, a fővárosban 10 perces...

Szerelőknak, lakatosoknak... Svietelsky K. Józsefhez...

Amerika. Indulási Havreből minden Szombaton...

Oklevelek maszinál és vízóra készítésénél...

Tanárjelölt. III. éves egyetemi halgatónak...

Jelzőszóbeszéd földbírók avagy háza...

Kávéház főváros legelőgőzű, legjobb meztől...

Boroshordó használt, nagy mennyiségű...

Eladó telek. A Stefánia-utón telermentés...

Eladó birtok. Pestszentpéter, közel a Sároshorog...

Kis diákok. 2 fűt vagy leánytölves ellátásra...

Esti kereskedelmi nyakfontalom...

Polgári, kereskedelmi, tanítóképző, reál- és jogtudományi...

Borivóknak vasúti feladva, ismétlődő...

Hölgyeknek segélyt és tanácsot nyújtók...

Rundbakin M., Bécs, IX. Berggasse 3. sz.

Szabóné nagyon ügyes k. leányunk...

Eladó díszmunkású intézeti szék...

Eladó uralki Kispeszt, a fővárosban 10 perces...

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatalt.

Kiadóhivatalt telefon-szám: 54-39.

Külön formában kapható, esetleg külön formában szerinti kiegészítők...

Emberi műszemek közelítően kaphatók, esetleg külön formában szerinti kiegészítők...

Magyar Könyvtár VERSEK MŰVEK.

Szerkesztő RADÓ ANTAL. Kiadja Lampel R. (Wodianer F. és fiái)...

Magyar Könyvtár VERSEK MŰVEK. Szerkesztő RADÓ ANTAL.

Csillag Anna. 185 cm. erős hosszú Lorely-hajjal...

Csillag Anna. 185 cm. erős hosszú Lorely-hajjal...

Meglátja, hogy igazunk van. Összes arany és ezüstpénzes...

Grünberger Armin Béla örökösöl.

Nevelőneket, francia, angol, németek, honnét, angol, németek...

Köszöntő-könyv. Szerkesztő: Lamel Henrik és Róbert Andor.

Köszöntő-könyv. Szerkesztő: Lamel Henrik és Róbert Andor.

Köszöntő-könyv. Szerkesztő: Lamel Henrik és Róbert Andor.

Köszöntő-könyv. Szerkesztő: Lamel Henrik és Róbert Andor.

Köszöntő-könyv. Szerkesztő: Lamel Henrik és Róbert Andor.

Köszöntő-könyv. Szerkesztő: Lamel Henrik és Róbert Andor.

Köszöntő-könyv. Szerkesztő: Lamel Henrik és Róbert Andor.

Köszöntő-könyv. Szerkesztő: Lamel Henrik és Róbert Andor.

Köszöntő-könyv. Szerkesztő: Lamel Henrik és Róbert Andor.